

DEL MATI AL VESPRE

Silenci condemnatori

Hem esperat dies i més dies, després dels articles dels senyors Alcrudo i Aymar, sobre la qüestió de l'Orfeó Gracienc, i que aquest es decidís per mitjà dels seus representants a contestar d'una vegada a les acusacions dels esmentats senyors, però la nostra espera ha estat completament inútil. Perquè no es pot acceptar, com a tal resposta, una nota oficiosa inserida ja fa molts dies a «La Publicitat», i que no tenia altre valor que el de les notes de propaganda de qualsevol empresa d'espectacles.

Cert que en aquesta nota la forma era en absolut agressiva i desconsiderada; cert que arribava gairebé a l'insult contra tots aquells que ens van allunyar de l'esmentada entitat coral, però com que no duia cap signatura al peu que se'n fes responsable, no té altra valor que la dels anònims, i aquests sempre són una cosa completament indigna. Però els càrrecs sostinguts pels senyors Aymar i Alcrudo, com per tots nosaltres, es mantenen en peu com el primer dia. I la seva confirmació més absoluta està en aquest silenci persistent i en aquell anònim.

Situació deplorable la de l'Orfeó Gracienc, per obra i gràcia d'una Junta i d'un Mestre que en lloc de tornar pel camí digne de reconèixer les fallides llurs, s'entesten a passar com exemple de catalanitat sense tara. Quan han pres part en actes com el trasllat de les despulles del cos d'Ignasi Iglésies, s'han trobat amb la desautorització del «Comitè d'amics», que ha inserit a la Premsa una nota fent constar que ells no havien confeccionat cert programa, i que, per tant, l'Orfeó, com es deduïa del contingut de la nota, hi anava per ell, sense que ningú el cridés, i aportant-hi el seu concurs moral i material propi i prou. Trista cosa recordar l'Orfeó Gracienc en la tarda de la Festa dels Orfeons a l'Estadi. Els qui encara, malgrat tot, sentim afecte per les tasques pretèrites d'aquesta entitat, se'ns encén la cara en fer-ne memòria.

I més trist és encara, veure la passivitat d'uns cantaires i d'uns socis protectors, davant les acusacions que posen en entredit els sentiments llurs de catalanitat. Nosaltres esperem encara que arribi un moment en què facin honor a la seva història, en què tornin per la dignitat malmesa de la Institució per la qual tant han bregat. De no ésser així, haurem de creure amb pena que tots els seus sentiments patriòtics eren una ficció, i esperar que, tal com passà temps enrera amb uns certs Orfeons forans, es posin a aprendre musicotes de sarsuela madrilenya. Que a aquesta enormitat es va, i a altres pitjors, pel camí empès.

Avui ens cal ésser radicals i puritans en catalanisme. Totes les institucions que representen una faceta de l'esperit del nostre poble, han d'ésser d'una puresa absolutes. Quan per culpa d'uns homes perilla una entitat, no s'ha de vacillar gens a sacrificar aquests homes, ja que ells no han tingut l'encert de posar-se al marge. De no fer-ho així, s'ha d'incloure en el mateix blasme l'Entitat i els seus components. Però, aleshores, que siguin sincers, que no pretenguin passar pel que no són, pel que ells mateixos han renegat en ocasió determinada. I que de la seva senyera, que porta per fons les quatre barres catalanes, en treguin la meitat. Representarà el fons veritable del seu sentiment i no hauran d'amagar-la mai més, ni de témer que un governador vesànic els imposi un president per força.

Els orfeons de Catalunya a l'Estadi

El mestre Millet ens parla del festival dels sis mil cantaires

A l'Estadi de l'Exposició és a punt de celebrar-se el gran festival d'orfeons catalans. Sota la batuta del mestre Millet s'aplegaran prop de sis mil cantaires, que entonaran, plegats, les nostres belles cançons.

L'Orfeó Català ha publicat una fulla d'instruccions detallades i precises, mostra de l'admirable esperit d'organització de la nostra primera entitat coral que comença amb les següents paraules:

«El vinent diumenge, dia 13 de juliol, s'aplegaran a l'Estadi de l'Exposició de Barcelona una munió de cantaires de la Germanor dels Orfeons de Catalunya. Una veritable multitud, portant la nostra cançó al cor i als llavis, una gentada d'infants, de noies i d'homes cantaires vinguts de tots els indrets, del pla i de la muntanya, de la marina i de terra endins, s'aplegaran en chor immens i faran sentir en l'Exposició suara recobrada, entre la voleiadissa d'innombrables senyeres, la veu autèntica de tot un poble. Cantaires de Catalunya, cal que us doneu ben bé compte de la transcendència d'aquest acte. Cal que us sentiu posseïts de tota la dignitat de la veu de la terra, que cantarà en vosaltres. Cal que us oferiu en exemple de civilitat i d'ordre, de disciplina voluntària i conscient, d'alegria sense avalot, d'entusiasme serè i reflexiu. Cal, en síntesi resum, que poseu ben alt el nom de la Germanor dels Orfeons de Catalunya, tan alt, que pugui ésser presentat arreu del món com a model d'organitzacions, tant en sentit artístic com en sentit social.»

Hem parlat amb el mestre Millet poques hores abans de l'acte grandios de l'Estadi i ens ha donat una impressió del que serà el concert dels sis mil cantaires.

—Un festival gran, magnífic, com mai no s'ha celebrat encara—ens diu el mestre Millet, posant en les seves paraules l'ànima i l'entusiasme que posa en el seu braç màgic quan és davant de la massa coral—. Hi prendran part 51 orfeons de tot Catalunya, diverses cobles i un conjunt de prop de 6.000 cantaires.

L'assaig que celebraren l'altre dia a l'Olympia tots els orfeons de Barcelona va anar molt bé i ha estat un avenç falaguer i encoratjador del que serà el concert de l'Estadi.

Hem triat un programa selecte i popular alhora i format, naturalment, de les cançons que figuren en el repertori de tots els orfeons de Catalunya que permeten que en tinguem prou amb un sol assaig de conjunt dels sis mil cantaires.

Aquest assaig dels 51 orfeons tindrà lloc diumenge al matí al Palau Nacional. Totes les disposicions han estat preses i totes les ordres i les instruccions han estat donades per a l'assaig al Palau Nacional i el concert a l'Estadi, actes d'una organització difícil i de dificultats enormes, pel gran nombre d'executants que han de prendre part en el festival i el nombre crescut de persones que els acompanyen. Malgrat això crec que tot es portarà a cap sense incidents i amb èxit.

—Mai no s'havia celebrat un concert amb una massa coral de semblants proporcions?

—Mai. Clavé va donar concerts amb masses nombroses dels seus cantaires. Però una reunió de 51 orfeons amb llurs tres seccions d'homes, noies i nois, formant un conjunt de sis mil cantaires, mai no havia tingut lloc.

L'any 1917, el dia de Pasqua de Pentecostès, en complir-se el vint-i-cinquè aniversari de l'Orfeó Català, es va celebrar la primera Festa de Germanor dels Orfeons de Catalunya a Barcelona amb diversos actes i com a homenatge a l'Orfeó Català i al seu director. Un dels actes fou el concert celebrat a la Plaça de Catalunya, en el qual prengueren part uns 5.000 orfeonistes, pertanyents als orfeons de Catalunya, però sols executaren tres cançons. El programa del concert de l'Estadi és un programa complet i la massa coral més nombrosa i més important.

El festival de l'Estadi — segueix dient el mestre Millet — serà un acte extraordinari, imponent. Els sis mil orfeonistes es reuniran a un quart de cinc de la tarda al Palau Meridional, per tal d'entrar tots els orfeons formant comitiva a l'Estadi.

En posar-se en marxa la comitiva, cada Orfeó s'organitzarà de la forma següent: al davant, el guió artístic ostentant el nom de la localitat,

portat per un orfeonista; a continuació la secció de nois, formant rengles de quatre; després, les noies, també de quatre en quatre, els homes en la mateixa disposició, i, finalment, la senyera, amb els mestres i individus de Junta.

La comitiva, precedida per la bandera de la ciutat de Barcelona, escortada per guàrdia muntada, entrarà a l'Estadi, i desfilant la comitiva seguint tota la pista que dona la volta a l'Estadi, per tal que el públic pugui veure separatament tots els orfeons amb llurs senyeres i pugui fer-se càrrec de la importància de l'art coral a la nostra terra i de la multitud d'entusiastes cantaires que amb tant d'amor com abnegació el creen.

Una vegada col·locats els cantaires i les cobles en llurs llocs, començarà el concert. Quan jo pujaré a la tribuna, els cantaires s'alçaran. El «Cant a la Senyera» serà cantat a peu dret. Tota la resta del programa la cantaran asseguts.

El programa del festival és el següent:

Per tots els orfeons: «El cant de la Senyera», Millet; «Sota de l'olm», Morera; «L'hereu Riera», Cumellas Ribó; «Muntanyes regalades», Sancho Marraco; «Els fadrins de Sant Boi», Pérez Moya; «La sardana de les monges», Borera.

Per totes les cobles: «Per tu ploro», Pep Ventura; «Juny», Garreta; «La Santa Espina», Morera.

Per tots els orfeons i totes les cobles: «Els contrabandistes», «Muntanyes del Canigó», «Les nines de Cerdanya» (cançons populars amb acompanyament de cobles), Pujol; «La marinada» (sardana), Pérez Moya; «Sant Jordi triomfant» (poemet), Pujol; «La Balanguera», Vives.

El mestre Millet, en parlar-nos del festival de l'Estadi, ens encomanava el seu entusiasme i la seva fe en el gran concert dels sis mil cantaires.

—Es absolutament necessari—acaba dient-nos—per al millor èxit artístic del festival que cada cantaire uneixi la seva voluntat a la meua i segueixi exactament la meua direcció. El festival dels Orfeons de Catalunya, el concert dels sis mil cantaires deixarà en els 60.000 espectadors de l'Estadi, si tothom obeeix, eterna i gratíssima recordança.

Càntic triomfal dels germans cantaires

Cantem, germans, a l'hora asserenada
que torna al cor la llum del cel ardida!
Una cançó també és una abraçada
i és foc i amor i és llibertat i és vida!
En nostres veus, sentiu?... vibra la terra
amb un sol clam potent de deslliurança.
Cantem amb fe! Cantem en pau o en guerra
que així amb el cant reneix nostra esperança

De tots indrets, com flama beneïda
que es va abrandant,
s'estén i creix la llum sempre florida
del nostre cant!

—Salut, els qui de terres enlairades
baixeu al pla! —

—Salut, gent de les conques regalades
i els qui l'amor encès en mig les prades
sabeu plantà! —

—Salut, la gent del mar i les riberes,
la brava gent! —

Cantem tots junts, les cares rialleres;
en l'aire els cors i en l'aire les senyeres
al grat del vent!

Germans absents que, lluny i amb enyorança,
fidels cantau:

Salut! En nostres cants de benaurança
també hi ressona ungida d'esperança
la vostra veu.

Per l'alta llum que ens illumina el rostre
som triomfants!

Cantem a l'ample espai; el cel per sostre.
La pàtria es forta i viva en l'anhel nostre
i en nostres cants!

JOAN LLONGUERES

Juliol 1930.

EL DESARMAMENT NAVAL FRANCO-ITALIA

REUNIO DE BRIAND I GRANDI

Hom creu que les negociacions no arribaran a feliç terme

Ginebra, 13. — Pot dir-se que, pràcticament, han començat les negociacions franco-italianes per al desarmament naval.

Aquest matí, invitats pel Sr. Henderson, s'han reunit a dinar els senyors Briand i Grandi, els quals, acompanyats del ministre britànic, han examinat superficialment la qüestió del desarmament, amb especial referència a la pretensió italiana de paritat amb França.

S'ha declarat que, no obstant, aquestes negociacions no podran continuar-se fins després de la reunió del Consell, i es continuaran pels mitjans diplomàtics corrents.

En els centres italians de la Societat de Nacions, es diu que és molt possible que aquestes negociacions no arribin a feliç terme malgrat els esforços britànics, puix que tant Grandi com Mussolini, han definit ben concretament la posició d'Itàlia, i és difícil que França hagi canviat els seus punts de vista en el que es refereix a la qüestió del desarmament. — Atlante.

EL VIATGE DELS REIS A BARCELONA

Hom diu que dilluns vinent arribaran els Reis a Barcelona, i es dirigiran al Palau de Pedralbes des del Parador del Passeig de Gràcia.

Les forces de la guarnició cobriran la carrera, i després desfilaran davant els Reis.

AHIR VA SORTIR EL GOVERNADOR CAP A MADRID

Ahir a la nit va sortir cap a Madrid el governador Sr. Despujol. Tornarà divendres.

El viatge del governador té per objecte conferenciar amb el Govern sobre el viatge dels Reis a Barcelona.

El comte de Güell es troba a Madrid amb el mateix objecte.

El governador civil de Tarragona conferencià ahir a la tarda amb el Sr. Despujol per concretar alguns extrems, per si el rei es decideix visitar aquella comarca.

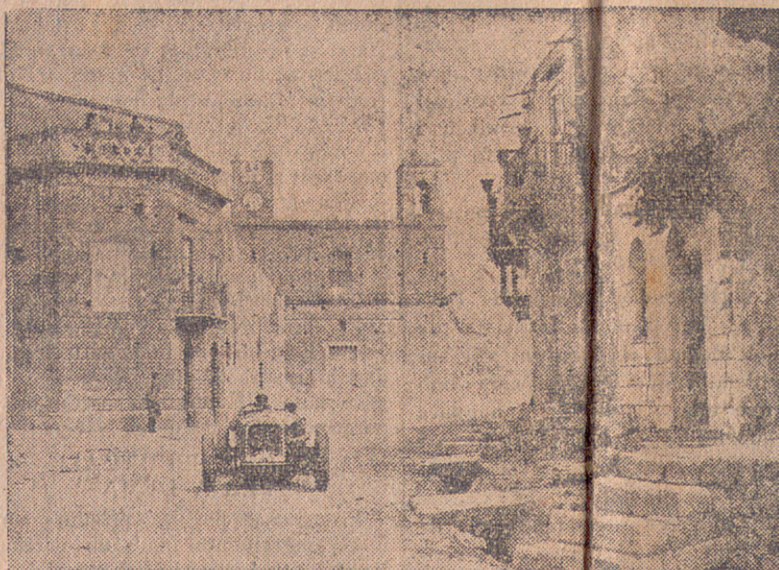
HA ESTAT AJORNADA LA CONFERENCIA DEL SR. OSSORIO

En virtut de certes dificultats inherents a les circumstàncies especials actuals, l'il·lustre advocat del Col·legi de Madrid, Sr. Angel Ossorio i Gallardo ha comunicat al president de la Federació Catalana de Futbol Associació, el seu desig d'ajornar la seva conferència anunciada per al dia 16 del que som fins i tant que aquelles circumstàncies desapareguin.

EN CAURE DE CAVALL, MOR UN GUARDIA URBÀ

Prestant ahir a la tarda el servei de recorregut a l'Explanada del Morrot, caigué del cavall que muntava l'auxiliar de la Secció Muntada de la Guàrdia Urbana, Antoni Castillo Soriano, amb tal mala fortuna que s'ha produït tan greus ferides, a conseqüència de les quals morí poc després a l'Hospital Clínic, on fou traslladat amb tota urgència. El senyor Castillo, molt apreciat dels seus superiors, companys i subordinats, era un funcionari exemplar que portava més de trenta-un anys a la Corporació.

Així que tingué notícia de l'accident el cap superior de la Guàrdia Urbana, Sr. Ribé, acompanyat de l'oficial Sr. Torrubia s'ha personat a l'Hospital Clínic i després comunicà la trista nova, amb les degudes precaucions, a la família del difunt.

LA CARREIRA TARGA FLORIO

Varzi, vencedor d'aquesta difícil carrera automobilística, en traspassar Campo Felice

El triomf de l'Orfeó Català

Per J. CIVERA I SORMANI

L'Orfeó Català ha obtingut un gran triomf a Sevilla. El poble andalús és molt diferent del nostre, i, no obstant, les nostres cançons populars l'han fet vibrar d'èmfasi. Aquest fet ens demostra que l'art, quan és pur, tothom el comprèn i l'estima.

El mestre Millet, un dels temperaments musicals més forts i més personals de Catalunya, ha fet un gran bé a la nostra terra. En les nostres cançons populars hem trobat la nostra ànima.

El poble expressa en el cant els seus dolors i les seves alegries. Aquella cançó humil que va florir tal vegada en els llavis d'un pastor que atalaiava els ramats dins el silenci i la pau augusta de les muntanyes, a través del temps s'ha refinat, però serveix la flaire de muntanya i la sentor de les flors humils. Per això escriure una cançó és més difícil del que sembla. Trobem músics que tenen capacitat per escriure un poema simfònic de gran envergadura i no excel·leixen en l'art de la cançó. Aquesta és una flor que únicament floreix en les ànimes delicades. Ningú no ha superat encara les cançons alades de Schubert.

L'Orfeó Català ha fet conèixer les nostres cançons en aquelles terres germanes. El mestre Millet haurà esvaït la llegenda del desafecte i de la incomprensió. S'ha dit que el cor del català era eixarreit com una fruita aspra. Un poble que té el cor eixarreit no canta. Precisament si de vegades Catalunya no actua amb encert és perquè és un poble enormement líric i sentimental. La Mare de Déu, de Nicolau, una de les cançons més meravelloses que s'han escrit ací i

fora d'ací, no revela una gran finor espiritual? Si voleu que us digui com és un poble, canten-me les seves cançons. Aquestes estan sempre en harmonia amb l'espiritualitat dels pobles.

L'Orfeó Català, arreu on canta posa de manifest l'ànima delicada del nostre poble.

Els èxits de la nostra primera entitat coral haurien d'al·liconar-nos. Per què triomfa l'Orfeó? Perquè el seu gloriós director ha sotmès els cantaires a un ordre i a una disciplina. És així com es triomfa. En comptes de perdre el temps gesticulant a les places públiques, hauríem de saber fer obra constructiva. Unicament triomfen els pobles que saben sotmetre's a una disciplina. És molt fàcil saber brandar una arma destructora. El que costa és saber construir.

La persistència ha estat el secret de l'èxit de l'Orfeó. La nostra joventut no és gaire persistent. Abans de vèncer cau retuda en mig del camí. Els homes de fe són persistents en la seva obra. Els que defalleixen és que dubten d'ells mateixos. Per arribar

CARTA DEL BRASIL

La protesta al concurs de bellesa

També la dona minaire rebutja indignada el malaurat concurs

Per R. VILAJULIU

De tots els Estats de la Unió Brasileira es va aixecant el crit de protesta contra l'immoral concurs de bellesa. Ahir eren els Estats de Ceara, Rio Grande do Norte i Bahia que començaren la protesta, avui és el gran Estat de Minas Geraes, que, fent chor amb els Estats germans, alça també la veu per rebutjar l'ofensa que es vol fer a l'honra i dignitat de la dona brasileira.

Diu així el manifest: «Solidaristes amb les nostres patries de Fortaleza, Natal, Bahia i altres capitals del país, volem unir amb elles la nostra veu de protesta contra malaurat concurs de bellesa patrocinat per un diari de la capital del país i que pretén ferir els sentiments d'honestat, dignitat i honradesa de la família brasileira. Perquè, lluny d'aprimorar l'encís de la bellesa femenina, com diu barroerament, el que fa és rebaixar-se. Perquè que mancomunem-se amb la premsa estrangera i amb el capital envilit, que, al dir d'un orador sagrat, ha aixecat amb els diaris i agències telegràfiques, un gratacles le mentides, per fer escarni del nostre poble i de la nostra terra. No es pot pas amagar l'indecorós objectiu d'aquest certamen, que pretén fer regular la civilització fins a les fronteres del més brutal paganisme. Solament la premsa del Brasil vol fer l'orb per no veure el fracàs que tingué la fira de Galveston — mercat d'humiliacions, on anaren algunes noies enga-

La Pàgina Agrícola

corresponent a aquesta setmana no la publicarem fins demà, que s'escau la festa de Sant Isidre llaurador, i els redactors de la dita pàgina han volgut aprofitar l'avinentesa per a publicar-la el mateix dia que els devots dels Sant i la nostra pagesia es recorden d'aquell que es va santificar dins la pau i la quietud dels camps.

al cim de la muntanya dels nostres ideals cal saber caminar damunt les pedres cantelludes i deixar, si cal, en una giragonsa de camí, trossos de la nostra carn adolorida. No oblidem que els camins planers no menen a les altures.

El mestre Millet és un home creient i profundament religiós. Certament que un home descregut pot ésser músic, però no demaneu a aquells que no creuen que se sacrificuin per una obra. El sacrifici és una virtut essencialment cristiana. Quan un home viu sota l'esguard de Déu, coneix el camí del sacrifici. I qui pot negar que el mestre Millet ha convertit el plançó que va plantar ja fa alguns anys en un arbre esponerós, a força de sacrificis? Es pot dir que ha consagrat la seva vida a l'Orfeó Català. Ha sabut plasmar l'esperit dels orfeonistes i ha donat a cada un d'ells un tros de la seva ànima.

El triomf de l'Orfeó Català no és únicament el triomf d'una entitat coral, sinó el de Catalunya. Les nostres cançons, dolces i alades, han fet el miracle de fer vibrar un poble que té uns cants populars diferents dels nostres. El poble sevillà ens ha comprès perquè és noble i estima igualment que nosaltres les característiques que donen personalitat als pobles.

En tornar l'Orfeó Català a la terra pairal, amb la senyera ben alta i amada de llum, cal que el nostre poble exterioritzi l'alegria que li ha causat el seu triomf. És l'instrument que posseeix Catalunya per a fer conèixer la seva ànima als altres pobles.

EL VINENT CONCERT DE L'ORFEO CATALA

S'ha publicat el programa del concert que, a honor de les personalitats inscrites en el Viatge Turístic Musical per Espanya, farà l'Orfeó Català dissabte al vespre al Palau de la Música Catalana.

L'integren les obres que han valgut a la nostra primera entitat coral els sorollosos èxits aconseguits en la seva triomfal excursió a Sevilla i València. «La Mare de Déu», «Divendres Sant» i «La mort de l'Escollà», de Nicolau; «La Sardana de les Monges», de Morera; «Oda a la mar llunyana» i «Processó a Muntanya», d'Amadeu Vives; el «Credo de la missa de Papa Marcel», de Palestrina; i la sardana per a còpia i chor «Marinada», de Pérez Moya. Completaran el programa les més característiques cançons populars catalanes harmonitzades.

En aquest concert hi col·laborarà la còpia Barcelona, que també va acompanyar l'Orfeó en el seu recent viatge.

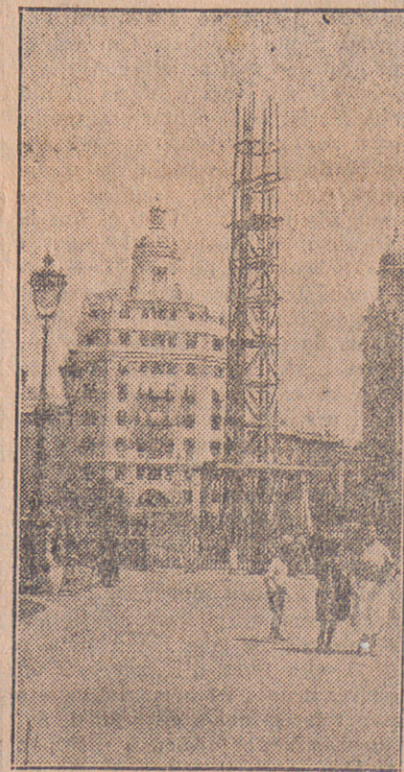

LES PAGINES

- 3: La festa de Sant Pancraci.
- 4-5: Notícies de Barcelona.
- 6-7: Economia i Finances.
- 8-9: Articles.
- 10: Esports.
- 11: Comarques.
- 12: Consell de ministres.
- 14: Informació estrangera.
- 16: El moment polític. Joc d'Escacs.

ACTE D'AFIRMACIO CULTURAL COOPERATISTA

Demà, dijous, a les deu de la nit, tindrà lloc a la Cooperativa de Consum L'Empar de l'Obrer (Premià, 13-15, Sans), un acte d'afirmació cultural Cooperatista, en el qual pendran part el president de l'Agrupació Cultural Cooperatista, Sr. Benet Pedrosa; el Sr. Antoni Alsina, d'Acció Cooperatista, i el secretari de la Federació de Cooperatives de Catalunya, Sr. Duran i Guàrdia, el qual dissertarà sobre el Valor de la Cultura Popular.

Construcció d'una columna lluminosa a la Plaça de Catalunya

(Clusé Risma)

El Governador Civil, senyor Despujol, va dir que sabia, per conducte digne de crèdit, que té grans probabilitats d'ésser nomenat Capità General de Catalunya l'Infant Don Carles, actual Capità General d'Andalusia

La Veu de Catalunya

EDICIÓ DEL MATÍ

Diuen de París que el general rus Kutiepoï, Cap de les organitzacions antisovietistes segrestat a París, fou embarcat a Normandia prop de Houlgate i ara es troba a la presó Lubianskaia de Moscou, en bon estat de salut

Any XL. - N.º 10.546

Barcelona: Dimarts, 25 de març de 1930

10 cèntims

L'HOMENATGE ALS INTEL·LECTUALS CASTELLANS

La vibració ciutadana dóna a la germanívola diada una transcendència històrica

No és possible de recollir encara, en unes ratlles definitives, tot l'abast de la magna manifestació de confraternitat i desig de convivència, iniciada diumenge. L'homenatge als intel·lectuals castellans, que en l'hora més fosca de la Dictadura tingueren per a la nostra llengua i el nostre esperit un gest germanívol de solidaritat i de simpatia, evoca en tots els cors aquell altre homenatge tributat vint-i-cinc anys enrera als diputats i senadors que combateren la llei anomenada de jurisdiccions. I si d'aquell antic homenatge sorgí la Solidaritat Catalana, el moviment decidí per a donar a la nostra terra la unitat espiritual i la consciència viva de la pròpia personalitat, cal esperar que d'aquest homenatge nou pugui néixer una Solidaritat Hispànica, un moviment decidí per a donar a les terres peninsulars, amb un ideal ibèric, l'únic contingut que pot omplir de sentit actiu la inerta realitat geogràfica.

No podria semblar temerària o ambiciosa aquesta interpretació optimista de l'homenatge actual, després d'oír els discursos dels senyors Américo Castro, Giménez Caballero, Sainz Rodríguez, Fernando de los Ríos, Gregorio Marañón, Angel Ossorio i Gallardo, José Ortega i Gasset i Ramon Menéndez Pidal, ratificats per tots llurs il·lustres companys de viatge i de cultura, en converses i declaracions d'amistat inequívoca, que Catalunya agraeix amb tota la sinceritat de la seva ànima.

Ni fou tampoc atzar capriciós que Gregorio Marañón i Fernando de los Ríos, entre aplaudiments unànims, esmentessin el nom imperial de Prat de la Riba, el senyor ordenador de la nostra terra, el definidor ideològic de la convivència ibèrica.

La invitació dels intel·lectuals catalans als intel·lectuals castellans escollo expressament de l'acte de l'homenatge qualsevol finalitat extra-espiritual. Era un acte d'elemental cortesia i delicadesa per la nostra banda. Però els nostres amics castellans ens han fet veure, ben generosament, com política i cultura són inseparables. No hi ha activitat més espiritual que la política, i una política que intentés prescindir de la cultura restaria condemnada a l'esterilitat i al fracàs. Una recent tragèdia, ja històrica, ho ha comprovat un cop més.

No sabem prou, amics castellans, el bé que heu fet a Catalunya amb la vostra generosa actitud. Catalunya venia patint de molts anys enrera la incomprensió de la política i dels partits anteriors a la Dictadura, amb homroses excepcions. Vingué després la Dictadura, que es presentava com una reacció contra la vella política, i aquella incomprensió continuà i s'accentuà encara. Semblava, doncs, que a Madrid hi havia una coincidència total contra els ideals i les aspiracions de Catalunya. Però vosaltres, castellans amics, heu vingut ara, durant la Dictadura i després de la Dictadura, per a encoratjar nos i enfortir-nos. No. Sortosament, Castella no és la vella política. Castella no és la Dictadura, més vella encara. Castella sou vosaltres, el seu esperit, la seva ànima. I amb vosaltres sí que ens podem entendre.

Ens criden ara a col·laborar amb vosaltres per a bastir una nova Espanya, una Espanya on pugnem conviure tots en amplitud de cultura, de justícia i de llibertat. La vostra crida no quedarà sense resposta. Ací ens tenim disposats a avançar, donant-nos les mans, com digué el senyor Ossorio i Gallardo amb les paraules meravelloses de Maragall.

Fins a quin punt desitja Catalunya que això sigui possible us ho demostraria, castellans amics, la vibració ciutadana de la urbs. Al baixador del Passeig de Gràcia, davant dels Hotels Ritz i Colón, a la Plaça de Sant Jaume, a la Sala de Cent, al Palau Nacional de l'Exposició, a l'acte solemne de la nit de diumenge, presidit per l'il·lustre President de l'Acadèmia Espanyola senyor Ramon Menéndez Pidal, a Sítes, a la Diputació, a tot arreu, el poble de Catalunya cordialment, lliurement, espontàniament, us ha demostrat la seva simpatia, la seva gratitud, el seu desig de col·laboració i de convivència.

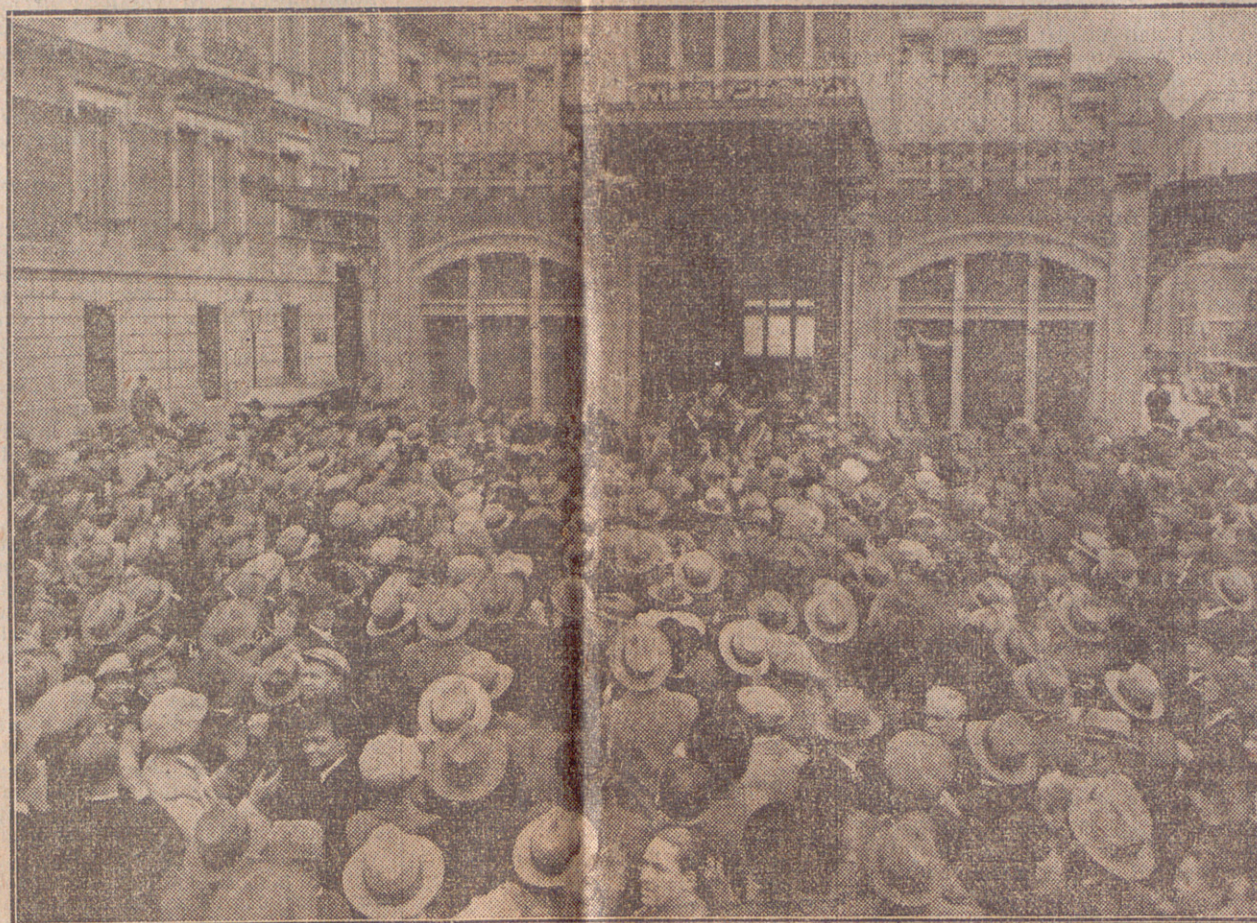
I a aquesta col·laboració i a aquesta convivència li donen vosaltres un sentit imperial: no es tracta de suprimir els fets diferencials, sinó d'acceptar-los coratjosament, com digué el senyor Américo Castro, amb paraules que tindran un ressò permanent entre nosaltres; d'acceptar-los sense recels, sense suspicàcies, sense prejudicis, sense por. Ni poden ésser suprimits, ni volem, vosaltres i nosaltres, que ho siguin. Però, poden ésser coordinats en unitats superiors, que no solament no els destrueixin, sinó que els reforcin; en unitats superiors que no solament garanteixin llur lliure desenvolupament, sinó que el facilitin, per a la grandesa col·lectiva i l'esdevenidor progressiu dels pobles espanyols.

Els ciutadans de Barcelona, en donar als actes d'homenatge un ambient simpàtic de carter, han demostrat que senten, amb aquell instint popular que mai no s'enganya, tota la transcendència històrica que pot tenir aquesta confraternitat novella entre els intel·lectuals castellans i els intel·lectuals catalans.

La Dictadura digué que venia a salvar Espanya, i començà per ignorar la pròpia essència i la pròpia història d'Espanya. La Dictadura digué que venia a enaltir Espanya i feia a Espanya l'ofensa màxima de considerar-la incapaç per a regir els seus propis destins. La Dictadura digué que venia a defensar Espanya i ha calgut que caigués la Dictadura perquè es pogués lliurement i dignament vitoriar Espanya als carrers de Barcelona.

Amics castellans: amagarem els més íntims dels nostres sentiments si no us confesséssim que ens ha impressionat i ens ha commogut profundament l'alt sentit de comprensió i de responsabilitat que heu demostrat en aquests moments crítics. Les vostres paraules i els vostres actes revelen una convicció arrelada i honesta. No són actes i paraules de cortesia merament protocolària. No són escuma de xampany ni foc d'encenalls. Són quelcom més. Són molt més. Com notàvem vosaltres mateixos, aquests actes assenyalen el començament d'un camí llarg i penós a recórrer. Amablement, sincerament, germanívolament, ens inviten a emprendre junts l'ardua marxa. No se'ns amaguen, com no s'amaguen a cap de vosaltres, les dificultats ni les asprors de la jornada. Però nosaltres no seriem dignes ni de la vostra amistat, tan cavallerívolament afirmada, ni dels nostres deures envers Catalunya, si no sentíssim doblada la nostra responsabilitat per la vostra actitud. Sí, amics castellans; acceptem, i estremem, reconeguts i esperançats, la mà amiga que ens ofereix. Caminarem tots junts. Doblat els nostres comuns esforços, les dificultats i les asprors del viatge a que ens inviteu restaran reduïdes a la meitat.

I no oblidéssim, tampoc, que, com digué amb un noble sentit

L'arribada al Passeig de Gràcia

de l'oportunitat l'il·lustre professor Josep Ortega i Gasset, la tasca a emprendre és urgent.

Parlava el nostre il·lustre Francesc Cambó, en un admirable capítol del seu famós llibre *inèdit*, escrit tres anys enrera, de la possibilitat d'una concòrdia i de l'acció dels intel·lectuals castellans i catalans, per a fer-la possible i ràpida.

I deia aquestes paraules que avui els fets ens fan voltar d'una actualitat encoratjadora, i que tots volríem veure en l'indemna corrir més a propètiques:

«Jo tinc una confiança absoluta que les rancúnies catalanes cedirien, ràpidament, a les primeres manifestacions de comprensió i d'afecte que vinguessin de la resta d'Espanya. A Catalunya, la rancúnia és reflexa, i, en el fons, no és sinó l'expressió d'una rancúnia, d'un descoratjament: un esclat de fe i d'esperança suprimiria fins el rastre de la rancúnia.»

«A Catalunya, malgrat tots els desenganys, la fe torna a florir amb immensa facilitat. I val més que sigui així, perquè l'optimisme, que té els seus perills per als homes, no té sinó avantatges per als pobles. Què hi perdria Catalunya, tenint, en la solució harmònica del seu plet secular, la fe que hi tingué en 1907 i en 1918? Amb la fe pot facilitar que el seu desig sigui una realitat. I aquesta esperança, per lleu que fos, valdria la pena de córrer el perill d'un nou desengany.»

«El dia en què per una acció coincident d'intel·lectuals castellans i catalans fossin cremades i aventades les dificultats subjectives que dificulten una solució harmònica del plet català, tots restarien sorpresos de la facilitat amb què podrien vèncer les dificultats objectives que una solució política pugui oferir.»

Diumenge al matí

A REBRE ELS HOSTES INTEL·LECTUALS

Sense cap mot d'ordre, per allà a les nou del matí, va començar d'acudir públic tot al voltant del baixador del carrer de Claris, així com també a la part del Passeig de Gràcia. Era anunciat que una part arribaria en el tren de les 9.24 i una altra part en l'altra hora, l'anunciada per tots aquells voltants s'engrossí fins a formar masses compactes de públic divers, amb representació de tots els estaments. Hi havia un contingent molt nòrdit d'estudiants.

Es una pena haver de donar noms dels que hi veíem, perquè estem segurs que només anotarem una part petita. I encara ens limitem a nomenar aquelles persones que baixaren a l'andana. Entre aquestes recordem: Pere Rabola, López Picó, Vilaregut, Masó Gólfierichs, Manuel de Motolui, Noguera i Comet, Josep M. Trias de Bes, Utrillo, Tarragó, Casals, Massó Torrents, Joaquim M. de Nadal, Joan A. Maragall, Jeroni de Moragues, Alfons Maseras, Joaquim Borrallier, Clivera Sommar, i de Moragues, J. A. de Sarragorri, Gregori Marañón, Gustau Pidal, Lluís de Zubiet, L. Giménez de Azúa, Lluís de Tàpia, F. Riera, Joaquim Balcells, J. Rovira Arriaguet, J. Palau Ximenis, J. Rodríguez i Calmell, Lluís Carles Viada i Lluich (per l'Acadèmia de Bones Lletres), Joaquim Lafont, Pastrana Verdú, Casas-Carbó, Oliva, Vega, Mosnany, Josep M. de Sureda, J. Carbo, Josep Burgas, Francesc Burgas, Antoni Trias, Joan Esterlich, doctor Riquelme, Joaquim Pellicer, Foni de Rubini, Pujol i Alguero, estudiants de Medicina, de la F. U. E., de Dret, i de la Federació Catalana d'Estudiants Catòlics, que feien un grup nòrdit; Pere Bosch Gimpera, Rafael Alcántara, Roca Ballver, Nublaia, Campañá, Alfons Nadal, Rodés i Arenas, Josep Barbeny, Bartomeu Bosch, Alzamora, Trias Pu-

jol, Antoni López Llausàs, doctor Savé, Delit Dalmáu, J. M. Murrià, Llarra, Josep F. Rafols, Maspons i Anglès, Miquel Ferrà, Joan de Deu Trias de Bes, Agell i Agell, Francesc Madrid, Devant.

EL PRESIDENT DE LA DIPUTACIÓ

El president, accidental de la Diputació, senyor Jaume de Riba, era també a rebre els representants de la intel·lectualitat castellana. També hi veíem: els diputats Albert Bastardas, Josep Grané, Noguera i Comet, Gustau Gil, Guanyabens, Valls i Taberner.

ELS QUI ARRIBEN EN EL TREN DE LES 9.24

En el primer exprés de Madrid, arribaren els senyors Lasso de la Vega, R. Ledesma Ramos, Manuel Azanza, J. M. Ruiz Manent, Cèzar Arconada, P. Salinas, Agustí Milares, Albert Insua, Jean Chabás, Gómez i Candó.

ELS QUI ARRIBEN EN EL TREN DE LES 10

En el segon exprés, arribaren els senyors Ossorio i Gallardo, Enric Fajardo (Fabián Vidal), Ramon Pérez de Ayala, Nicolau M. de Urgoiti, R. Menéndez Pidal, J. A. de Sarragorri, Gregori Marañón, Gustau Pidal, Lluís de Zubiet, L. Giménez de Azúa, Lluís de Tàpia, F. Riera, Pastor, Antoni Marichalar, J. Bergamini, Antoni Ballesteros, Gregori Martínez Sierra.

A L'ARRIBADA OVACIONS A DOJO

A l'entrada del tren al Passeig de Gràcia, esclatà un aplaudiment formidable, amb voleïes de barrets i mocadors. Hi hagué una ovació, moltes ovacions, que s'escaionaven a manera que els hostes il·lustres devallaven del tren. Les ovacions es repetiren així que els intel·lectuals pujaven al «hall» superior, on el públic que emplenava tots aquells Vols s'associava amb plaerment de mans fervorosos als que pujaven de les andanes. L'arribada fou afectuosíssima; el públic barrejat rodejava els vinguts de Madrid

amb grans mostres de simpatia. Durant una bona estona era impossible de donar un pas.

De mica en mica, després de moltes represes d'aplaudiments, els viatgers van adreçar-se als estalges que els havien estat assignats. De la manera més espontània, grups de nobles i de senyors, de dones i de nenes diverses, segons l'hotel on anaven.

EL XOFER NO VOL COBRAR

En arribar dalt la planta que dóna davant el baixador, i després de rebre els homenatges dels nombrosos públic, estacionat allí, l'Ossorio i Gallardo puja a un taxi, a invitació d'En Joaquim M. de Nadal. Entre aplaudiments vivissims, arrega el cotxe i els dugué a l'Hotel Ritz, on s'estajava l'Ossorio i Gallardo. En baixar del cotxe, En Joaquim M. de Nadal anava a satisfer l'import del taxi però el xofer no volgué acceptar cap diner. Digué que per ésser qui eren, per aquell viatge no lliu cobrir res.

UNA MANIFESTACIÓ ESPONTÀNIA

Per la força mateixa dels fets, sense que ningú hagués donat al mot d'ordre, i sense que ningú com qui diu pogués impedir-ho, va fer-se una manifestació, el gros principal de la qual tira Claris avall, en direcció al Ritz, on s'estajaven part dels nostres benvolguts hostes, Gregori Marañón, voltat per la multitud, anà a peu fins a l'hotel.

OSSORIO I GALLARDO PARLA

Un cop han estat al Ritz, una gerència s'estaciona al davant d'aquest hotel, i comença d'aplaudir. Els hostes no pogueren per menys de sortir a la balconada de l'Hotel, i en aparèixer va sonar una altra ovació, que no va cessar fins que l'Ossorio i Gallardo va donar entenciment que anava a dir uns mots. Fet el silenci, l'Ossorio i Gallardo, amb una veu clara i potent, va dir: «La rebuda que ens heu fet ha estat grandiosa, emocionant. Ja sabem que els vostres aplaudiments no són adreçats a les nostres persones. (Veus de «sí!»).

En nosaltres aplaudim, homenatgem, quan què és per damunt de nosaltres: homenatgeu la cultura, la justícia, la llibertat.

Un aplaudiment fervorós esclatà als darrers mots de l'Ossorio i Gallardo.

Surtin també al balcó els senyors Ramon Menéndez Pidal i Américo Castro, que són entusiàsticament ovacionats.

GREGORI MARAÑÓN PARLA

Els aplaudiments insistint. En Gregori Marañón s'avança, reclamat, per a adreçar-se també al públic. I digué: «Una salutació cordial a la joventut catalana.

Visca Catalunya!

Visca la llibertat!

Esclatà una altra ovació sorollosa. I de mica en mica, la plaça de les Cortes Catalanes es va buidar, mentre una altra manifestació s'adreçava a l'Hotel Colón.

Davant l'Hotel, com començà d'aplaudir, i al cap d'una estona van sortir els visitants que s'hí estajant, que foren ovacionats.

SAINZ RODRÍGUEZ PARLA

Obligant per la insistència dels aplaudiments, Sainz Rodríguez es va adreçar a la gran massa de públic aplagat davant al Colón. Va dir: «Venim de Madrid per una invitació popular. No representem res d'element oficial. Aspiram, així sí, a representar el poble espanyol que no té res a veure amb l'element oficial de l'Estat; puix que som qui ens movent a l'arribada amb Catalunya, quan aquesta es veia vexada.

Visca la llibertat!

Una altra ovació, i el públic, de mica en mica, tira cap a la Rambla on es dissol.

La recepció a l'Ajuntament

La rebuda als hostes castellans havia estat afectuosíssima. No menys cordial es preveia la recepció que l'ajuntament els oferia al palau de l'Ajuntament.

La recepció era assignada per a les dotze. Molt abans d'aquesta hora, la Plaça de Sant Jaume va animar-se extraordinàriament. Prop de l'horra, la Casa de la Ciutat va prendre l'aspecte de les solemnitats més assenyalades. A la Sala de Cent, era preparat un vi d'honor. L'ero il·luminada esplendídamment, així com ho eren les altres sales que hi donen.

L'ALCALDE ES OVACIONAT EN INTERESSAR DELS AGENTS DE POLICIA QUE PERMETESSIN L'ESTACIONAMENT DEL PÚBLIC A LA PLAÇA DE SANT JAUME

El públic que es congregava pleter a pleter a la Plaça de Sant Jaume, començava a esdevenir una massa compacta i imponent. Els agents de seguretat de pen i de cavall, van iniciar un moviment d'evolució, per tal de desfer l'estacionament d'aquell públic que es resistia a abandonar la plaça. En vista d'això, l'alcalde va intervenir a favor del públic i indicà els agents de l'autoritat que permetessin que la gentada pogués romandre congregada allí i la policia va fer-ho així. L'alcalde va ésser ovacionat.

ELS QUI EREN AL VI D'HONOR

No cal dir que s'hí trobaren tots els homenajats, els intel·lectuals castellans. No cal donar-ne els noms. Amb ells hi havia un públic brillant, selecte, i una nombrosa representació femenina, gentilíssima. Més noms dels que ja hem donat abans? Provarem d'anotar-ne. Recordem, a més a més dels esmentats, d'haver-hi estat: En Joaquim M. de Nadal, Enric Fajardo, Nicolau M. de Urgoiti, Gregori Marañón, Agustí Milares, J. Nonell, Lluís Massot, Sabater, Trias i Fous, Degollada, Vinyals, Roure, Escola, Josep Barbeny, Nicolau d'Oliver, Tomás Mallol i Bosch, Carles Riba, Carreras Artau, Josep M. Blane, Canonge Card, Josep Clara, Lluís Voltes, Eduard Nicol, Amadeu Vives, Carles Soldevila, Josep Macip, Tomás Garcés, Miquel Aguilera, Roig i Llop, Sgranyeres de Franch, per la Federació Catalana d'Estudiants Catòlics, Associació d'Estudiants de la Facultat de Dret, Ribera i Rovira, president de la Federació de la Premsa Catalana Balear, Bosch, Gimpera, Soler i Pla, Joan A. Maragall, doctor Claramunt, J. Navarro Costabella, Vidal i Guardiola.

ENTRA L'ALCALDE

L'alcalde entra al Saló de Cent, amb els senyors Martínez Domingo i Maynés, són acollits amb un aplaudiment afectuós, es canvien salutacions cordials amb els intel·lectuals castellans.

L'ALCALDE PARLA

Després de les salutacions i presentacions, el comte de Güell féu el discurs següent, que reproduïm textualment:

«Honrado por S. M. el Rey con el cargo de Alcalde de esta ciudad, que significa representación del pueblo barcelonés, constituyo el más elemental de los deberes en el desempeño de este puesto, el hacerme eco de los estados de opinión de este; deber fácil de cumplir cuando concuerda con lo que a uno el corazón le dicta. Señores: Yo sería indigno de poner mi nombre, cual lo hago todos los días, bajo un epígrafe que dice: «El Alcalde de Barcelona», si en esta ocasión no hubiera solicitado yo mismo que se me asignara el primer lugar en este homenaje testimonio de agradecimiento que Cataluña entera, pues, se han adherido a mi Gerona, Lérida y Tarragona, que Cataluña entera rinde a los ilustres representantes de la intelectualidad de toda España en testimonio de gratitud, porque ellos, en un momento difícil para Cataluña, tuvieron un gesto de hidalguía ideológica amparando la cultura y la lengua de Cataluña, y defendiendo, por tanto, el derecho a la vida, del alma catalana.»

Permitidme que es esta ocasión es haga algunas consideraciones sobre el acto que realizamos. Después de presentarnos a vosotros el testimonio de Cataluña agradecida, quiero decirlos, delante de los catalanes aquí reunidos, que al mi, nuestro gesto no me ha sorprendido. No me ha sorprendido porque sois intelectuales y por que sois españoles. La intelectualidad no ha revidado nunca, en ninguna raza, forma más elevada que la de la comprensión, la transigencia y la admiración al saber ajeno. Pero yo quiero recordáros además, que porque sois españoles, es gloriosa vuestra ascendencia en la intelectualidad castellana. Yo quiero recordáros en esta ocasión que en el mil quinientos, cuando las espadas españolas conquistaban un mundo nuevo y unían tierras en las que no se ponía el sol, vuestros ascendientes, los intelectuales de aquel siglo, que se llamaban Las Casas, Sahagún, Molina, Orozco, Olmos i Carochi, eran los autores y ellos mismos que redactaban los diccionarios, gramáticas y obras literarias de recopilaciones arábigas, y quienes formaban, a expensas del erario público y de los mag-

nates y los Reyes de Castilla lo que constituye los tesoros reunidos en las estanterías de El Escorial, y son todavía, para admiración del mundo en relación con aquellas regiones y aquella cultura, lo que el Centro han criticado de las «estudios Catalanes» de nuestra lengua y nuestra cultura, que habeis defendido.

Comprendéreis que si eso era, como os he dicho, tratándose de las Indias Occidentales, p. r. fechas del Mil Quinientos, y en países conquistados por las armas, no me podía a mi sorprender vuestro gesto en el siglo veinte, ante la lengua y la cultura de un pueblo nunca por nadie conquistado, que se unió libremente a Castilla por pactos formales de respeto a mutuas libertades; pactos escritos, suscritos, sellados y jurados por sus Reyes.

Y aunque no deseo hacer un estudio de erudición, no quiero tampoco pasar del dieciséis a esta fecha de hoy, como con el silencio de una tumba de saber en España; por qué hubo otros muchos, y no puedo menos de citar a aquellos dos hombres insignes, maestro y discípulo que juntos admiraron las culturas que ambos representaban y que se llamaron Mtilá y Fontanals y Menéndez Pelayo, y aquel ilustre J. vellanos, que ante este mismo problema español y dentro de su idea del Estado unitario, dio como solución la tan halagadora para Cataluña, de que se trasladara la capitalidad de España a Barcelona.

Y ahora os diré por qué razón yo contar vuestro número, ha dedicado taluna tanto valor a vuestro acto como si fuera un R. D. Esto es porque representais la intelectualidad de España, y todos sabemos que la intelectualidad en todos los pueblos es su vanguardia, porque en ella no se cambia la ley que es la evolución en el progreso del mundo, lo que los intelectuales sentís, pensáis, digis, queiréis i horeis, es la que aldré, me he de hacer, como los deos, am los que los critiquen, y todos sabemos que en la historia de los pueblos no se cuentan los minutos.

Señores: En esta mañana feliz, bajo estas piedras venustas y estos arcos medievales que han vivido todos los episodios al través de la historia de la unión de estos pueblos, yo os digo a los representantes de la intelectualidad de toda España, que Cataluña os queda agradecida, y os digo a vosotros los catalanes que me oís, que no olvidéis que la intransigencia, las imposiciones y el imperialismo miniaturizado, no son sino plantas de la decadencia española; que la verdadera España es la que antes ois recordos y la que hoy representáis, que los amigos de Cataluña que nos visitan, y por eso, yo, que por mí sentir y por mi nombre soy tan catalán como el que más lo sea, que tanto quiero a España, os pido que admireis y ameis a España.

El discurs del comte de Güell fou aplaudit diferents vegades.

AMERICÓ CASTRO PARLA

L'eminent professor és invitat a parlar, en nom dels intel·lectuals castellans, per a correspondre al discurs del comte de Güell. Per la indicació dels meus companys — digué — em veig en el compromís de correspondre al bell parlament de l'alcalde de Barcelona. Em veig obligat a improvisar. Però és molt difícil d'improvisar l'expressió dels sentits múltiples d'aquesta festa.

S'ha parlat de la cordialitat, de la comprensió, de la conveniència del diàleg. Sí, a això som vinguts. Ens trobem ací per a entaular el diàleg de les lletres, quan ha cessat el monòleg de les armes.

No som polítics. No fem política. El que caracteritza la nostra reunió aplegada aquests dies a Barcelona, pel convit de Catalunya, és que es forma de gent que s'aplica a afers desligats de les cultes que són en un treball i una significació espirituals. Vosaltres ho heu volgut així, com volguéreu, temps enrera, portar-nos a Madrid, els vostres llibres perquè l'esperit triomfi.

A aquell gest vostre avui ens complem de respondre, també espiritualment i en forma tal que ens sentim compromesos profundament a l'afecte vers vosaltres amb responsabilitat, per molt de temps.

L'alcalde ha parlat de la intel·ligència i de la comprensió i de la vostra fe diferencial. I jo substitueixo el que el vostre alcalde ha dit. Intel·ligència, comprensió, convivència. Sí, hem de conviure. Hem de sortir del clos de nosaltres mateixos, hem de projectar el nostre viure fora de l'òrbita personal. Mentre Espanya no comprendrà el fet català estarà exposada a totes les desgràcies.

Cal parlar clar. Sí, franc parlar és cortesia, com llegia el diari d'avui, i com dit un dels més il·lustres representants de la intel·lectualitat catalana: Nicolau d'Oliver. Cal parlar clar, sí.

Cal que d'una vegada per a sempre la gent no s'esvergi que ací, a Catalunya, es parla una llengua, a més de l'oficial. Cal no excusar-se de les realitats; hem de voler viure-hi entremig. Prou de tornar-nos a les coses catalanes, sobre els magnets fets vus i vosaltres, Catalunya, és un d'aquests grans fets vus.

Però tots ens hem d'exhortar a la concòrdia. Cara a cara, amb els ells

El públic davant del baixador

Ha estat dit. I és cert, que aquest acte no és polític, però la gran política en la història sorgeix precisament quan no s'hi pensa. Aquí no hi ha, ben cert, ni ombra de partits polítics ni de cabdillatges. Però la política d'aquests moments, la que ha de refer el país, la que sentim tots, polítics o no, amb una fervor religiosa, està precisament per damunt de tot això. Ara, al cap d'uns anys, es tracta de ressuscitar-la.

Valguis o no, l'esdevenidor d'Espanya és a les nostres mans. Amb serena consciència del que representem—la força indestructible del pensament, la voluntat energica de l'acció—podem dir que nosaltres donem el seu significat i el seu accent. El temps ho engoleix tot. Allò que semblava un bloc de granit es consum amb una flama ja ho heu vist—en unes hores i la fatalitat esventra les seves cendres. Tot mor, i resten només, sobrevivents en el naufragi del temps, les valors espirituals, eternes com la mateixa eternitat (Ovació).

Ens han perseguit. Tant se val! Potser n'han fet poc encara. Per forjar l'ànima civil dels pobles en els seus molles edificis de gravetat i austeritat cal sofrir. Per això en els dies més ombrívols el meu optimisme creixia. Sabia que en la persecució es forjava la nostra força d'ara.

I ara és hora d'usar-la. Amb noble orgull podem dir que el prestigi d'Espanya en el món no és degut com alguns creuen, a accidents materials, sino a la incorporació lenta de l'ànima del món, gracies a l'esforç de molts dels que som aquí d'altres que, esparguts per tota la Península, ens acompanyen. Potser no som prou per obstruir, eridant a la via pública; però al capdavant, creiem-me, serà la nostra la veu que s'imposarà.

I hem d'alçar-la, catalans i castellans, per a dir això: Amb el nostre esforç i amb la investigació els que som científics, amb el seu art els artistes; amb la seva activitat social els polítics, units en la mateixa fe civil volem fer una Espanya única i diversa, federada i moderna.

I per aconseguir-ho ho sofrirem tot; la persecució que tant de nosaltres coneixem. I l'enemic, més temible que la persecució, que és la bel·lèsia de l'ambient, la conformitat amb els atalacs d'año establert, la complicitat en la por a l'acció i el pensament que són els nostres veritables dictadors.

Amics meus, jo us saludo en nom del nostre Ateneu, que representa a Madrid, alguna cosa del que vosaltres representeu a Espanya i que ara, com vosaltres, gaudix del goig de la llibertat recobrada i del propòsit ferm de no tornar a deixar-se la prendre.

I us saludo també en nom d'aquesta adhesió meua, íntima i inabastable, a tot allò que és vostre, nascuda en aquells dies inoblidables i llunyans que vaig recollir amb alguns de vosaltres, en una casa humil de la muntanya catalana, l'últim alé del gran esperit que es deia Prat de la Riba.

Una entusiasta ovació, tributada a peu dret, acollí les darreres paraules del president de l'Ateneu de Madrid.

PARLAMENT DEL SENYOR SAINZ RODRIGUEZ

Deo aquest honor de parlar en aquest acte al fet d'haver estat el redactor i el primer signant del missatge que us vam adreçar, en moments difícils per a tots. Però, en honor a la veritat, he de dir que no és pas exclusivament meua la iniciativa. És deguda a un home que

seu en aquesta mateixa aula: Ossorio i Gallardo, i a un company il·lustre desaparegut per sempre: Gómez de Baquero. El manifest que tan esplendídamet acabem de pagar, no vol pas dir que aquest fet cordial expressi la idea que tenim del problema català. Quan parlem de Catalunya, no podem limitar-nos al respecte a la llengua, sino l'afany per la resolució del vostre problema polític i social. Fonamentalment, és tracta d'un problema de desconeixença. La nostra missió, la dels intel·lectuals, remita a, és la de divulgar la cultura catalana per tot Espanya, la de predicar que es tracta d'un fet històric i biològic. No fa molts mesos, en el sopar de la C. I. A. P., us prometé el nostre ajut en aquest sentit. A hores d'ara, ja hi ha traduits quatre llibres dels vostres millors autors.

Hem après en la nostra vinguda la lliçó de la vostra enorme sensibilitat popular. Ens és una lliçó i alhora un exemple. El nostre gest cordial ha transcendit a les masses. L'acollida que ens ha fet el vostre poble revela sincerament el sentit de Catalunya. Un moment en què podia manifestar-se, el poble català no ho ha fet per recordar ofenses, sino per a respondre amb ofusos a un simple gest cordial. (Ovació). Cal que no ens enganyem. La realitat demana solucions d'urgència. Estem assistint a un procés de descomposició de l'Estat Espanyol. La Dictadura no n'ha estat sino un episodi. Davant de l'actitud del poble de Catalunya, cal pensar que és de Catalunya que pot venir-nos l'exemple per la reconstrucció de l'Espanya nova.

Convé, sobretot, no confondre l'Estat espanyol amb la «Nació espanyola». Quan sigui l'hora de tractar políticament el problema, cal prescindir d'aquests intermediaris que creuen tenir a les estrelles el monopoli de la Pàtria.

Aquest matí hem sentit «visques a Espanya». No acceptem més aquests visques a Espanya, imposats per la força, aquests visques que hom sap el que costen, sino únicament els visques que ens sapiguem conquistar amb la cordialitat i amb la comprensió.

I ara voldria — i als meus companys, almenys, de viatge els semblaria bé — que l'eficàcia immediata d'aquest acte fos la de damanar al Govern la derogació de totes les Disposicions de la Dictadura, atemptatòries contra els més legítims sentiments i contra la sensibilitat de Catalunya. Crec que per a l'Estat i per a l'Espanya gran hi ha dues bases essencials. La primera és el «assimilisme». Venim a estudiar Catalunya, no a assimilar-la. A aquest «no assimilisme» contestarà Catalunya amb el «no separatisme», essencial per a l'Estat espanyol de l'esdevenidor.

PARLAMENT DEL SENYOR FERNANDO DE LOS RIOS

Aquesta festa cordial, a la qual acudim amb una emoció tan profunda com complexa, té una significació especial que li dona el moment i acaba o voldriem que acabés definitivament una època política. És el moment de precisar objectes que cal realitzar, el moment de poblar d'idees les consciències individuals, per a desvetllar els anhels de consciència nacional.

Vosaltres teniu un ideal ben definit. D'ençà de l'any 1888, el problema de Catalunya és un seguit d'atencions de l'ànima catalana. Aquesta atenció fou despertada, al començament, per un grup de poetes. Aquella fou la primera etapa. La se-

gona comença l'any 1907, amb la creació de l'Institut d'Estudis Catalans, per Enric Prat de la Riba. Per obra d'En Prat des d'aqueu moment, a Catalunya, van sempre lligades la cultura i la política. No hi ha acte cultural, que no tingui un sentit polític, ni acte polític que no sigui revestit d'una finalitat cultural.

Es en aquest sentit que l'acte d'avui té un sentit polític evident. Quin és el seu sentit? El respecte a l'altiplan i el respecte a la cultura. El nostre pas de cada dia no ens donava una consciència prou fidel. Durant segles hem estat sotmesos a un vassallatge a l'homonogeneïtat, i això que som en un poble on la diversitat és la millor riquesa. De fa segles, Espanya ha portat una vestidura racionalista. N'han fet un amellor sense l'amella. Cal vigoritzar l'Estat i donar als individus i als pobles una consciència de drets i deures i de les seves conseqüències. Aquesta festa, és, doncs, una exaltació de la discrepància.

Aquests problemes que us causen un dolor, que compartim, són fruit de l'armadura d'aquest Estat occis, i a la vegada, si satisfa l'essència divina dels homes, que es creuen posseïdores, no ens satisfà a nosaltres. Cal que aquell que vulgui emprendre la transformació del problema, empenyi abans la transformació de les institucions que el nodreixen.

Pensem que quan vesteixen tot l'engany i fins, és que hi ha quelcom de ferit en la consciència civil, de la qual són fruit llet i fons i fons.

Nosaltres que us acompanyem en el vostre desig de legítims reivindicacions, joventut, les desitgem, que ens acompanyeu també al moment de demanar solució a problemes generals de grans dimensions humanes i polítiques. Que aquest acte de consciència solidaria, ens doni a tots un major sentit de responsabilitat, que ens allunyi de les institucions de que hem de deslligar-nos i ens enconen l'amor als ideals profunds, única capacitat de desvetllar els valors positius, que són el rítm de la vida individual. Que ens retrobem tots un dia, per celebrar l'epifania de la vida espiritual a Espanya. Aquest acte d'avui ens acompanya a tots per la comprensió que implica i per les esperances que ens fa néixer.

PARLAMENT D'ORTEGA I GASSET

Sol dir-se que el gremi intel·lectual és sinònim de discordia, que tot Espanya vegei que, després d'una dictadura il·lustrada — il·lustrada per la ignorància i per la inèrcia — la primera tasca ha estat tasca cordial d'intel·lectuals.

En parlar de divergència, cal posar-nos d'acord. L'obra de l'intel·lectual és, essencialment, creadora. Aquí toniu la paraula: noix en els llavis i entra a l'orella per filtrar-se al més íntim repla de l'ànima. Per ésser comunicable a molts, la paraula cal que sigui autèntica i veïa. No es tracta d'un negoci entre pocs, sino d'una veritat per a molts.

Per trobar aquesta paraula, l'intel·lectual ha de recercar-se en la soledat, sense la qual cosa la troballa no és possible. El deure de soledat i l'obra de comunió es confonen. En què pot consistir aquest acord, aquesta cordialitat, que ara floreix entre nosaltres? Tenim una coincidència que no exclou la discrepància. En què consisteix, doncs? Si no exclou la discrepància, es permet el luxe d'incloure-la. Suprima sense feixuguesa tot un paisatge de

les més amples diversitats. On és, doncs, l'acord? En què ho es per la voluntat decidida. Que se sàpiga que hi ha un grup d'espanyols, discrepant entre ells, que creuen que la vida pública necessita una reforma radical. La discussió sobre les maneres concretes de la reforma ens separarà. Però, abans, fem constar ben alt la coincidència bàsica. No coincidim en política, però coincidim en història.

Cal que la llibertat deslligui les llengües perquè cadascú pugui exposar la seva posició. És un miracle que el nostre país subsistís encara. El Poder Públic, fa anys que no es dedica sino a destruir realitats profundes i a fomentar idees fantasmals. Durant 30 anys, el Poder Públic espanyol s'ha dedicat a prescindir. Acusant-lo d'aspirar a prescindir del problema català, en lloc d'incorporar-lo en magnífica arquitectura al problema peninsular. I no pot pas dir-se que tot això hagi estat per culpa d'un excés de poetes, filòsofs o historiadors en el Poder públic.

Salvada la major distància — Catalunya i Castella — cal avivar al desig ferm d'una coincidència que permeti totes les dissidències, cal aprofitar totes les energies. Si aquesta nit impliqués el començament d'aquest fet, caldria reconèixer que no ha estat tan vana l'existència sobre el planeta de les lletres catalanes i castellanes.

PARA OSSORIO I GALLARDO

El senyor Ossorio i Gallardo també és acollit amb una ovació tributada a peu dret. Digne:

Abans que algun esperit burleta ho faci constar, he de dir que he trobat aquí molt satisfet, però bastant descontent. (Algunes veus: No! No!) Jo no sóc un home científic, ni literari, ni polític. D'altra banda, he sentit coses que hauria de repetir sense poder igualar; però jo us puc dir el meu convenciment que només una cultura és indestructible.

Això, això és el que ha triomfat sempre. Què en queden de les crueltats de Neró? En canvi, Seneca encara ve entre nosaltres. La inquisició és una anèdota; Calilieu és un fet etern. L'espera de Jaume I pot donar perquè les seves victòries ja no són necessàries; però ens queda la claror perenne de la intel·ligència de Ramon Llull. Digueu: Què en queda dels Austries? En canvi, Cervantes viu com nosaltres mateixos. De Napoleó i totes les seves conquestes només en resta la pols. Però el Codi civil i la Comedia Francesa no han desaparegut.

Aquesta és la lliçó, la lliçó que cal no oblidar mai. Tingueu en compte que hem passat hores dramàtiques i encara sentim certes paraules que en els llavis dels que les pronuncien tenen el valor d'aquell «Vivan las cadenas»!

La associació d'idees em sembla que els castellans tenen el deure de recordar que hi ha molts companys vostres que són a presidis o a l'exili, no per haver comès cap delicta, sino per defensar un ideal amb la màxima il·lusió. (Ovació).

Jo dic als meus companys de viatge que cal demanar al Govern la immediata ampliació de l'amnistia, que es faci la justícia. (Es repeteix l'ovació. Es dura llarga estona).

Davant l'arribada d'aquí, cal mantenir els imponderables de l'esperit. Algú dirà: No res més? Nosaltres contestarem: No res menys.

Nosaltres, en un moment d'injustícia, ens vam posar al costat vostre, tal com vosaltres ho faríeu per nosaltres. I si per uns moments ens trobem a la mateixa injustícia, hem d'estar amb l'arma al braç amb la llum a l'entrellum i, amb Maragall, hem de dir: «Ja tornarem!» Però no tornarem «de parella en parella», sino tots. I amb el cor, damunt el cor, i els ulls dintre dels ulls, podrem dir al món que som un poble que avança donant-se les mans. (Gran ovació a peu dret).

PARLAMENT DE MENEZES I PIDAL

Una altra ovació acollí el senyor Menezes i Pidal en disposar-se, a parlar. Restablert el silenci digué: Assistiu a aquesta reunió mancant al meu càrrec en un dels actes més agradables i més desitjats per mi; l'ingrés d'un insigne i venerable literat, Antoni Rubio i Luch a l'Acadèmia Espanyola, un amic al qual m'ineixen una amistat i una comunicació espiritual tan íntima com antiga.

Sóc fora de Madrid quan allí se celebra una festivitat per a glorificar el vostre idioma, en la qual l'element català es consagra a glorificar la seva llengua materna amb la ciència enllobada en ell per anys i amb el caliu entusiasme que l'edat no pot minvar-li. M'he deixat aquest acte, si no de grat, fins abans d'ahir no en vaig desitjar deixar-lo molt satisfet i atret imperiosament pel significat altíssim d'aquesta reunió en conveniència que els seus resultats seran magnífics i duradors.

Quan els que ens convida ara entre vosaltres «ren objecte de restriccions incompensables, la nostra consciència va revelar-se. Fou fàcil d'unir les nostres veus per assegurar-vos la nostra adhesió i pel vostre esplendor d'idioma i per la vostra corajosa empresa cultural i la nostra fe en el vostre esdevenidor ben definit.

Ara, en aquest dia de commovedora cordialitat, d'altres millor que jo troben les paraus es felices. Jo, improvisat assistent a aquest acte, no en diré sino molt pocs per a expressar algun propòsit facultatiu.

Vosaltres us mostreu gentilment reconeguts i nosaltres venim atrets irresistiblement per la vostra actitud, sens dubte perquè no és freqüent que es nostres tres pensaments vibrin i uníson l'esperit col·lectiu ibèric és feblissim. Insuficient per a regir una acció comú. Però els que des d'aquí dirigiu la cultura peninsular són els que poden fer que aquesta lleu ànima col·lectiva no sembli una oporçió d'esser evanida, que par persona, sino que s'agiti dient fent a tots apes per a les grans accions. Convinem-nos ara a allò que ens ateny, cerquem milijans per tal que l'acte veritablement inoblidable que ens lligu en aquest moment sigui el començament d'una permanent compenetració d'idees.

No que m'honorés sentir-me deixat de costat d'un home català, Milla i Fontals no pugui parlar i sent sense posar rumb haré eminent com a guiatge entot allò que ens ofereix de català i despenjol l'estudi profund de les essències de la seva terra, tant en les manifestacions aristocràtiques com en les populars,

Aspecte del banquet als intel·lectuals castellans

obrint horitzons al renaixent moviment catalanista. I alhora esbrinar amb esguard amorós la consciència castellana, revelant les creacions originals, les que més van contribuir a formar l'esperit nacional. Lligant aquestes dues tasques resulta gran. Poso a tot un interès europeu, en el qual innova savantment moltes de les concepcions romàntiques d'aquell temps.

Tant de bo que, seguint el seu exemple el catalanisme, després d'haver aconseguit amb una corèntia embranzida els exis que mereix, tendeixi a restaurar la nova idea que l'anima en els dies heroics i d'aurats d'aquella primera èdai renaixent en que cada catalanista era un hispanista alhora. Tant de bo això es encara més necessari, que el castellanisme s'esforci per estendre la seva mirada, per vèncer totalment i estudiar amb un curiós afany aquest magnífic fet català, per tal que ja mai més no sigui possible que l'abnegada comprensió amb la qual Castella forma l'Espanya moderna es marceixi en recels mesquins, s'esgarri vers la violència contra les manifestacions més sagrades i incoercibles de l'esperit.

Així el meu prec d'avui ha d'ésser que l'esperit de Milla sigui sempre entre nosaltres.

La unió de la nostra tasca és fonamentalment essencial. Tots vivim en comú les principals preocupacions de la post-guerra en l'ordre ideològic, la de multiplicar les exploracions i descobriments del món intel·lectual i la de fomentar la llibertat d'individus i pobles sense anular les grans agrupacions humanes que ha format la història, que són tan necessàries per a l'acció forta i extensa de l'homo.

Aquestes dues aspiracions mundials a l'hora present intel·ligència i llibertat, són les forces que ens han reunit ací.

La independència, la substantivitat de la vida científica i artística, que no pot ésser closa dintre de cap frontera del món, ens exigeix naturalment una col·laboració ben fècil, perquè entre nosaltres quasi no hi ha cap problema que no ens sigui comú.

La salvaguarda de la llibertat, sense la qual no és concebible la vida intel·lectual, ha d'unir-nos íntimament com ens ha unit en moments de perill, signant les que s'aglutin les diferències ideològiques i precisament per a respectar-les totes.

Tots els pobles, davant la varietat de llurs elements components, rellitzen un esforç per aconseguir la seva unitat ideal. No fàcil, ni molt menys profícua, eliminar les diferències, cal fer-les compatibles i fondeix.

I tal com l'enginyer prova i aplega les diferències de nivell de temperatura i de tensió, signant de la mena que signu, perquè cessi aquestes diferències no hi ha energies utilitzables al món, cada un de nosaltres, en la seva mesura, petita i gran, cal que no esquivi ni isoli les nostres diferències, sino que contrinxi que cada regió posi allò més valuós de la seva essència a la banda de la diferència de les altres per aconseguir l'energia col·lectiva.

I aquesta tasca difícilíssima de fer forces nacionals, adhoc de les més rebels, col·laboradors voluntaris en certs ideals comuns, és sens dubte el problema capital en aquest nostre boc de terra. És, a més, l'empresa de la construcció d'aquests mateixos ideals, és referir, crear-los, pervuir-los en som mancats de tot. Sense els ideals ens manca la fe en l'o-

rrer comú. Es l'empresa sola a nosaltres reservada.

He invocat la solidaritat, la cultura espiritual, la llibertat, cossos primàries de tota vida col·lectiva. En l'enclosa haurem de forjar encara altres ideals més concrets, també pacíficament en comú. Però la nostra reunió d'avui serà més que un record del passat, el començament d'una campanya de persistència col·laborativa. Sobre l'abís d'interessos contraposats, de faltes de comprensió i de moviments passionalis, hi han posat un pont els homes que han fet finalitat de llur vida el cultiu de la intel·ligència; i l'entusiasme cordialíssim en què ens heu commogut assegura a tots que aquest pont serà alguna cosa més que una construcció provisional, per a un moment.

El president de l'Acadèmia Espanyola fou ovacionat amb entusiasme.

EL DOCTOR PI I SUNYER

DOLOU L'ACTE

El doctor Pi i Sunyer s'aixeca per cloure l'acte amb les seves paraules i fou acollit per una ovació que durà llarga estona.

Ens reunim aquesta nit — digué — en un acte fraternal que hem de procurar que deixi un record inmarcescible per a demostrar la gratitud de Catalunya a qui representa el sector més escollit de Castella, perquè ells, en uns moments difícils, van entendre que el seu primordiat deure era sortir en defensa de la llengua catalana.

Ens hem reunit aquí homes ben diversos, de diferent temperament, de diferents edats, cada un entenen els problemes de la vida segons el seu peculiar punt de vista; però tots coincidim en una imperiosa necessitat de llibertat i de dignitat. La llibertat i la dignitat de l'individu i la dignitat i la llibertat dels pobles.

Aquesta llibertat és tan necessària com l'aire. Algú deia que no sentim tant d'aire. Però el cert és que sense aire no podem viure. Quan gaudim de la llibertat tant ens en donem, però si ens la pretenen és quan ens adonem de que és impossible la vida sense aquesta conquesta que tantes lluites i tanta sang ha costat.

Certament, l'esperit lliberal d'ara és el fruit de la tirania d'abans. Però hem de procurar que la tirania futura no pugui basar-se en l'esperit lliberal d'ara.

Les nacions no són fortes tan sols pels canons i les balonetes. Per a ésser fortes els cal l'esperit, i després, si convé, ja les circumdàncies de la força.

Espanya ha de conquistar el prestigi internacional gracies a una força que no posem, sino per la seva espiritualitat, i aquesta és inegabla.

Vosaltres, castellans, que sou els millors, vau saber comprendre com d'olla perdre una cosa conquistada amb tant d'esforç. I vosaltres no podeu pensar mai que per a defensar la llengua castellana calguiu recórrer a la imposició, a un procediment colonial. Som cinc milions d'homes que estimem la nostra llengua com la nostra mare, com el campament del poble i, en definitiva, perquè volem. I això sense que mai hagi passat pel nostre pensament oblidar la llengua castellana, que estudiem i contribuïm a fer-la conèixer arreu del món.

I com el cas de la llengua és tot el demés. Catalunya vol els seus drets i, també, complir els seus deures. Coartar un poble amb un altre poble és tirania. I la tirania sol ésser fatal per al mateix que la practica.

Ara, tots, ens sentim aglutinats per

la dignitat humana. I ens distingim per la mútua comprensió, la mútua simpatia i la repulsa a l'arbitrarietat i a tota injustícia.

Sembla que actualment tornem, d'una manera lenta, a l'imperi de la justícia. Faltia, però, fer una repulsa a Catalunya. El senyor Ossorio i Gallardo s'ha fet ressò del que volem tots els que us acompanyem en aquest banquet. Fa poc es promulgà una amnistia. Beneida sigui! Però nosaltres, a despit de tot, seguim tenint germans a la presó i a l'exili. Una amnistia que per a tots no és igual no és un acte de justícia. Vosaltres heu d'ésser els primers a no voler que Catalunya sigui, altra vegada, una excepció. Penseu que ho demana tot Catalunya, que ho demana aquest poble que amb vosaltres esbolava l'Orfeó. La demanda és d'elemental justícia i ningú no podria creure en una normalitat que no tracta per igual els uns i els altres.

Quan tots tinguem un tracte igual podrem començar amb les mans juntes vers l'Espanya nova. I que Catalunya trobi «comprensió» no és ella la menys comprensiva.

Tots plegats posem la força: la força del pensament, que honra tant l'individu com la societat.

Ja veieu com tot passa, com tota la força material s'acumula davant la força espiritual. I nosaltres, amb un ample sentit de la vida, ens reunim en una aula en una mena de sentit apostòlic.

Volem llibertat i llei. Llibertat per als homes i per als pobles. Llei que no és pugué conculcar.

I també vull dedicar un record, ja que la disciplina m'ha obligat a fer sentir la meua veu, als vostres morts, a Bonilla i Saumartin, Gómez de Baquero i també, als autors que ens han comprès.

I faig el rest de ritual, aixeco la copa per Castella, per Gallaia, per Rascónia, per Andalusia, per Catalunya, per una Espanya gran, lliure, per una Societat digna.

Una ovació interminable supralit les darreres paraules del doctor Pi i Sunyer.

Seguidament els consells s'aixecaren de taula i tots els comentaris coincidien afirmant la transcendència que per a l'esdevenidor dels pobles d'Espanya han de tenir els actes celebrats diumenge a Barcelona.

L'AMNISTIA I LES DISPOSICIONS DE LA DICTADURA CONTRA LA LLINGUA I LA LLIBERTAT DE CATALUNYA

Després del banquet, els que hi assistiren, van tranque al President del Consell de Ministres el següent telegrama.

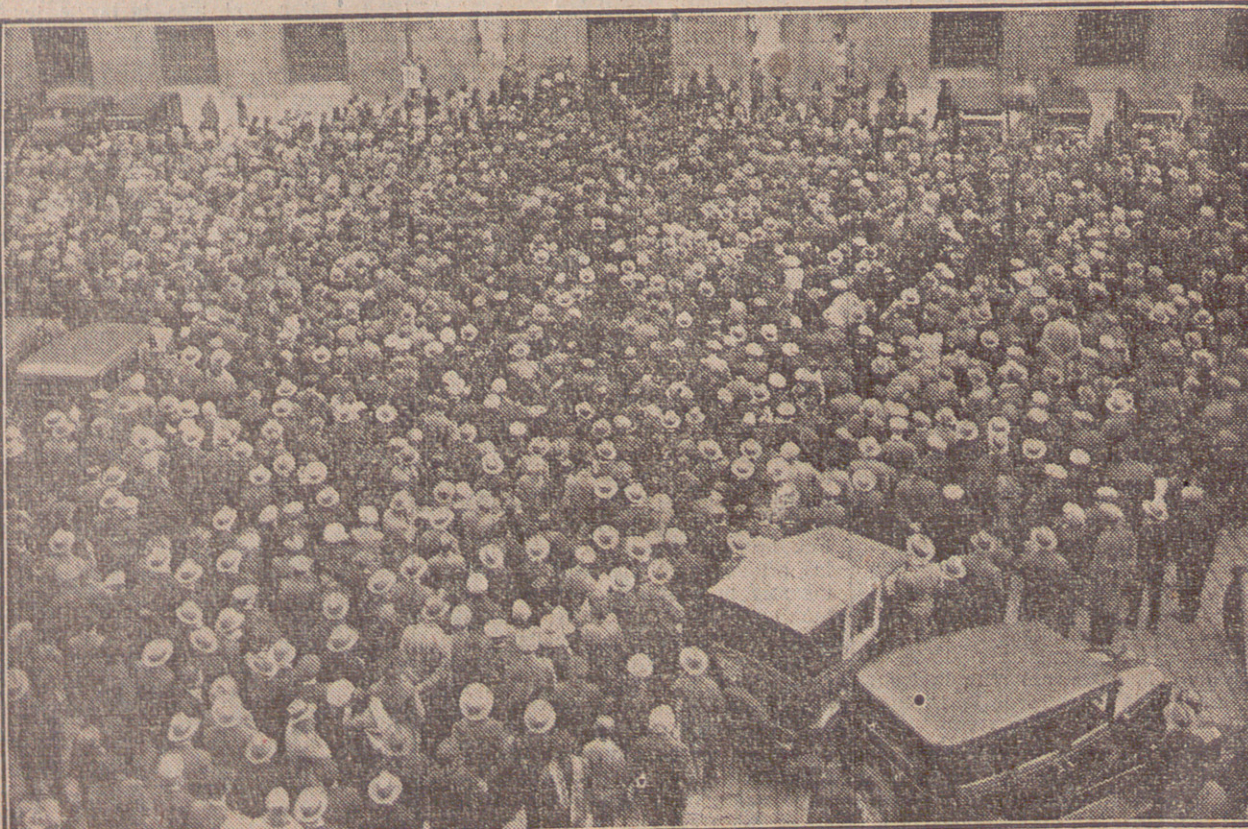
«Presidente Consejo Ministros:

Elementos culturales castellanos de todas las tendencias, después de celebrar acto inolvidable de fraternidad con los catalanes, rogamos, con vivo empeño y por estímulo de justicia, al Gobierno, que amplie amnistia a todos los que sufren en la prisión, o fuera de España, por actos de amor a sus ideales, que decrete la revisión del proceso de Carat y que derogue todas las disposiciones de la dictadura que han dañado y agravado la lengua y la libertad de Cataluña».

(Seguixen totes les signatures.)

A la Diputació

A les sis de la tarda, el Palau de la Diputació presentava un brillant aspecte. Hi havia, entre altres, els senyors Casas, Canals, marqués de Calp, Ciss i Granatxos, i Eduard Fontseré Rosend Pich, Màrius Aguil-

El públic davant l'Ajuntament

L'alcalde de Barcelona donant la benvinguda als intel·lectuals castellans

les polítiques han coincidit en un programa comú. És la necessitat d'una intel·ligència espanyola fonamentada en la cordialitat.

He estat sempre un gran admirador de Catalunya. Vaig organitzar l'exposició del llibre català a Madrid i he contribuït a què aparegués a la "Gaceta Literaria", una pàgina setmanal escrita en català, fet sense precedents i únic en la història de la nostra literatura.

FERRAN DE LOS RIOS

Perquè coneix, de fa anys, Catalunya, per convivència directa, no m'ha causat absolutament cap estranyesa la unitat moral i política i comprensiva del poble. Tots els actes que s'han celebrat han presentat una homogeneïtat perfecta.

Crec que un poc de comprensió dels actes aquests és un rejuventiment polític per al dia de demà. I tots els qui han intervingut i han concedit importància a la reivindicació de Catalunya, han de creure que aquesta ha d'arribar a repercutir en tota l'estructura espanyola. La meua posició davant el fet de Catalunya és determinada per una política filosòfica-jurídica que valga aprendre de fa molt de temps al costat del meu oncle Giner. Amb això, vull donar a entendre que el problema de Catalunya i la seva organització social, com cada un dels seus elements entra en ple de la funció conjunta i ha d'arribar a assolir que es respecti tot aquest sistema de condicions que li són indispensables per a la realització de la missió cultural i humana en la vida de la història. Crec que per a la summissió d'aquestes realitzacions hi ha de contribuir la cooperació intel·ligent de la resta d'Espanya, i que sense això no pot existir la tal summissió.

L. LEDESMA RAMOS

Hem vingut a Catalunya intel·lectuals de la resta d'Espanya. Els actes — tan magnífics i concrets — organitzats amb aquest motiu, han tingut, doncs, d'acord amb allò que nosaltres som, una significació igualment intel·lectual. Nosaltres no podem limitar-nos a donar respostes a actes deplorables comesos contra la gran cultura de Catalunya. La intel·ligència no pot respondre sinó a les preguntes que ella mateixa es planteja. Tot el referent al problema de Catalunya, no res d'altres, és definitiu i planteja un problema intel·lectual perquè nosaltres podem oferir solucions.

El problema de Catalunya no és sinó un de tants exemples concrets que demostren entre nosaltres un altre problema de més fons: arrels; el fracàs de l'estructura vigent en el nostre Estat.

Catalunya, amb una magnífica cultura, té dret a la màxima atenció nacional. Però tingueu en compte que no poden donar-se solucions d'eficàcia a les dificultats que sorgeixen provocades per altres de més alt grau. Si avui imposen en les actuals Universitats espanyoles estudis sobre la cultura medieval i moderna de Catalunya, no res d'eficàcia és el que ens ofereixen, sinó el que és el problema de Catalunya, precisament perquè sigui possible, s'ha de pagar a Espanya la Universitat.

Com es veu, els problemes documentals són darrera, doncs a vigilar, i en ells residexen els secrets essencials. Posem-nos davant d'ells tots, catalans i castellans, i obrim pas a un nou Estat, la finalitat del qual és de resoldre altres problemes a ell anteriors, i a ell estranys per tant, com el de fer impossible tots els problemes mateixos.

LLUIS ARAQUISTAIN

Senyallament encisat. No podem, però, esperar altra cosa de Barcelona. Quant a la meua opinió sobre

el problema català, ja és expressada sense embuts al meu llibre "El oca de un régimen", que aquests dies ha estat esmentat elegantment pels diaris catalans.

RAMON PEREZ DE AYALA

La paraula "intel·ligència" significa etimològicament, llegir entre ratlles, penetrar a l'interior de les coses i, per damunt de tot, lligar substancialment coses oposades i en aparença contràries.

De la fraternitat i consorci de la intel·ligència peninsular, cal esperar-hi. Sense això, no farem res, ni els uns ni els altres.

OSORIO I GALLARDO

Els actes inobediències de diumenge són fecunds en esperances i en possibilitats. Els que h'hem viscut aquestes hores en servem un record inobediència.

En els grans moments que s'estenen recordem tots que a tots ens interessa vitalment.

RAMON MENENDEZ PIDAL

Estic molt satisfet. L'acollida que ens ha ofert Barcelona ens complau, ens afalaga i ens obliga.

GREGORI MARAÑÓN

Ja vaig dir en el meu discurs tot el que calia. És a dir, tot no. Espanya travessa el moment més greu de la seva història contemporània. Cal, doncs, que tots en sentim la responsabilitat.

JIMÉNEZ DE ASUA

Els actes d'aquests dies han estat amaratats per damunt de tot, de sinceritat.

Cal dir les veritats, encara que siguin dures, o no ens semblin. Cal dir-les elegantment, i amb desig de comprensió i transacció, però dir-les.

Tots els altres hostes il·lustres de Barcelona s'han expressat amb paraules anàlogues en llurs converses particulars. Si els seus noms no consten un a un en les ratlles precedents, ha estat per la impossibilitat material de deturar-los un moment en mig de l'agitació febril d'aquests dies.

A l'Ateneu Barcelonès

CONFERÈNCIA DE LLUIS JIMÉNEZ DE ASUA

Aprofitant l'estada del docte professor de Dret Penal, Lluís Jiménez de Asua, la incipient organització escolar "Esquerra Universitària" organitzà una conferència, que no podia veure's més concorreguda.

El nom de l'il·lustre conferenciant ha despertat la curiositat i l'expectació prevista, i per això no hem d'estranyar que molt abans de l'hora anunciada, nombrosos grups d'estudiants s'estacionessin a l'entrada de l'Ateneu, esperant, impacients, l'hora d'obrir la sala de conferències.

Es pot dir que fou simultàniament d'obrir la sala esmentada i el fet d'omplir-se, car tots els que després van poder encabir-s'hi ho feren fent prodigis de constància i d'empenta. Comença l'acte. L'estudiant senyor Font i Farran, que diu que s'havia honorat, començant la tasca cultural de la nova agrupació, amb el parlament d'un home jove, universitari i liberal, com el senyor Jiménez de Asua.

Després s'aixeca el catedràtic conferenciant, el qual és rebut amb una imponent manifestació de simpatia i podem dir, d'homenatge.

Acabats els aplaudiments, el senyor Jiménez de Asua, comença referent-se al problema català. Diu que és un dels castellans que creuen en el deure imperatiu de la comprensió, i que a l'hora present és un deure de tots meditar i estudiar d'una manera urgent aquest afany de com-

prensió de les dues bandes. La millor manera de comprendre és apreciar les diferències; en això cal aplaudir el significat de la festa de diumenge, que fou feta amb el to de la màxima sinceritat. Propiament, no es poden conèixer les coses més que per l'una diversitat, ens coneixem pel que tenim de diferent—repeteix conferenciant, aportant la cita de l'Anfitrión de Plauto—.

D'ara en avant, per parlar del problema català hem de començar per constatar les diferències.

Diu, després, que sortosament no corren el perill de l'adulació, com ho demostren els discursos del Ritz. No hem de fer-ho com ho ha fet Espanya quan ha pensat en l'Amèrica; adoptant una actitud equivocada de pobre mendicant (Aplaudiments). Si ara ens llurèssim a l'adulació i al reclau, no arribaríem a l'entente cordial. Aquest problema de comprensió està, però, especialment en les mans de la joventut, i això serveix al senyor Jiménez de Asua, per entrar de ple en la seva conferència de "Joventut Escolar".

Diu que propiament és una conversa íntima sobre aquesta cosa indubtable que és la naixença d'una nova època, com meravellósament ha escrit Ortega i Gasset en "Temas de nuestro tiempo". Les joventuts d'avui tenen una característica diferent de les joventuts d'altres dies.

Creient això, sentint-se diferent, creu la nova joventut que és ella la que ha de dirigir la vida. Davant d'aquesta afirmació, els homes madurs diuen que els joves, pel fet d'ésser joves, no són res, que cal ésser quelcom més que jove. Diuen, a més, que els joves són massa preceptistes, massa alegres, poc estudiósos, i que sempre han transformat el món dels homes d'estudi com l'emís, i no pas els aficionats a l'esport.

Però davant d'aquestes dues afirmacions es pot intentar la síntesi. És cert que la nova joventut té un aire deportista; cert que fa anys semblava que no era bona per res més que l'esport; cert també que durant un cert temps va tenir el lema de l'apolitisme; però avui és reconeix que allò no fou altra cosa que la primera afirmació, el primer crit de protesta contra el món vell, com temps enrera ho feren els pintors i els poetes, rebutjant totes les normes, per després tornar a creure en el dibuix i en la rima.

L'apolitisme, fora més aviat una cosa estúpida que no pas un cim. És referent a l'apolitisme de la F. U. E., que diu—és la millor política. S'han dit professionals, però no són solament una classe, ni convé que ho siguin, car tots saben les tristes conseqüències de la política de classes, com ha demostrat recentment, la que ens ha portat a la ruïna, tot creient que complien un deure.

No volem plagues, ni les classes simpatiques, ni les volem de cap manera (Aplaudiments).

Diu després el conferenciant que avui tots els problemes es miren pel seu cantó i transcendència social. Avui les noves generacions són contràries del dogmatisme de la política, del matrimoni, perquè no s'avenen ni accepten dels adults aquelles normes que els adults prediquen i han traïdonat tantes vegades. No volem acceptar ni la mateixa religió, ni la mateixa tradició (Aplaudiments).

Abans es confonia l'alegria i la tristesa, però avui s'ha vist que amb alegria hom pot afrontar l'arbitrarietat defensant la decència ciutadana, tot acceptant les persecucions, i fins després de les ferides (Aplaudiments).

No és necessari estar trist, ni estar amagat. Avui la joventut, la maduresa, és la que jo coneix com a confessa, sense cap temença, la seva fe

política. Diu que la nova generació no pot avenir-se amb el vell arrelisme, perquè no en té prou de les paraules.

Recordant Ortega i Gasset, diu que l'estudi d'un poble i d'una generació ha de fer-se estudiant separatament els homes i les dones.

Per això, ara dedica una estona a la dona espanyola. Donat el cas que la majoria dels espanyols són aficionats a estar-se tot el dia al carrer, resulta que és la dona espanyola l'encarregada de l'educació dels fills.

Diu que avui la dona espanyola ha d'ésser estudiada referent-se a les tres generacions passades: Àvia, mare i filla.

La primera no ha tingut ni drets ni deures, a la segona li han donat els drets, però no li han tingut ni els deures ni la responsabilitat; i la tercera, tota la dona en la plenitud de drets, de deures i de responsabilitats.

Les nostres mares—diu el conferenciant—han estat dones de sa casa, però no han estat més que amants contemplatives. Avui, les noies que estudien, són les que reformaran la vida espanyola, són aquestes que no tenen l'antipatia de les primeres feministes, ni de les sufragistes angleses, les que lluiten sense abandonar l'ull feminitat.

Es refereix als que encara diuen, tot combatent el feminisme, que la dona ha de cuidar-se de la gran funció de la maternitat. Recorda Dora Russell, quan pregunta si les dones dels generacions anteriors són preocupades pel fet de no ésser mares, que mai no s'havien escrit tanta llibres com avui, i si la higiene no avançava cada dia, en guany de la mateixa maternitat.

A més, és que els pares no tenen el deure de la paternitat? És que els pares no han de preocupar-se de l'educació dels fills?

Ni l'advocat ni el metge no troben incompatibles l'ur professió amb el fet d'ésser pares, ni haver-hi cap inconvenient en què les mares siguin al mateix temps advocades i metgesses. D'aquesta manera—diu el conferenciant—no es donarà el cas inèdit a Europa, que els fills dels homes avançats vagin a escola amb els que prenen l'ensenyament com una indústria.

Acaba la conferència dient que gairebé tots els nostres problemes són problemes de llibertat; amb llibertat, el problema català faria temps que no existís.

Diu, però, que no vol acabar aquesta conferència sense remarcar les falsedats de molts en referir-se a les joventuts. La joventut d'avui, peca cosa seria pel fet d'ésser jove. El que són, és més perquè representen una nova generació i una nova època. Confiar-ho tot a la joventut fóra una estúpidesa.

Aquesta conferència, potser es podria intitular-se "Nova generació", enlloc de "Joventut Escolar".

En acabar, el senyor Jiménez Asua fou llargament ovacionat.

Molts estudiants van esperar que sortís per acompanyar-lo i acompanyar-lo per la Rambla.

UNA ALTRA CONFERÈNCIA

Sabem que el doctor Marañón ha estat convidat per la mateixa agrupació "Esquerra Universitària", per una altra conferència, i que avui s'ha assignat per nomenar-la el doctor Pi i Sunyer.

Tornada a Madrid

EN EL PRIMER EXPRES DE MADRID

Ahir al vespre en el primer exprés de Madrid varen marxar els senyors Pascual Galindo i Gimeno Riera cap a Saragossa i el senyor Millares cap a Madrid.

EN EL SEGON EXPRES

Per l'estació de França sortiren en el segon exprés els senyors Gregori Marañón, J. A. de Sangroniz, Josep Ortega i Gasset i Josep Bergamín.

Al Baixador del Passeig de Gràcia pujaren al tren els senyors Nicolau i Anglès, Anglès i Gallardo, Gustau Pittaluga, Lluís Jiménez Asua, Rafael Laso de la Vega, Ramon Pérez de Ayala, Gregori Martínez Sierra, Fabian Vial, Lluís de Tapia, doctor Manuel Azua, Bravo i Díaz, Marichalar, Arciniegua i altres companys de viatge.

Una gran gentada omplí el moll de l'estació, el vasillet i els voltants del Baixador. Hi abundaven els estudiants.

En arribar al tren escolat una gran ovació. El Baixador retrunyí d'aplaudiments. Tots els viatgers foren saludats amablement pels milers de persones que els acompanyaven.

El doctor Marañón fou obligat a parlar des del vasillet del tren. Digué, en mots breus, en català, que homes lliures i moderns. Calia la brevetat i la claredat en els moments difícils.

El senyor Ossorio i Gallardo també dirigí uns mots d'agraïment a la multitud.

Entre aplaudiments i visques entusiastes, el tren marxà cap a Madrid.

Impossibles és callar totes les personalitats que s'agrupen a donar comiat als nostres il·lustres. Recordem, entre d'altres, els senyors Valls Tañer, vescomte de Bosch-Lebrun, Jon Chabás, Joaquim Balcells, August Pi i Sunyer, Joaquim Nadal, etc.

Avui marxem a Madrid, els altres intel·lectuals catalans que ens han honorat amb la seva visita.

LOCALS

Observatori Meteorològic de la Universitat de Barcelona. — Dia 24 de març de 1930.

Hores d'observació. A les set, a les tretze i a les vint.

Baròmetre a 20 m. al nivell del mar. Mil·límetres 759, 757, 757. Termòmetre a l'ombra. Esc. 98, 110, 112. Humiditat 93, 94.

Humitat (centèsima de saturació) 72, 77, 80.

Vent. Direcció: S. S. S. O.

Velocitat: 2, 4, 1.

Estat del cel: part, quasi descobert, quasi cobert.

Classe de núvols: Nb; Cl, St, Cu, Np; Cu, St, Cu.

Temperatures extremes a l'ombra. Màxima: 13,0. Mínima: 8,6. Idem prop del sol: 7,2.

Oscil·lació termomètrica: 4,4. Temperatura mitjana: 10,8.

Precipitació aigua recollida a les set hores: 10,0; a les vint hores: 1,1; mm. d'espessor: 0,0.

Recorregut del vent en igual període: 1,8 quilòmetres.

Observacions particulars: Pluja la nit de diumenge i ahir tarda.

Davant del Tribunal de la Secció tercera han comparegut Isidre Giménez i Didac Silvestre, acusats d'haver-se apoderat d'uns formatges i llonganisses d'un establiment del carrer de Montcada.

La pena sol·licitada pel fiscal ha estat la de dos anys de presó per ésser reincidents.

PA DE VIENA ESTEVE RIERA

A la Secció quarta s'ha celebrat un oral per lesions contra Ramon Jordà i Antoni Broto, encarregat del telègraf i cap de l'estació, respectivament, de Mataró, acusats d'ésser autors per imprudència d'una topografia de trens, ocorreguda en aquella estació, que causaren lesions a una dona.

El fiscal ha deixat d'acusar per estar compresa la pena en el darrer indult.

L'acusació privada ha sol·licitat la indemnització de tres mil pessetes a la perjudicada.

No useu vaselina anònima. No sabem què compreu. Exigiu sempre la vaselina nostra garantitzada de la Perfumeria Gal. Capsa, 0'35 a totes les farmàcies, perfumeries i drogueries.

Avui dimarts, dia 25, a les cinc de la tarda, l'Esport Català de Danses executarà un bonic programa de ballets populars al Grup Benèfic de la Protecció a la Infància del Poble Nou.

Els alumnes, amics i devots de les tradicions populars sortiran demà dimecres, dia 26, No cal dir com s'ha de vestir per a la nostra barriada el dimecres anterior al dijous gras. Però la veritable tradició n'és el dimecres central de la Quaresma.

Per a comprar a bon preu aneu a la **Joleria Magriñà - Tallers, 41** Joies veritables ocaïó

L'Escola del C. M. I. de Gràcia, aquest any, ha organitzat entre els seus alumnes dues col·les que sortiran a fer la ronda de la Serra la Vella. Aquest esbarjo tradicional infantil sol ésser celebrat a la nostra barriada el dimecres anterior al dijous gras. Però la veritable tradició n'és el dimecres central de la Quaresma.

Els alumnes, amics i devots de les tradicions populars sortiran demà dimecres, dia 26, No cal dir com s'ha de vestir per a la nostra barriada el dimecres anterior al dijous gras. Però la veritable tradició n'és el dimecres central de la Quaresma.

— Fostó-Gilco-Kola-Lectinut, cura neurastènia. B. Domènec, Ronda de Sant Pau, 71.

L'Agrupació d'Alumnes i Ex-alumnes de l'Escola Abat Oliba efectuarà avui dimarts una visita a les escoles instal·lades en l'edifici de la Camarada. Podran fer-se de l'edifici totes les fotografies que interessin.

Punt de reunió: claustres de la Catedral, a les deu del matí.

MAJESTIC HOTEL RESTAURANT Diners a preu fix i a la carta Orquestra - Salons especials per a Noces, Banquets i Festes

Va creient d'una manera alarmant el nombre dels alcoholitzats que cada dia ha de recollir la guàrdia municipal que presta servei als barris baixos.

Al Passeig Nacional de la Barceloneta una tramvia atropellà el nen de cinc anys Bartomeu Maner, i l'causà ferides greus. Després d'haver estat a l'hospital, fou conduït a l'Hospital Clínic.

— Les legítimes cadidres i butaques Thonet, de Viena, es venen a preus de fabrica. Fernando, 36 i 38. Agents a Espanya: Grifé i Escoda.

Lector Manuel Russel Castillo denuncià al Jutjat de Guàrdia que del teatre Apolo, on treballava, li foren robades diverses premses de la seva propietat. Ignora qui pot ésser l'autor del robatori.

Les capritxoses ràfegues de vent primaveral o de la tardor, no són únicament una molestia, sinó també una amenaça constant per a la nostra salut, puix els núvols de pols que aixequen són el vehicle que escampa per tot arreu tota mena de microbis.

Per combatre l'acció nefasta dels germens que la pols introdueix a les nostres vies respiratòries, cal emprar les pastilles de **FORMITROL**, que en dissoldre's en la boca al contacte amb la saliva desprenen formoldehid a l'estat naxent i anulen l'acció de les bacteries sobre les mucoses.

Tinguen sempre a mà un tub de pastilles de Formitrol per combatre ensoptats, angines, mal de gola, tenen llur porta d'entrada per la boca.

Es venen a totes les farmàcies i drogueries d'Espanya. Fabricants: Dr. A. Wander, S. A., Berna (Suïssa).

Religioses Sants d'avui: L'Anunciació de la

CENTRAL PESPECIFICS 56 DELAY 056 El més gran assortit d'específics de tot arreu Sèrums i vacunes conservats en cambra frigorífica

FARMACIA PUJOL & CULLELL

Verge Maria. El Sant Dubte d'Ivorra i Sant Dimas, el bon lladre.

Sant de demà: Sant Brasi, bisbe de Saragossa, i els Sants màrtirs Teodor, B. Ireneu, D. i Sant Sàpió i Ammon, lectors.

Quaranta hores: Avui demà, als Infants Orfes.

Santuari de Nostra Dona del Carme (Pd. Carmelites, Diagonal-Llibre). — Des d'avui fins al dia 30 hi haurà exercici espiritual per a senyores, sota la direcció del P. Fra Anicet de la Sagrada Família, C. D.

Avui, a dos quarts de set de la tarda, restarà el rosari i la coroneta de l'Infant Jesús de Praga, es cantarà el "Veni Creator Spiritus". A continuació, plàtica preparatòria, i acabarà amb el cant de "Perdó, oh Déu meu".

Els altres dies, a dos quarts de deu del matí, hi haurà missa, i tot seguit plàtica. A dos quarts de set de la tarda, meditació, rosari, plàtica i cant del "Perdó, oh Déu meu".

Dia 30, a les vuit del matí, missa de comunió general amb plàtica i canis. A les sis de la tarda, funció mensual de l'Arxiconfraria del Miraculós Infant Jesús de Praga; amb exposició de S. D. M. exercici corresponsori, consagració al Diví Infant Jesús, sèrm, reserva i processó. Acabarà la festa amb el basman.

Hospitalitat de Nostra Senyora de Lourdes. — Aquesta tarda, a les cinc, el Centre de Sant Pere Apòstol (Alta de Sant Pere, 29), es projectarà la pel·lícula "Massachusetts", record de magnífiques escenes de les Peregrinacions a Lourdes. La part musical anirà a càrrec del mestre Garganta.

— Les "Reunions Familiars de Senyores. Protectores d'Exercici Parroquials" de la parroquia dels Josepets (Sant Josep de Gràcia) tenen el gust de convidar totes les senyores que formin part d'aquesta Obra a la festa que designa "Festa Anual", a la solenne Festa Anual que tindrà lloc avui dimarts, dia 25, amb els següents actes:

Matí, a les vuit, missa de Comunió general amb plàtica pel Rnd. doctor Eduard Roman. Tarda, a un quart de cin, Hora Santa, amb sèrm i càrrec del doctor Joaquim Masdexart. A dos quarts de sis interessant reunió a la sacristia (només per a senyores).

La T. S. F.

Dimarts 25 de març

EL MES INTERESSANT

1935: "El barber de Sevilla." (Leipzig.)
1950: La cantatriu Mary Galvany. (Barcelona.)

BARCELONA. — Radio Barcelona (349). 11'00: Campanades horàries. de la Catedral. Servei meteorològic. 12'00: Sextet. 13'00: Orquestra. 13'30: El tanc Elías Blanco. 19'00: Recital de poesies originals del poeta Justino Ochua. 19'15: Orquestra. 19'30: La Cantatriu Mary Galvany. 20'30: Orquestra. 20'40: Informació deportiva.

Radio Catalana (368). Audiolí de discos.

PENINSULA. — Madrid. Unió Radio 1215: Senyals horàries. 14'00: Senyals horàries. Música. 15'25: Notícies de premsa. 19'00: Col·litzacions de Borsa. Música de ball. 20'35: Notícies de premsa. 22'00: Senyals horàries. Selecció de l'òpera "Aida", en discos. Notícies.

FRANCA. — París. Radio Paris (1.750). 6'45: Lligó de cultura física. 7'30: Lligó de cultura física. 8'00: Informacions. 10'45: Informacions i col·litzacions. 12'30: Concert simfònic. 13'35: Concert. 14'00: Borsa de París. Col·litzacions. 15'30: Borsa. Col·litzacions. 15'45: Concert. 16'55: Informacions. Col·litzacions. Canvis. Borsa. 18'00: Informació agrícola. Resultats. 18'30: Borsa. Col·litzacions. 20'00: Concert. Deportives. 21'15: Informacions. 21'30: Concert. — Torre Eiffel (1.463). 17'45: Informacions. Resultats. Política estrangera. Vida musical. Hora oficial. 19'20: Concert.

BELGICA. — Brussel·les (511.9). 17'00: Ballables. 20'15: Concert. 20'40: Concert. 21'00: Concert. 22'15: Últimes notícies.

ITALIA. — Roma (447.8). 9'15: Informacions. 14'00: Quintet. Borsa. 14'45: Quintet Canvis. Notícies. Informació agrícola. 15'30: Concert instrumental i vocal. 16'30: Deportives. Canvis. 22'05: Opera. O. concert. — Mità (326.3). 9'15: Informacions. 18'00: Orquestra de Torí. 17'20: Informacions. 18'00: Discos. Ballables. 18'30: Comunicació agrícola. 20'15: Concert. 24: Segueix programa Torí. — Torí (275.2). 9'15: Informacions. 13'00: Hora oficial. 13'15: Concert. 14'30: Informació comercial. 17'20: Notícies. 18'00: Discos. Ballables. 20'15: Concert. 21'00: Meteorologia. 21'30: Opera. 22'00: Concert. Notícies.

GR

L'EXPOSICIÓ DE BARCELONA

La Festa dels orfeons

Constituirà indiscutiblement una fesa ben nostra i un espectacle únic per la seva grandiositat, per la seva significació i per la seva transcendència, aquesta festa davant la qual va el nom gloriós del mestre Millet.

L'obra dels Orfeons de Catalunya, abnegada, fervorosa i humil, és, artísticament i socialment considerada, una obra d'una importància fonamental i cabdal.

Es precis que tots els catalans, sense distinció de matisos, s'apleguin amb entusiasme entorn d'aquesta obra exemplar i sapiguen oferir als abnegats i braus orfeonistes que en tan gran nombre es reuniran demà diumenge, dia 13, a l'Estadi de l'Exposició, llur agraïment i també llur reconeixement sense límits. Ells són els qui han sabut mantenir sempre, àdhuc en les hores més difícils, ben viva i ben amatent la nostra espiritualitat i el nostre fecund sentit pairal.

El programa d'aquest festival, que dirigirà el mestre Lluís Millet, és com segueix:

Per tots els orfeons

«El cant de la Senyera», Millet; «Sota l'olm», Morera; «L'hereu Riera», Cumellas Ribó; «Muntanyes regalades», Sancho Marraco; «Els fa-

drins de Sant Boy», Pérez Moya; «La sardana de les monges», Morera

Per totes les cobles

«Per tu ploro», de Pep Ventura; «Juny», Garreta; «La Santa Espina», Morera.

Per tots els orfeons i totes les cobles

«Els contrabandistes», «Muntanyes del Canigó» i les nines de Cerdanya, (cançons populars amb acompanyament de cobles), de Pujol; «La marinada» (sardana), de Pérez Moya; «Sant Jordi triomfant» (poema), de Pujol; «La Balenguera», de Vives.

D'entre els mestres directors d'orfeons que han aportat llur valuosa cooperació a aquest grandios festival d'Orfeons, recordem els següents: Joan Balcells, Joan Tomàs, Antoni Pérez-Moya, Mossèn Andreu Antic, prevere; Manuel Bosser, Miquel Blanch, Mossèn Miquel Rovire, prevere; Enric Gibert, Marian Bataller, Ramon Espadaler, Josep Gols, Mossèn Josep Potallas, prevere; Estanislau Mateu, Francesc Munné, Mossèn Angel Obiols, prevere; Joan Altisen, Josep M. Comella, Isidre Moles, Josep Alier, Josep Marimon, Mossèn Felix Farró, prevere; Josep Planas, Josep Güell, Ramon Camp, Ramon Heras, Normand Soler, Josep Aimerich, Jaume Pujol, Josep Baró, Mossèn Carles Garcia, prevere; Lluís López, Martí Cabús, Francesc Folguera, Abdó Barceló Domènec, Moller, Joaquim Llopis, Joan Aldomà i Artur Serra.

Per iniciativa de les senyoretes cantaires de l'Orfeó Català i altres orfeons, en un dels moments del Festival, totes les noies cantaires dels Orfeons de Catalunya tributaran un homenage a llur degana exemplar la senyora Emerenciana Wehrle, mestra-fundadora de la secció de noies de l'Orfeó Català. Li serà oferta una magnífica toia de flors i un bell pergami amb la signatura d'una cantaire delegada de cada un dels orfeons que hauran pres part a la memorable festa.

Tot fa esperar que aquesta magna festa de l'art coral català serà una de les més esplendoroses i de les més enfortidores del nostre esperit pairal que s'hauran celebrat a l'Exposició, que sembla a punt de clausurar-se.

Ja ha estat decidida la participació de l'Orfeó Sallentí al magne concert de l'Estadi de l'Exposició. Però al matí del diumenge podrà ésser celebrada, a Sallent, una molt breu, però simpàtica manifestació de fraternitat.

Això anirà així: els orfeons de La Pobla de Lillet i de Berga prendran un tren especial en combinació amb l'Orfeó Sallentí; però, com que la sortida de llurs respectives localitats ha d'ésser molt dejorn, a l'arribada a Sallent, el tren els esperarà el temps precis d'entrar a la vila, esmorzar i assistir a la missa que se celebrarà expressament per als orfeonistes a tres quarts de set

del matí. Durant la celebració de l'acte sacre els tres orfeons cantaran algunes composicions, que probablement seran «Pregària a la Verge del Remei», «Alleluia psal·lita», «Virolai», «Al cel blau» i una salve montserratina.

Sortint de l'església serà visitat el Parc, de pas cap a l'estació per a prendre el tren i continuar el viatge els tres orfeons junts.

Sortiran de Sallent uns 450 expedicionaris.

Festival Clàssic

NOTES POLITIQUES

El festival dels Orfeons de Catalunya celebrat a l'Estadi

EL DRET CIVIL CATALÀ

LA ANDERA CALLEGA

Sota aquest epígraf don Vicente Riso a «Euzkadi», de Bilbao:

«En muchas ciudades de Galicia, las Corporaciones populares han enarbollado en sus edificios la bandera gallega. Es la primera vez que esto se ha hecho obedeciendo a un impulso unánime y de una manera general. Hecho acaso más trascendente de lo que pudiera aparentar, que representa la primera capitulación de la Galicia oficial, hasta ahora atada al carro del centralismo triunfante, ante la nueva Galicia que trabaja y piensa. También pudiera interpretarse, aunque quizás llegáramos con ello a un maximum de optimismo, como un acto aunque no fuera más que de momentánea conciencia de esa Galicia oficial que, no por condonación de una aspiración que está llegando a ser popular, sino por conocimiento de su representación y de su consiguiente deber, quiere también afirmarse como gallega frente al centralismo, y aun también contra el propio cacicazgo que desde la corte la maneja.

Será conveniente que dominara esta segunda interpretación en la conciencia pública, porque ello contribuiría a gran aumento de la confianza y de la asistencia que necesitan por parte de la opinión, a crear alrededor de ellas un ambiente que las indujera a más adelantadas manifestaciones de galleguismo. Es posible que si la Galicia oficial ha permanecido tanto tiempo alejada del renacimiento gallego y ha decidido, a los intereses del país, no fuera tanto por ser una creación de la organización centralista, como por no haber encontrado en el pueblo el calor cordial y el estímulo necesario para que su acción fuera más eficaz. Porque si hasta ahora ella no ha dado rendimiento, también el pueblo no la ha estado gran cosa. Ahora, gracias a la insistente campaña de los nacionalistas, hay en Galicia un mayor interés por la vida pública, cuyos frutos comienzan a notarse. El hecho de enarbollar la bandera gallega significa principalmente eso: el reconocimiento expreso del principio democrático de la representación popular; por medio de ella, las Corporaciones públicas de Galicia se confiesan y confirman solemnemente representantes de Galicia, de su opinión, de sus intereses, de sus necesidades, de sus aspiraciones, y no del Gobierno central ni de ningún cacicazgo. Tactica o expresa, voluntaria o involuntaria, tal es la significación, única lógica y jurídicamente posible, del acto que comentamos.

Mas aconteció que, unos días antes, algunos eruditos locales, fundándose en olvidados documentos, descubrieron la autenticidad histórica de la enseña azul y blanca que venia usándose y que se había popularizado hasta el punto de ser conocida por todos como bandera de Galicia. Pretendían que la bandera gallega debia ser toda blanca, con el escudo que tiene un caliz surmontado por una Hostia, y que también en la azul y blanca figura.

Efectivamente, en alguna capital de provincia se enarbolló este pabellón, o quien sabe si en las naves del arzobispo Gelmírez.

Pero la Junta de Gobierno de la Real Academia Gallega, ante las consultas recibidas en aquella Corporación, opinó muy atinadamente, y en este sentido dirigió una moción al pleno de la Academia, convocada para el día 8 de este mes, que la bandera azul y blanca había sido reconocida como tal desde el comienzo del actual renacer gallego, y por lo tanto ella debe ser la bandera de Galicia.

Tiene plena razón la Junta de Gobierno de la Academia Gallega. Galicia debe usar la bandera de su renacimiento. Nuestra época es tan representativa en la historia de Galicia acaso como la de Gelmírez; sin duda mucho más que aquella en que funcionaba el reino. Enarbollando la bandera blanca, puede afirmar Galicia su orgullo de haber sido; enarbollando la bandera azul y blanca, afirma su voluntad de ser. De ninguna época podrá enorgullirse Galicia en el futuro como de la nuestra, de la renacimiento, tanto si consiguiera triunfar como en el caso mismo en que fuera vencida, porque habrá escrito por lo menos una página gloriosa. Y, además, sólo la bandera esperanzada del renacimiento puede llevarla a la victoria.

LA JUSTICIA I LA DICTADURA

El Sol, de Madrid, publica la siguiente interesantísima carta del magistrado doctor Marcelino González Ruiz:

«Espero de su benevolencia me permita hacer constar desde el digno diario que dirige algo referente al contenido del libro que acaba de aparecer, titulado «La Justicia bajo la Dictadura», de que autor el prestigioso escritor letrado don Rafael Salazar Alonso.

Ciertamente son dignas de todo aplauso las dotes veracidad y exactitud en el reflejadas, así como el valor cívico de su impulso, al poner de manifiesto serena y objetivamente muchos de los más lamentables atropellos cometidos en los desdichados años de la pasada injusticia. Y esto lo consigue el señor Salazar en todos y cada uno de los treinta y seis capítulos de la obra, que acaba de ver la luz pública. Pero sin duda puede prestarse a distinta interpretación el hecho de que, al tratar en el capítulo V de la detención gubernativa incommunicada de don Eugenio Tarragato y Contreras, siendo juez de primera instancia de Barce de Avila, afirma, después de referir documentadamente el formidable atropello, lo siguiente: «Mientras tanto, las potestades judiciales permanecían silenciosas y acobardadas».

Siendo el que suscribe presidente interino del Tribunal Supremo, por ausencia y enfermedad de don Alfredo Zabala, presidente de vacantes, ocurrió la mencionada detención del juez señor Tarragato, a quien yo no tenía el gusto de conocer. Inmediatamente que tuve noticia de la misma, acudí al entonces fiscal del Tribunal Supremo, don Gale Ponte y Escartín, poniendo en su conocimiento que era procedente entablar cuestión de competencia a la jurisdicción militar, que comenzaba a intervenir; y el referido señor Ponte, futuro «ministro de Gracia», se negó rotundamente a ello, expresando que era un asunto de Martínez Anido, a quien el exponente podía visitar... No conforme, sino dolido más por esto, el

que suscribe convocó, previo acuerdo por carta con el ilustre maestro de la Magistratura a que acaba de referirme, señor Zabala, que se encontraba en San Rafael, al Pleno del Tribunal, en cuya sesión iba a proponer el auto de procesamiento del gobernador civil de Avila, que figuraba como autor material del atropello; pero la víspera del día en que la sesión del Pleno había de celebrarse, y en virtud de aviso determinado, el presidente propietario del Tribunal Supremo, señor Tornos, se presentó en Madrid, suspendiendo sus vacaciones veraniegas; y con ocasión de celebrarse aquella misma tarde el entierro de don Fernando Prats, presidente del Tribunal de Cuentas, presidente del Tribunal de Cuentas, presidente del Tribunal de Cuentas, por cesado «ipso facto» en el cargo de la presidencia, y se lo comunicase urgentemente al señor Zabala, con testamento que tan pronto como se despidiese el duelo oficial en la plaza de Colón me daría por cesado y lo entregaría el coche oficial, con se lo llevase en previsión del mío, y diciéndole otras cosas que por respeto a la memoria del compañero y amigo debo callar...

Después comprobé que Martínez Anido defendía su propia conducta; que el señor Ponte daba a éste la razón, que los hechos determinantes de la detención del juez señor Tarragato, con pretexto de haber asistido a una reunión pública en que alguien habló de la guerra, «cuya reunión no tenía carácter político», no eran vituperables por concepto alguno.

Así procuré en el caso, aún imputado del atropello contra el señor Tarragato, con cuya amistad hoy me honro, como en el del señor Alba, del cual fui ponente, y en otros, cumplir con mi deber, lleno de no pocos sinsabores, que más y más me estimulaban siempre a cumplirlo.

VISITES AL GOVERNADOR

Han visitat el governador el senyor rector de Calella i una comissió de veïns de Vacarisses. Aquests li anaren a parlar de la qüestió existent per un vedat d'aquella població.

EL PRÍNCIP D'ASTURIAS A BARCELONA

Diuenge al matí, el Príncep d'Àsturies el missa a la capella de Palau, la qual fou celebrada per l'Il·lustríssim bisbe de la diòcesi, doctor Irujo.

Després de la missa, el Príncep va passejar per la ciutat, i a la una es morçà en la intimitat. Després sortí per a presenciar les regates organitzades al port, i no havia retornat encara al Palau quan vàrem retirar-nos.

Ahí al matí el Príncep visità el Pore Franc, i a la tarda la Casa Consistorial.

El príncep d'Àsturies dinà a Capitanía general amb l'infant don Carlos i el general Despujol.

Avui segurament emprendre el seu viatge a França.

Durant el matí d'ahir féu la seva vida habitual, i despatxà els seus assumptes amb el majordom major, marqués de Camarasa, i l'oficial de majordomia, senyor Apalategui.

Després de les dotze, sortí de Palau, amb el seu majordom, els seus ajudants i el doctor Elzeugui. Anaren a passejar per la població i pel recinte de l'Exposició, i finalment anà a Capitanía general, on va dinar invitat per l'infant don Carlos de Borbó. També hi foren invitats el governador civil, don Ignasi de Despujol; el governador militar, senyor Comte de Güell, i d'altres personalitats.

EL PRÍNCIP D'ASTURIAS ESCOLTA SARCANES, A LA PLAÇA DE SANT JAUME

Ahí al vespre tingué lloc l'audició de sardanes a la Plaça de Sant Jaume per la Banda Municipal, a honor del Príncep d'Àsturies; audició que a causa del mal temps havia estat suspesa dissabte passat.

Al mig de la plaça hi havia el cadafal acostumat dels concerts populars. El públic envai la resta de la plaça.

A casa la Ciutat hi havia l'alcalde de comte de Güell, el vice-president de la Diputació senyor Jaume de Riba, el capità general infant Carlos de Borbó, el governador senyor Despujol, representacions d'altres autoritats, diversos regidors, entre altres els senyors Coma i Gros, Monreal, Degollada, de Rull, Sabater, Fabregues, Lacambra — i diversos aristòcrates amb llurs famílies entre els quals hom veia els senyors duc de Solferino i Bertran i Güell.

En arribar a dos quarts de vuit el príncep la banda tocà la Marxa reial.

Seguidament, per l'ascensor, el príncep pujà al pis principal. El públic el saludà amb un aplaudiment, en aparèixer al balcó.

En ocupar la Banda i el mestre Lamotte el seu lloc del mig de la plaça també foren aplaudits.

I comença el concert, compost només de sardanes.

Foren tocades les següents: «El toc de ràdio», de Pep Ventura; «Juny», de Garreta; «El cavaller enamorad», de Manén; «Nupcial», de Lamotte (fill) i «La processó», de Sant Bartomeu, de Català. Totes foren aplaudides, especialment la darrera.

Aleshores l'Alcalde des de la balconada digué, prou fort perquè es sentís de tota la plaça i en català:

—Mestre Lamotte: el Príncep desitja sentir la sardana «La Santa Espina», de Morera.

—Mestre Lamotte: el Príncep desitja sentir aquest anunciament, en aparèixer al balcó.

—Mestre Lamotte: el Príncep desitja sentir aquest anunciament, en aparèixer al balcó.

—Mestre Lamotte: el Príncep desitja sentir aquest anunciament, en aparèixer al balcó.

—Mestre Lamotte: el Príncep desitja sentir aquest anunciament, en aparèixer al balcó.

—Mestre Lamotte: el Príncep desitja sentir aquest anunciament, en aparèixer al balcó.

—Mestre Lamotte: el Príncep desitja sentir aquest anunciament, en aparèixer al balcó.

—Mestre Lamotte: el Príncep desitja sentir aquest anunciament, en aparèixer al balcó.

—Mestre Lamotte: el Príncep desitja sentir aquest anunciament, en aparèixer al balcó.

Els orfeonistes i el poble tributen un homenatge al Mtre. Millet

Diuenge a la tarda es va celebrar a l'Estadi de l'Exposició de Montjuich el grandios Festival dels Orfeons de Catalunya, que tanta d'exotisme i entusiasme havia despertat. La festa va estar a l'altura de les despeses dels organitzadors. El temps, el dia abans insegur, es va assestar i una tarda radiant i relativament poc calorosa fa veure que el festival fou una veritable apoteosi de patriotisme.

ELS ORFEONS FORANS

Prop de les deu del matí, hora indicada per a celebrar al Palau Nacional l'assaig general de tots els orfeons i còpies sota la batuta del mestre Millet, començaren d'arribar autòmbus davant del Palau que corona l'entrada de l'Exposició.

El lloc disposat per a celebrar-hi s'omplí de crits i rialles dels orfeonistes que allí anaven a menjar-se el dinar que els fou repartit.

Acabat el dinar, els orfeonistes, per grups, es dirigiren a pendre cafè i a posar en una nota d'animació en aquells indrets de l'Exposició que regularment només s'anava els dies que hi ha futbol a l'Estadi.

ASPECTE DE L'ESTADI

A les cinc de la tarda l'aspecte de l'Estadi era senzillament imponent. Tot fora en una tribuna, era completament ple. Però la cosa extraordinària de l'aspecte que diuenge ofería l'Estadi no venia pas del nombre de persones allí reunides, sinó de l'entusiasme que totes elles manifestaven i que sense voler es comunicava de l'una a l'altra. Feia molts anys que el nostre poble no havia pogut reunir-se per un motiu semblant i el goig es manifestava a totes les cares.

Cal afegir que a fora de l'Estadi hi havia molta gent que presenciava com els orfeons, en correcta formació, es dirigien del Palau Meridional a l'Estadi.

LA DESFILADA D'ORFEONS

La desfilada d'orfeons per la pista de l'Estadi comença poc després de les cinc de la tarda.

Davant de tot anava la bandera de la Ciutat, escortada per guàrdia urbana muntada.

Immediatament seguia la bandera anaven a ocupar els seus llocs els espais destinats a les respectives cordes a la graderia inferior, d'acord amb els rètols indicadors. Els nois del «Bat-Penat» que aquests dies ha estat entre nosaltres.

El pas de les dues banderes provocà continuats i entusiastes aplaudiments.

Després seguien els orfeons.

En posar-se en marxa la comitiva, cada orfeó anava organitzat de la manera següent: al davant, el guio artístic ostentant el nom de la localitat, portat per un orfeonista; a continuació la secció de nois, fent regles de quatre; després les noies, també de quatre en quatre, darrera d'elles els homes, i, finalment, la senyera amb els mestres i els indultats de unitat.

La mesura que cada orfeó havia fet la volta a la pista de l'Estadi i arribava al sector on hi ha la torre del rellotge, damunt la porta principal, els seus elements es desgreugaven i ocupaven la pista, els soprans, abans d'arribar a l'indret de la torre del rellotge i els contralts a l'altra banda.

Les senyeres foren col·locades a la part més alta de la graderia inferior, de manera que eren visibles des de la major part de l'Estadi. Feren un marc a tot el perímetre superior del lloc ocupat pels cantaires.

Les cinc còpies estaven situades en una graderia col·locada en l'espai que deixa la porta Maratón.

Els orfeons que van prendre part al grandios festival són els següents: de Gràcia: Orfeó Graciencs, Orfeó Montserrat del Centre Social, Orfeó Schola Cantorum; de Sant Andreu de Palomar: Orfeó l'Eco de Catalunya; de Sant Martí de Provençals: Escola Coral Martinenca; de Sans: Orfeó de Sans; d'Hostafranchs: Orfeó Atlàntida; de Sarrià: Orfeó Sarriatenc; de Badalona: Orfeó Badalonès; de Tiana: Orfeó Tiansenc; de Masnou: Orfeó Masnou; de Vilassar de Mar: Orfeó del Patronat Social; de Calella: Orfeó Calenenc; de Granollers: Orfeó Granollerenc; de Girona: Orfeó Cants de Pàtria; d'Olot: Orfeó Popular Olot; de La Garriga: Orfeó Garrigüenc; de Vilà: Orfeó Vilagües; de Sant Quirze de Besora: Orfeó Muntanyenc; de Sabadell: Orfeó Sabadellenc; de Castell de Valles: Orfeó Castellenc; de Terrassa: Escola Coral; d'Olesa de Montserrat: Orfeó Montserrat; de Castellbell i Vilà: Orfeó La Formiga; de Manresa: Orfeó Manresà; de Solsona: Orfeó Nova Solsona; de Sant Joan de Vilatorrada: Orfeó Vilatorradenc; de Berga: Orfeó Bergadà; de La Pobla de Lil·li: Orfeó Lil·lienc.

EL DINAR

El Palau Meridional, com tots o la majoria de palaus de l'Exposició, fins ara havia sentit molts crits i rialles trameses per l'altaveu. Diuenge, però, al Palau Meridional

l'assaig, aviat fou ple, la feina començà de seguida. Cal fer constar, la honor de cada un dels mestres directores dels orfeons que han pres part en aquesta magnífica festa, que l'assaig presentà un mínim de dificultats. Tots els orfeonistes ben avisats es sentiren compenetrats amb la batuta realment màgica del mestre Lluís Millet.

El Palau Meridional, com tots o la majoria de palaus de l'Exposició, fins ara havia sentit molts crits i rialles trameses per l'altaveu. Diuenge, però, al Palau Meridional

l'assaig, aviat fou ple, la feina començà de seguida. Cal fer constar, la honor de cada un dels mestres directores dels orfeons que han pres part en aquesta magnífica festa, que l'assaig presentà un mínim de dificultats. Tots els orfeonistes ben avisats es sentiren compenetrats amb la batuta realment màgica del mestre Lluís Millet.

El Palau Meridional, com tots o la majoria de palaus de l'Exposició, fins ara havia sentit molts crits i rialles trameses per l'altaveu. Diuenge, però, al Palau Meridional

l'assaig, aviat fou ple, la feina començà de seguida. Cal fer constar, la honor de cada un dels mestres directores dels orfeons que han pres part en aquesta magnífica festa, que l'assaig presentà un mínim de dificultats. Tots els orfeonistes ben avisats es sentiren compenetrats amb la batuta realment màgica del mestre Lluís Millet.

El Palau Meridional, com tots o la majoria de palaus de l'Exposició, fins ara havia sentit molts crits i rialles trameses per l'altaveu. Diuenge, però, al Palau Meridional

l'assaig, aviat fou ple, la feina començà de seguida. Cal fer constar, la honor de cada un dels mestres directores dels orfeons que han pres part en aquesta magnífica festa, que l'assaig presentà un mínim de dificultats. Tots els orfeonistes ben avisats es sentiren compenetrats amb la batuta realment màgica del mestre Lluís Millet.

El Palau Meridional, com tots o la majoria de palaus de l'Exposició, fins ara havia sentit molts crits i rialles trameses per l'altaveu. Diuenge, però, al Palau Meridional

l'assaig, aviat fou ple, la feina començà de seguida. Cal fer constar, la honor de cada un dels mestres directores dels orfeons que han pres part en aquesta magnífica festa, que l'assaig presentà un mínim de dificultats. Tots els orfeonistes ben avisats es sentiren compenetrats amb la batuta realment màgica del mestre Lluís Millet.

El Palau Meridional, com tots o la majoria de palaus de l'Exposició, fins ara havia sentit molts crits i rialles trameses per l'altaveu. Diuenge, però, al Palau Meridional

l'assaig, aviat fou ple, la feina començà de seguida. Cal fer constar, la honor de cada un dels mestres directores dels orfeons que han pres part en aquesta magnífica festa, que l'assaig presentà un mínim de dificultats. Tots els orfeonistes ben avisats es sentiren compenetrats amb la batuta realment màgica del mestre Lluís Millet.

El Palau Meridional, com tots o la majoria de palaus de l'Exposició, fins ara havia sentit molts crits i rialles trameses per l'altaveu. Diuenge, però, al Palau Meridional

l'assaig, aviat fou ple, la feina començà de seguida. Cal fer constar, la honor de cada un dels mestres directores dels orfeons que han pres part en aquesta magnífica festa, que l'assaig presentà un mínim de dificultats. Tots els orfeonistes ben avisats es sentiren compenetrats amb la batuta realment màgica del mestre Lluís Millet.

El Palau Meridional, com tots o la majoria de palaus de l'Exposició, fins ara havia sentit molts crits i rialles trameses per l'altaveu. Diuenge, però, al Palau Meridional

l'assaig, aviat fou ple, la feina començà de seguida. Cal fer constar, la honor de cada un dels mestres directores dels orfeons que han pres part en aquesta magnífica festa, que l'assaig presentà un mínim de dificultats. Tots els orfeonistes ben avisats es sentiren compenetrats amb la batuta realment màgica del mestre Lluís Millet.

El Palau Meridional, com tots o la majoria de palaus de l'Exposició, fins ara havia sentit molts crits i rialles trameses per l'altaveu. Diuenge, però, al Palau Meridional

l'assaig, aviat fou ple, la feina començà de seguida. Cal fer constar, la honor de cada un dels mestres directores dels orfeons que han pres part en aquesta magnífica festa, que l'assaig presentà un mínim de dificultats. Tots els orfeonistes ben avisats es sentiren compenetrats amb la batuta realment màgica del mestre Lluís Millet.

El Palau Meridional, com tots o la majoria de palaus de l'Exposició, fins ara havia sentit molts crits i rialles trameses per l'altaveu. Diuenge, però, al Palau Meridional

l'assaig, aviat fou ple, la feina començà de seguida. Cal fer constar, la honor de cada un dels mestres directores dels orfeons que han pres part en aquesta magnífica festa, que l'assaig presentà un mínim de dificultats. Tots els orfeonistes ben avisats es sentiren compenetrats amb la batuta realment màgica del mestre Lluís Millet.

llet: Orfeó Eshart Cantaire; d'Esplugues de Llobregat: Orfeó Avant; de Sant Vicents dels Foris: Orfeó Viciari; de Molins de Rey: Orfeó Pàtria; de Sant Pere de Galidà: Orfeó Galidenc; de Tàrraga: Orfeó Nova Tàrraga; de Tremp: Orfeó La Lira; de Prats de Lluçanès: Orfeó Capella de Sant Vicents; de Berga: Orfeó Berguenc; d'Olot: Orfeó Jovenut; de Reus: Orfeó Reusenenc; d'Alforja: Orfeó Alforrenc; de Capençan: Orfeó Capençenc; de Vilanova: Orfeó Vilanenc; de Tàrragona: Orfeó Tarragonenc; d'Ulldecona: Orfeó Montsià; de Barcelona: Orfeó El Roser, Orfeó Pirineu, Orfeó del Centre Social de Betlem, Schola Orpheonica, Schola Cantorum de Sant Miquel Arcàngel, Orfeó Barcelonès i Orfeó Català.

En conjunt formaven una massa coral de prop de sis mil cantaires. La desfilada d'orfeons va ésser una cosa magnífica. Les noies, amb el vestit blanc i la mantellina donaven una nota superba.

Tots els orfeons, conforme anaven apareixent a la vista del públic, eren ovacionats amb entusiasme, però en aparèixer l'Orfeó Català el grau d'entusiasme arribà a un punt indescriptible. Mentre la gloriosa institució donà la volta a la pista, els aplaudiments no cessaren un sol instant.

Darrera la Senyera de l'Orfeó Català hi anava el president de l'entitat, Joaquim Cabot, i diversos individus de la Junta que acompanyaven la degana de les cantaires senyora Emerenciana Wehrle.

Després de la desfilada, els orfeons es dirigiren a la pista de l'Estadi, on es celebrà el concert.

El concert començà a les sis tocadres.

En pujar el mestre Lluís Millet a la tribuna disposada per a dirigir la imponent massa coral, esclatà una ovació d'aquelles que no és possible d'oblidar mai més. El públic, tot, va tributar amb els seus aplaudiments, un grandios homenatge al director de l'Orfeó Català.

La primera part del programa ara integrada per les obres següents: «El Cant de la Senyera», de Millet; «Sota de l'oma», de Morera; «L'hereu Riera», de Cumeillas Ribó; «Muntanyes regalades», de Sancho Marco; «Els fadrins de Sant Boi», de Pérez Moya; i «La sardana de les monges», de Morera.

En sentir-se els primers compassos d'«El Cant de la Senyera» tot el públic es posa dret i esclatà una ovació formidable que es repetí durant el cant i al final.

Ni caldrà dir que totes les altres cançons foren aplaudides amb el mateix entusiasme.

A la segona part les còpies «Montgrins», de Torrella de Montgrí; «La Principal de Cassà de la Selva», «La Principal de Santa Coloma de Farnès», «Unió Artística», d'Olot, i «Unió Artística», de Viladecans, executaren, totes soles, les sardanes següents: «Per tu ploro», de Pep Ventura; «Juny», de Garreta, i «La Santa Espina», de Morera.

En acabar-se el concert les ovacions es repetiren i no cessaren fins que a la pista de l'Estadi no hi quedà una bandera de la vila tocat.

Les llotges de la dreta de la tribuna oficial estan ocupats, entre altres, personalitats pel delegat de Finances, president del Treball Nacional, Junta assessora, senyor Ribé, senyor Ayxell i representants de la Cambra de la Propietat. A l'esquerra, en llotges respectives, prenen seient el vice-president de la Diputació, senyor de la Riba; senyor Martínez Domínguez, senyor Pich, senyor Maynés, senyor Coll i Rodas, senyor Rocha, senyor Cararach, senyor Massot, senyor Santamaría, senyor Torres i senyor Coma Cros. Als esmentats senyors els acompanyen llurs respectives famílies.

L'Orfeó Cossetània, de Vilanova i la Geltrú, malgrat ésser un dels més nombrosos que desfilen per la pista de l'Estadi, no pogué ostentar la Senyera.

Aquesta anomalia fou deguda a les contínues persecucions de què ha estat objecte l'Orfeó Cossetània. Tots els concerts que organitzava eren suspesos i no ha estat possible fer una labor pròpia.

El mestre Millet va sortir de l'Estadi acompanyat de les constants ovacions del públic.

Eren tres quarts de vuit tocadres quan el públic sortia de l'Estadi, i totes aquelles avingudes, fins a la plaça d'Espanya, presentaven un aspecte imponent.

A fora de l'Exposició, i fins a les nou tocadres, era impossible apoderar-se de cap vehicle. La gentada els prenia per assalt.

La formació del diuenge no desapareix fins al final de la memòria dels dies finals de la nostra Exposició.

Per últim, cal felicitar els organitzadors del festival per l'ordre que en tots sentits hi regnà.

Com a notes finals podem dir que gràcies a la batuta del mestre Millet i a la voluntat inflexible dels seus col·laboradors, els gairebé sis mil cantaires formaren un conjunt admirable, compacte, disciplinat.

Mentre tanta lloc el concert, per damunt l'Estadi passà un avió i el motorista va tenir l'encert de passar

mentre tanta lloc el concert, per damunt l'Estadi passà un avió i el motorista va tenir l'encert de passar

mentre tanta lloc el concert, per damunt l'Estadi passà un avió i el motorista va tenir l'encert de passar

mentre tanta lloc el concert, per damunt l'Estadi passà un avió i el motorista va tenir l'encert de passar

mentre tanta lloc el concert, per damunt l'Estadi passà un avió i el motorista va tenir l'encert de passar

mentre tanta lloc el concert, per damunt l'Estadi passà un avió i el motorista va tenir l'encert de passar

mentre tanta lloc el concert, per damunt l'Estadi passà un avió i el motorista va tenir l'encert de passar

mentre tanta lloc el concert, per damunt l'Estadi passà un avió i el motorista va tenir l'encert de passar

mentre tanta lloc el concert, per damunt l'Estadi passà un avió i el motorista va tenir l'encert de passar

mentre tanta lloc el concert, per damunt l'Estadi passà un avió i el motorista va tenir l'encert de passar

mentre tanta lloc el concert, per damunt l'Estadi passà un avió i el motorista va tenir l'encert de passar

mentre tanta lloc el concert, per damunt l'Estadi passà un avió i el motorista va tenir l'encert de passar

mentre tanta lloc el concert, per damunt l'Estadi passà un avió i el motorista va tenir l'encert de passar

mentre tanta lloc el concert, per damunt l'Estadi passà un avió i el motorista va tenir l'encert de passar

UNA NOTA DE LA COMISSIÓ DE L'APÈNDIX AL CODI CIVIL

S'ha tornat a reunir a l'estatge del Col·legi d'Advocats la Comissió de l'Apèndix al Codi Civil amb assistència del seu president senyor don Joan Maluquer i Viladot i dels vocals senyors don Ramon d'Abadal, degà del Col·legi, don Amadeu Hureda, ex-degà, don Antoni M. Borrell i Soler, don Francesc Maspons Anglesell i don Joan Martí Miralles, ex-presidents, els tres de l'Acadèmia de Jurisprudència i legislació. Aconseguint al final de la reunió, fer pública la següent nota:

«La Comissió de l'Apèndix al Codi Civil continua el treball de revisió de l'article de la Memòria de l'apèndix jurídicament català don Manuel Duran i Bas, acceptat com Apèndix per la seva aplicació en matèria de jurisdicció civil. El propòsit de la Comissió, segura d'interpretar el desig de la gran majoria dels homes de Dret de la nostra terra, de l'autoritat dels quals es creu assistida

EL FESTIVAL DELS ORFEONS A L'ESTADI

HI ASSISTIREN MES DE QUARANTA MIL PERSONES

La multitud aplaudí amb entusiasme les senyeres dels orfeons i el mestre Millet

Diumenge se celebrà a l'Estadi el grandios festival dels orfeons catalans. Com ja era d'esperar acudí al festival una gentada enorme.

Poble i orfeonistes estaven units espiritualment i completament identificats. Per això els cants que vobaven sota la volta del cel, eren acollits amb gran entusiasme. Aquella gran gentada no era una multitud caòtica, sinó un poble disciplinat.

Els cantaires representaven totes les contrades catalanes. N'hi havia del pla, de la muntanya i dels pobles riallers de la costa. Aquell acoblament de cantaires representaven la unitat de la nostra terra.

Quan l'illustre mestre eMillet es va posar al davant de tots els orfeons acoblats, amb la batuta a la mà, per dirigir *El Cant de la Senyera*, el públic s'alçà per escoltar-la a peu dret. Les primeres estrofes foren ofegades pels aplaudiments. El públic vibrava d'entusiasme.

L'assaig del matí

Al matí va tenir lloc l'assaig general, a la sala del Palau Nacional. Hi assistiren tots els orfeons que havien assajat al teatre Olympia i a més a més els orfeons forans i colles.

Els orfeonistes anaven tots ben preparats i l'assaig no va oferir gaires dificultats.

El mestre Millet va dominar fàcilment els sis mil cantaires.

A l'Estadi

Els orfeonistes van dinar al Palau Meridional i després de passejar per l'Exposició es dirigiren a l'Estadi. Aquest presentava un aspecte imponent. Ràpidament s'anaren omplint totes les graderies.

Arribada dels Orfeons

A les cinc de la tarda començaren d'arribar els orfeons. Davant anava la bandera de l'entitat, que fou molt aplaudida.

Seguien els orfeons. La desfilada es feu molt ordenadament.

Les senyeres foren molt aplaudides, especialment la de l'Orfeó Català. Foren col·locades a la part alta de la graderia interior.

Les cinc cobles ocupaven una graderia.

Els orfeons que van pendre part en el festival són els següents: De Gràcia: Orfeó Gracienc, Orfeó Montserrat del Centre Moral Instruïu, Orfeó Schola cantòrum. De Sant Andreu de Palomar: Orfeó l'Eco de Catalunya. De Sant Martí de Provençals: Escola Coral Martinenca. De Sans: Orfeó de Sans. d'Hos-tafranchs: Orfeó Atlàntida. De Sarrià: Orfeó Sarrianenc. De Badalona: Orfeó Badaloní. De Tiana: Orfeó Tianenc. De Masnou: Orfeó Masnoví. De Vilassar de Mar: Orfeó del Patronat Social. De Calella: Orfeó Calellenc. De Granollers: Orfeó Granolleri. De Girona: Orfeó Cants de Pàtria. D'Olot: Orfeó Popular Olotí. De La Garriga: Orfeó Garriguenc. De Vich: Orfeó Vigatà. De Sant Quirze de Besora: Orfeó Muntanyenc. De Sabadell: Orfeó de Sabadell. De Castell del Vallès: Orfeó Castellenc. De Terrassa: Escola Choral. D'Olesa de Montserrat: Orfeó Montserrat. De Castellbell i Vil-lar: Orfeó La Formiga. De Manresa: Orfeó Manresà. De Solsona: Orfeó Nova Solsona. De Sallent: Orfeó Eshart Cantaire. D'Esplugues del Llobregat: Orfeó Avant. De Sant Vicents dels Horts: Orfel Vicentí. De Molins de Rey: Orfeó Pàtria. De Sant Pere de Gelida: Orfeó Gelidenc. De Tàrraga: Orfeó Nova Tàrraga. De Tremp: Orfeó La Lira. De Prats de Lluçanès: Orfeó Capella de Sant Vicents. de Borges

Blanques: Orfeó Borgenc i Orfeó Joventut. De Reus: Orfeó Reusenc. D'Alforja: Orfeó Alforjenc. De Capsanes: Orfeó Capsanenc. De Vilanova i Geltrú: Orfeó Cossetània. De Tarragona: Orfeó Tarragoní. D'Ulldecona: Orfeó Montsià. De Barcelona: Orfeó El Roser, Orfeó Pirenenc, Orfeó del Centre Social de Betlem, Schola Orpheonica, Schola Cantòrum de Sant Miquel Arcàngel, Orfeó Barcelonès i Orfeó Català.

La desfilada va durar cinc quarts d'hora. Tots els orfeons foren aplaudits. En aparèixer l'Orfeó Català, fou saludat amb una gran ovació. Darrera la gloriosa senyera anaven diversos individus de la junta, amb el president de l'entitat, Sr. Cabot, que acompanyaven la Sra Wehrle, degana de les cantaires.

Comença el concert

Eren més de les sis de la tarda quan començà el concert.

En aparèixer el mestre Millet esclatà una gran ovació. El públic no es cansava d'aplaudir. L'illustre director de l'Orfeó Català estava profundament emocionat.

Integraven la primera part del programa les següents obres:

«El cant de la Senyera», Millet; «Sota de l'olm», Morera; «L'hereu Riera», Cumellas-Ribó; «Muntanyes regalades», Sancho Marraco; «Els fadrins de Sant Boy», Pérez-Moya, i «La sardana de les monges», Morera.

«El cant de la Senyera» fou aplaudit amb gran entusiasme. El públic l'escoltà a peu dret. Les altres composicions també foren molt aplaudides.

L'acoblament dels sis mil cantaires produïa una efecte sorprenent. Tots cantaven amb els ulls fets a la batuta del mestre Millet.

A la segona part les cobles Montgrins, de Torroella de Montgrí; La Principal de Cassà de la Selva, La Principal de Santa Coloma de Farnés, Unió Artística, d'Olot, i Unió Artística, de Vidreres, executaren, totes soles, les sardanes «Per tu ploro», de Pep Ventura; «Juny», de Garreta, i «La Santa Espina», de Morera.

Homenatge a la Sra. Wehrle

Les gentils cantaires de l'Orfeó Català can tenir la bella iniciativa de tributar un homenatge a la senyora Wehrle, degana de les orfeonistes de Catalunya. Aquesta va rebre de mans d'un grup de senyorettes un pergamí i un ram de flors amb una lladada catalana.

En aquell moment acabaven les cobles d'interpretar «La Santa Espina», que fou repetida en mig d'un gran entusiasme.

Una ofrena al Mestre Millet

Unes senyorettes molt gentils de l'Orfeó d'Ulldecona, amb el vestit típic d'aquella comarca, van tenir la gentilesa d'ofrir al mestre Millet un ram de flors.

Segueix el concert

Seguidament foren cantades les següents obres com acabament del Concert:

«Els contrabandistes», «Muntanyes del Canigó» i «Les nines de Cerdanya», del mestre Pujol; «La marinada», de Pérez Moya, que fou repetida; «Sant Jordi triomfant», del mestre Pujol, que també fou repetida, i «La Balanguera», del mestre Vives.

En acabar-se el concert esclatà una gran ovació. El mestre Millet,

M. Lluís Millet

emocionat, saludava el públic. Voleiaven milers de mocadors.

Aquella gran gentada començà a desfilar ordenadament. El mestre Millet, en abandonar l'Estadi, va rebre moltes demostracions de simpatia.

Els directors dels Orfeons

Cal consignar el nom dels directors dels Orfeons que han contribuït a l'èxit del festival. Recordem els següents:

Joan Balcells, Joan Tomàs, Antoni Pérez-Moya, Mn. Andreu Antic; Manuel Bosser, Miquel Blanch, Mn. Miquel Rovira, Enric Gibert, Marian Bataller, Ramon Espadaler, Josep Gols, Mn. Josep Potellas, Estanislau Mateu, Francesc Munné, Mn. Angel Obiols, Joan Altisén, Josep M. Comellas, Isidre Moles, Josep Alió, Josep Marimon, mossèn Fèlix Farró, Josep Planas, Josep Güell, Ramon Camp, Ramon Heras, Normand Soler, Josep Aymerich, Jaume Pujol, Ramon Salas, Josep Baró, Mn. Carles Garcia, Lluís López, Martí Cabús, Francesc Folguera, Abdó Barceló, Domènec Moner, Joaquim Llopis, Joan Aldomà i Artur Serra.

MANIFESTACIONS DEL GOVERN

El Cap del Govern i el ministre de la Governació han celebrat una llarga conferència: El President sopà ahir amb el comte de Romanones: El ministre de la Governació parla de es carreres de llebrers: El general Berenguer desmenteix que el seu germà, pensi presentar la candidatura a les futures Corts: La projectada vaga dels ferroviaris andalusos: Consells extraordinaris per a aquest mes

Madrid, 14. — El Cap del Govern ha rebut aquesta tarda el ministre de Gràcia i Justícia i els senyors Massó i Cogolludo.

Després de les nou, ha arribat el ministre de la Governació, el qual ha conferenciat amb el general Berenguer durant tres quarts d'hora.

Després han sortit plegats el general Marzo i el general Berenguer. En ésser escoltats pels periodistes, ha dit el President del Consell:

— No hi ha res, senyors. Ni tan sols hi ha signatura. Ahir a la nit, invitat pel comte de Velayos, vaig sopar a l'Estadi, i en aquest sopar també assistí el comte de Romanones.

Vaig passar una estona agradable, i si bé es parlà poc o molt de política, fou d'una manera completament incidental. No era aquell el lloc més aïnat.

Un periodista ha intervingut dient:

— Sí, ja ens ha dit el comte de Romanones que no hi ha crisi.

— Això li vaig dir jo — ha contestat el President —; estem collats.

S'ha parlat després de com resulten molt interessants les carreres de llebrers, i que és un espectacle que hauria d'implantar-se a Sant Sebastià.

Aleshores el ministre de la Governació, intervenint en la conversa, ha dit:

— Ja es volgué establir a Barcelona; però cal tenir en compte

—I pensar que abans no ens podíem veure ni en pintura!...

—Bé: Si ara ens podem veure és perquè portem ulleres de can GANZER

J. GANZER

Avda. Portal de l'Angel, 33

L'ENTERRAMENT DEL SOTS-OFFICIAL DE LA GUARDIA URBANA QUE FOU MORT A TRET

Diumenge, a les onze del matí, va tenir lloc l'enterrament del senyor Florit, sots-oficial de la guàrdia urbana que fou mort a trets.

Presidí el dol l'alcalde, senyor comte de Güell, acompanyat del tinent d'alcalde Sr. Santamaria, els regidors Srs. Sabater i Navas i el cap de la guàrdia urbana Sr. Ribé, i el capità del cos de seguretat Sr. Moreno, en representació del cap superior de Policia.

Des de l'Hospital Clínic la comitiva es dirigí a la parroquial església de la Mare de Déu del Pilar.

Assistiren a l'enterrament l'oficial de cerimonial de l'Ajuntament, senyor Puigdomènech; el cap de bombers Sr. Gutiérrez i gran nombre de companys del difunt.

DETINGUT EN LLIBERTAT

El venedor de peix que fou detingut com a presumpte autor del fet, ha estat posat en llibertat per haver-se comprovat que es trobava en un altre lloc quan es cometé el crim.

Malgrat les acusacions de la dona que el va denunciar, ha pogut demostrar la seva innocència.

UN SOL AGRESSOR

Hom diu que la víctima fou morta per una sola persona, perquè es desprèn de l'autòpsia que els trets es varen fer en una mateixa direcció.

El príncep d'Astúries a Barcelona

EL PRÍNCIP VISITA L'EXPOSICIÓN

Ahir el príncep d'Astúries, després de despatxar els assumptes amb el majordom major, marquès de Camarasa, va donar un passeig per la ciutat i visità l'Exposició.

DINAR A CAPITANIA

El capità general, infant don Carles de Borbó, invità a dinar en el seu palau el príncep d'Astúries, governador civil Sr. Ignasi de Despujol, governador militar Ferran Berenguer, alcalde senyor comte de Güell, general cap d'Estat Major Sr. Lluís Guzmán de Villoria, i assistí també el majordom del príncep senyor marquès de Camarasa, el seu metge senyor Elósegui, els ajudants de don Alfons senyor marquès de Santa Cruz de Rivadulla i Sr. Fernández de Bobadilla, i els del capità general senyors Josep Rojas i Joaquim de Salas.

ELS ACTES D'AHIR A LA NIT

Ahir a la nit el príncep va sopar amb els marquesos de Vilanova i Geltrú, els comtes de Ruiseñada, els barons de Segur i el governador civil.

Després de sopar assistí a la funció teatral que es donava al teatre Goya.

A L'AJUNTAMENT

A quarts de vuit del vespre la plaça de Sant Jaume estava atapeïda de públic. A l'Ajuntament esperaven el príncep d'Astúries l'alcalde comte de Güell i els regidors Srs. Rull, Degollada, Sabater i Fabregues; el capità general, infant don Carles; el governador civil, el Dr. Alcover, Rector accidental; el governador militar, el cap superior de Policia, els senyors due de Solferino, marquès de Vilanova, comte de Ruiseñada, Bertran i Güell, etc., i distingides dames de l'aristocràcia.

En arribar el príncep d'Astúries la Banda Municipal ha tocat la marxa reial. En sortir el príncep al balcó ha estat aplaudit.

Seguidament la Banda ha interpretat diverses sardanes, entre altres *El toc d'oració*, de Pep Ventura; *Juny, de Garreta*, i *La processó de Sant Bartomeu*, de Català. En acabar-se el concert, l'alcalde, des del balcó, ha dit, en català: «Mestre La-mote: el príncep desitja escoltar les notes de *La Santa Espina*.» El públic, en sentir-ho, ha aplaudit. *La Santa Espina* ha estat aplaudida amb entusiasme en tots els passatges que els catalans estimem. En acabar, el príncep d'Astúries ha unit els seus aplaudiments amb els del públic.

Els assistents a la recepció de l'Ajuntament han estat obsequiats amb un refresc.

En sortir de Casa la Ciutat el príncep ha estat aplaudit.

tos ha contestat que encara no podia formar una opinió concreta, però que era optimista i que tenia l'esperança que no arribaria a plantejar-se després de la votació de demà a Màlaga, car suposa que en l'Assemblea que s'ha de celebrar dominarà el bon criteri.

CONFERENCIES

Ateneu Poyitechnicum
(Sant Pere més Alt, 27. pral.)
Avui, a les vuit del vespre

Dr. Leandre Cervera

Tema: De com les hipòtesis d'ahir s'han convertit en les veritats científiques d'aviui

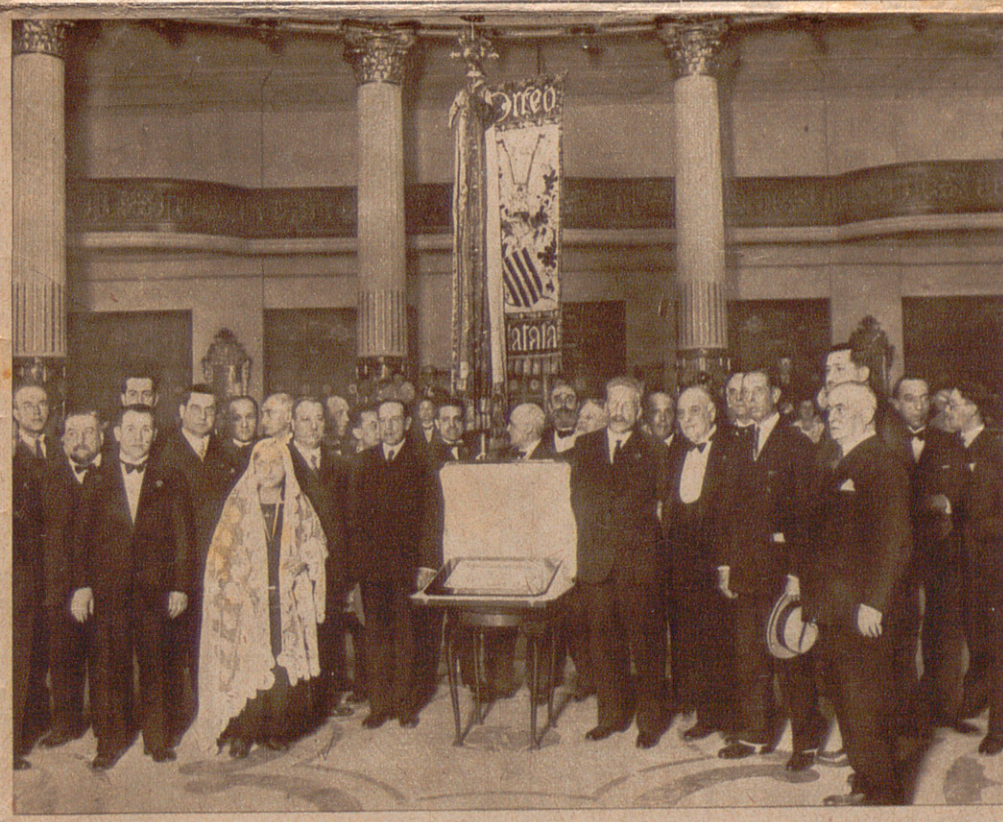
EL VIAJE ARTISTICO DEL «ORFEÓ CATALÁ»

Valencia. — El «Orfeó Catalá» en el Salón de Fiestas del Ayuntamiento después de haberle sido impuesto un lazo conmemorativo por el alcalde de la ciudad que tributó a la masa coral barcelonesa un cariñoso acogimiento. (Fot. Barberá)

Valencia. — La bandera del Centre Catalá de Valencia, esperando la llegada del «Orfeó Catalá» a la estación del Norte, donde el pueblo valenciano hizo a nuestra masa coral un cordial recibimiento. (Fot. Barberá)

Sevilla. — Placa que regaló el Comité de la Exposición Ibero-Americana al «Orfeó Catalá», durante el homenaje rendido a la señora del orfeón en el casino de la Exposición, con asistencia de las autoridades. (Fot. Serrano)

REDACCIÓN
ADMINISTRACIÓN
Plaza Cataluña, 9
Teléfono
14160

LA NOCHE

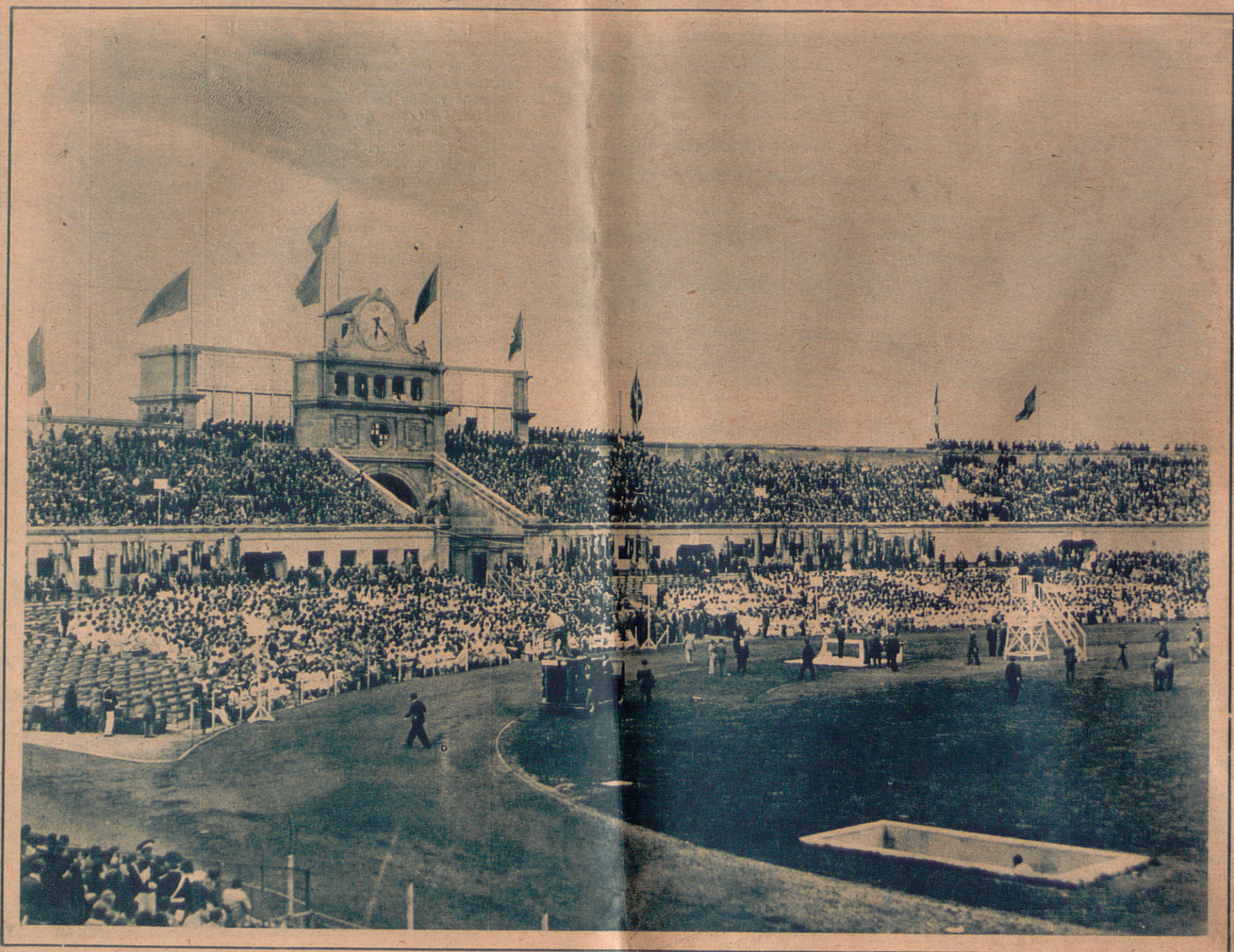
Suscripción Capital: Ptas. 2'50 al mes. - Suscripción Provincias: 9'00 trimestre.
Barcelona, martes 15 de Julio de 1930

TALLERES
e
IMPRESA
Muntaner, 49
Teléfono
31518.

DOÑA EMERENCIANA WEHRLE

Maestra - fundadora de la sección de señoritas del «Orfeo Catalán», a la que se tributó un homenaje en el Estadio, ofreciéndole un ramo de flores y un pergamino. — (Fot. Solé)

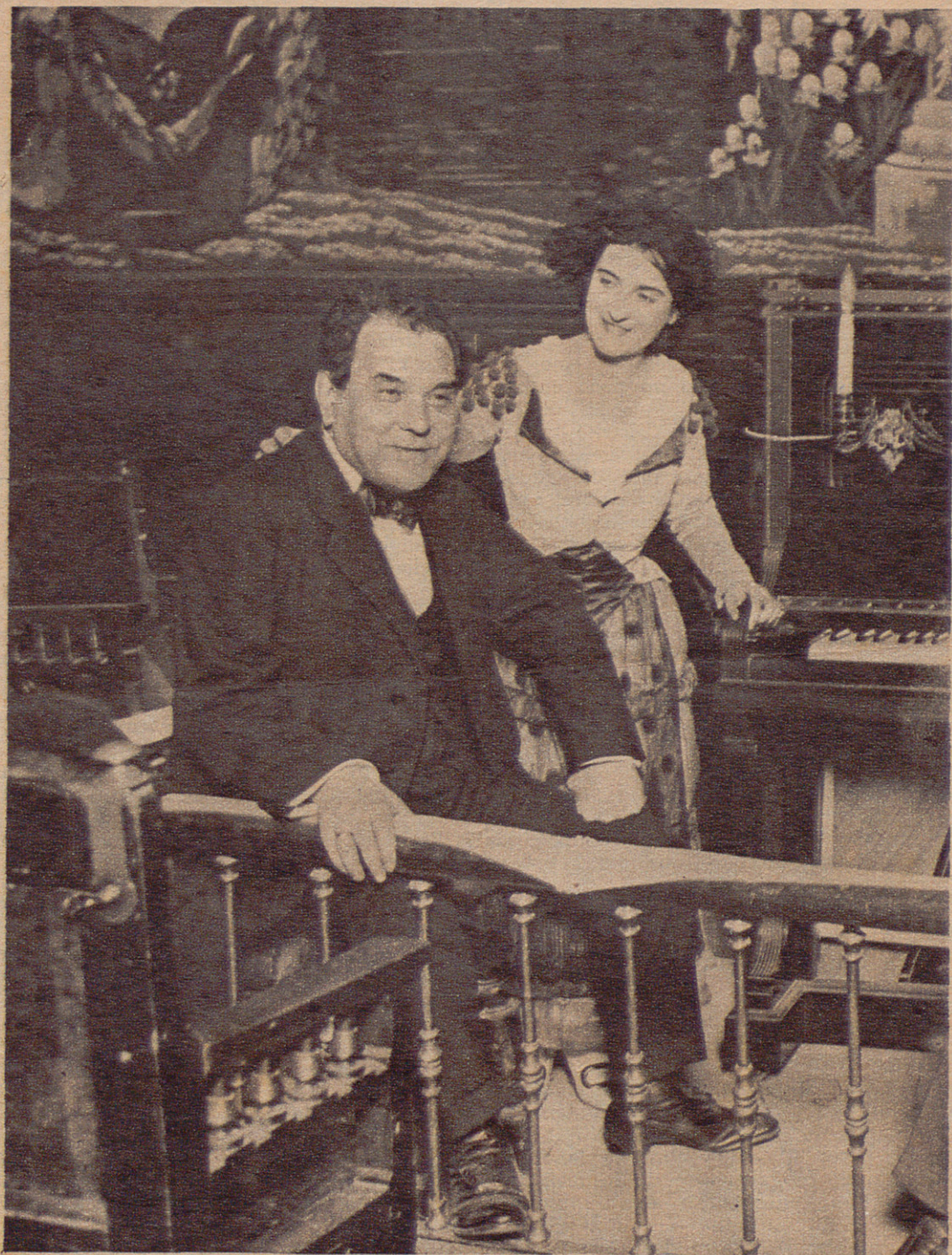
Un aspecto del Estadio al iniciarse el concierto

El maestro Millet, que dirigió la masa de 4.500 orfeonistas

Las coblas que colaboraron con los orfeones.—(Fots. Badosa)

1930

En el teatro Español. — El maestro Nives y la señorita Amalia Isaura, que ha dado a conocer con gran éxito tonadillas y canciones epigramáticas de clásicos españoles, con música del aplaudido maestro.

(Fot. Vidal, de E. D. G.)

La Germanor dels Orfeons de Catalunya a l'Estadi de Montjuich

Quan l'Orfeó Català entrà triomfalment, amb tot el nostre poble al seu entorn, a l'Exposició de Barcelona, pressentírem de seguida que restaven, des d'aquell moment, de bat a bat obertes les portes a tots els altres orfeons de Catalunya i la idea d'una festa magna dels orfeons que integren la «Germanor dels Orfeons de Catalunya» — recordant aquell apoteòsic dels orfeons de la nostra terra aplegats a la Plaça de Catalunya, sota la direcció del mestre Millet, amb motiu de la celebració de les noces d'argent de l'Orfeó Català — sorgí en més d'una pensa i l'anhel d'aquesta bella festa de germanor i de cançons, es convertí aviat en un desig vehement.

El Comitè actual de l'Exposició de Barcelona, s'ha fet seva aquesta idea i, fent-se interpretador fidel dels sentiments i dels desitjos del poble, ha encomanat al Consell Permanent de la «Germanor dels Orfeons de Catalunya, l'organització d'un gran festival popular a l'Estadi de l'Exposició pel dia 13 de juliol propinent.

La vella idea, doncs, serà aviat si Déu vol, una magnífica i superba realitat.

Darrera de l'Orfeó Català cantaran a l'Exposició, aplegats per un mateix ideal, agermanats per una mateixa tasca i enervorits per un mateix amor, la major part dels orfeons de la nostra terra. Serà una festa de tot Catalunya vibrant al so d'identiques tonades i amb l'esperit de les mateixes cançons. Serà una festa de cordialitat i d'esperança. Serà una festa d'alegria franca i de noble encoratjament. Serà una festa d'optimisme i de fe.

De Barcelona hi pendran part els següents orfeons: Orfeó Català, Orfeó Barcelonès, Orfeó El Roser, Orfeó Atlàntida, Schola Orfeònica, Schola Cantòrum, Orfeó de Sans, Orfeó del Centre Moral Instructiu de Grà-

cia, Schola Cantòrum de Sant Miquel Arcàngel, Orfeó Pirenenc, Orfeó del Carriànc de Sarrià, L'Eco de Catalunya de Sant Andreu, Escola Coral Martinenca i Orfeó del Centre Social de Bellem. I de la resta de Catalunya, aquests altres: d'Olot, de Granollers, de Tremp, de Castellar del Vallès, d'Esplugas de Llobregat, de Terrassa, de Borges Blanques, d'Alforja, de Vilanova i Geltrú, de La Pobla de Lillet, de Berga, de Gelida, de Vilassar de Mar, de Sant Quirce de Besora, d'Olesa de Montserrat, de La Garriga, de Calella de Capsanes, de Tarragona, de Tiana, de Badalona, de Girona, d'Uldecona, de Solsona, de Prats de Lluçanès, de Sallent, de Sant Vicens dels Horts, de Sabadell, de Tàrraga, de Reus, de Vich, del Masnou, de Molins de Rei, de Castellbell i Vilar i de Manresa.

En el programa que en principi s'ha fixat i que estudien amb delit i entusiasme tots els orfeons, figuren les següents composicions:

«El cant de la Senyera», Millet; «Sota de l'olm», Morera; «L'hereu Riera», Cumelles Ribó; «Els fadrins de Sant Boi», Pérez-Moya; «Muntanyes regalades», Sancho Marraco; «La sardana de les monges», Morera; «Els contrabandistes», «Muntanyes del Canigó», «Les nines de Cerdanya», cançons populars a l'uníson, «Sant Jordi triomfant», Pujol; «La marinada», Pérez Moya; «La Balenguera», Vives.

En aquest festival hi pendran part també cinc cobles i dirigirà el conjunt, d'uns «sis mil cantaires», el mestre Lluís Millet.

Catalunya no perd el delit ni l'alegria encomanadissa del cor! Catalunya canta encara! Al·leluia! En tant que els cors es retroben, en tant que la cançó és viva i abrandada, l'ànima del poble no pot morir.

JOAN LLONGUERES

L'ORFEÓ CATALA A SEVILLA

De València a Sevilla

(Per correu)

A l'estació de València, malgrat l'hora avançada, han vingut nombrosos amics a saludar-nos: socis de la Filharmònica que ens donen compte de l'organització del concert que hem de donar allí mateix, dissabte a la tarda; socis del Centre Català; i, entre altres personalitats, el senyor Gomà (crític musical del «Diario de Valencia»), el senyor Raich, etc.

Encomanem la transmissió dels nostres telegrams anunciant l'arribada de l'Orfeó a València, i ens acomiadem dels bons amics levantins fins divendres.

Sortit el tren de València, els expedicionaris es disposen a agafar el son, acomodant-se de la millor manera possible. No tots poden realitzar-ho i, encara així, el son és trencadís. Hom s'adona de les parades del tren; hom sent les converses entre els empleats de les estacions, moltes relacionades amb l'objecte de la nostra excursió.

Van passant les hores, i després d'una dormideta més forta ens adonem que ja és de dia. Veiem el sol aixecant-se a la ratlla de l'horitzó. Una línia recta i llarga que de moment produeix gran impressió; però en fixar-nos en la monotonia i aridesa de la terra amplíssima, plana i sense un arbre, l'ànima decau. Es la Mancha del Quixot. Tot és pelat. Les carreteres, llargues i desolades. Si alguna petita casa es veu, sembla restar aïllada a la terra, sense esperit. El blat és curt, no cimbreja encara; els ceps, arraulits, són sense ufana. I el tren corre, corre, i el paisatge, si així podem anomenar-lo, no canvia. Hem passat per Albacete i segueixen La Roda, Villarrobledo, Criptana. Aquí el panorama s'anima un xic i és amb forta curiositat que contemplen els excursionistes, per primera vegada, els típics molins de vent de la Mancha, que es retallen a l'horitzó.

Ens apropem a Alcàzar de San Juan. Com que hi hem de recollir l'esmorzar, tota la gent s'ha deixondit. Són les 7.20 del matí. Anem, per tant, a l'hora justa marcada a l'itinerari.

A la sortida d'Alcàzar comencem a divisar algunes muntanyes i el camp presenta més fresca ufanor. El verd és força més rialler. El conreu, més variat.

A tres quarts de deu entrem a Andalusia per Sierra Morena. El paisatge va oferint un aspecte molt més atractiu que el de Castella. Aquest terreny muntanyós imposa verament. Andalusia es fa admirar de debò en

ma «Consideracions sobre la cultura».

L'acte fou presidit pel senyor alcalde, al qual acompanyaven altres autoritats locals i la Junta directiva de l'Associació. Ocupava un lloc preferent l'admirat escultor Manolo, avui nostre. I representacions de l'Escola Pia i de l'Escola Oficial.

Obert que fou l'acte per la presència, el senyor Salvador Codina, Duran, president de l'Associació, féu una breu exposició dels fins de l'entitat i tot seguit el senyor Josep Maria Sanahuja Soler, vice-president, féu la presentació del conferenciant.

Aquest, per espai d'una hora, encisà amb la seva dissertació. Donà la definició de literatura. Entre altres coses assenyalà diversos sistemes de literatura amb nombroses cites i amb profusió d'imatges, palesant gran acopi d'erudició, que el públic acollí amb marcada i evident atenció. Remarcà el cabdal interès que avui té la literatura. Fa retrat dels diferents períodes i evolucions que ha pres en el transcurs del temps fins arribar als nostres dies i acaba dient que com més es prodiguin aquests actes literaris a casa nostra més bé es farà a Catalunya.

S'aixecà l'alcalde, el qual digué que el seu primer mot era d'agraïment a Carles Soldevila que ha vingut a aquesta vila a desenvolupar el seu tema sobre literatura. Expressà també el seu agraïment a la Junta Directiva de l'Associació de Cultura, puix amb aquesta mena d'actes s'ennoïbleix la nostra vila. Afegeix que convé sovintejar-los perquè amb aquest caire d'espiritualitat agermanarem els nostres cors. Ofereix que la Corporació municipal donarà tot el seu escalf i entusiasme a tot quant tendeix a millorar la cultura del poble. Per últim, donà gràcies a tots per la seva assistència.

A la tarda, el Foment de la Sardana donà una audició a la Plaça de la Constitució. «La Principal del Vallès» va tocar un enfilall de sis sardanes que foren puntejades per una munió d'anells; de tal manera, que talment semblava una Festa Major per la gran quantitat de públic que les presenciava.

Al Casino Calderí l'Esbart de Dansaires Barcinó ens va donar un festival de danses de la nostra terra, i al final de cada una se sentiren forts aplaudiments. Fou obligada la repetició d'una.

Com a final, la cobla va deixar sentir les notes de «La Santa Espina». Fou acollida amb xardorosos aplaudiments que es feren més intensos en diversos passatges. Tot seguit fou puntejada i obligada la repetició.

Veritablement hem tingut una bella festa de cultura. Des d'aquestes columnes felicitem cordialment la Junta directiva de l'Associació de Cultura per l'èxit que ha assolit la diada inaugural. Aquest èxit l'ha d'encoratjar a prosseguir el camí emprat sense defallir per més entrabancs que trobi. La cultura del nostre poble hi guanyarà i no dubtem que es veurà corresposta per quants a la vila som amants de les coses de l'esperit.

—La diada de Sant Jordi a l'església parroquial hi hagué missa de comunió general amb plàtica preparatòria pel P. Altisenc, escolapi. Es repartiren uns bells recordatoris del Sant Cavaller.

A la nit hi hagué ballades per la cobla «Ayats», de Granollers. Les presència d'un públic molt important foren moltes les anelles que es formaren.

Per a celebrar la festa de Nostra Dona de Montserrat, a l'església parroquial hi hagué missa de comunió general amb plàtica preparatòria pel nostre zelós senyor rector. Després es repartiren ramells de boix de Montserrat.

—Avui, a dos quarts de deu del vespre, al Círcol Instructiu i Recreatiu se celebrarà un gran festival propi. Es representarà la magnífica i popular comèdia dramàtica d'Iglésies «El cor del poble».

els seus variats aspectes. Abunda la flor del camp de tots colors: roja, blanca, groga, morada; un tapís encisador. I quina finor en els verds! Les muntanyes, amb llurs suaus pendents, són també una delícia per als ulls. I al fons s'aixeca alterosa, però finament dibuixada i coronada de neu encara, Sierra Nevada.

La nostra gent, a les finestres i al passadís dels cotxes, comenta amb entusiasme la magnificència del panorama. Es un país agrícola ben ric, Andalusia.

A dos quarts de dotze passem per Andújar. La població, un xic apartada de l'estació, ofereix un aspecte de certa importància.

Passa també per davant dels nostres ulls, amb ràpida visió, el cèlebre Pont d'Alcolea, i poc més tard arribem a l'hora fixada, un quart de dues, a la ciutat de Còrdova.

Baixem del tren, i, tot caminant, travessem la ciutat envers la Catedral per a dir-hi la missa que ha de celebrar el nostre company de viatge, mossèn Joan Punfi. Tot passant, contemplem el nou passeig del Gran Capitan i ens interessem força els bonics patis alegres i fairosos del país. La bigarrada Mezquita sorprèn per la seva riquesa i originalitat, però més encara que l'interior, ens agrada per fora l'austeritat de l'edifici. Acabada la missa, el mestre Millet és pregat pel mestre de capella de la Catedral, un jove músic mallorquí que ha estudiat a Barcelona amb el mestre Vicens M. de Gibert, de fer cantar l'Orfeó. Tot i no tenir allí els papers, ni estar el cor en adequades condicions pel cansament que duiem del viatge, el mestre Millet hagué d'accedir al prec formulat en representació dels seminaristes adalerats de sentir els nostres cantaires. Les notes entonaren, doncs, la «Pregària a la Verge del Remei» d'En Millet, i seguidament ho féu tot el cor amb la composició del mateix mestre «Al cel blau».

Com que el tren no reprénia la marxa fins a les quatre de la tarda, hi hagué temps encara per a voltar un xic per la ciutat i admirar els bells jardins de vora l'Estació, engalanats ara abundantment amb les roses més fairoses.

La netedat de les cases, l'originalitat i bon gust dels seus patis interiors, podem dir que és la impressió més agradable que ens emportem de la nostra ràpida visita a Còrdova, ciutat reduïda, quieta i tranquil·la, que fa pensar en les nostres viles de la Costa.

A Còrdova esperen l'Orfeó, per haver-se avançat amb el ràpid, mitja hora abans, el vice-president don Vicens de Moragues, amb els seus fills, el vice-president de la Diputació de Barcelona don Jaume de Riba, els diputats senyors Bastardas i Fradera, don Francesc Moragues, director de la Caixa de Pensions, i don Ramon d'Abadal amb l'esposa i filla. Tots ells ens acompanyen en el tren especial fins al punt de destinació.

Des de Còrdova a Sevilla, el paisatge és força interessant també. Més que l'agricultura pren ara increment la ramaderia. Continuament es veuen pasturar braus i vaques, cavalls, ases, cabres, ànecs, etc. A la dreta veiem alçar-se majestuós el castell d'Almodóvar. En apropar-nos a Sevilla el terreny apareix més planer. Tot sovint trobem «ventas» molt animades per les carreteres veiem caravanes de famílies nombroses apallats dalt de les corresponents cavalleries. Tot apareix, doncs, alegre, ben animat i rialler.

A les sis som a les portes de Sevilla i tothom es prepara per a baixar, recollint les maletes, abrics i saquets de viatge.

Arribem prop de dos quarts de set. L'andana de l'Estació és completament plena. En parar el tren esclata un gran aplaudiment. El mestre Millet amb els senyors Cabot i Moragues reben la benvinguda de les autoritats sevillanes. Es troben allí l'alcalde i regidors, el president de la Diputació acompanyat d'alguns diputats, el Comissari Regi de l'Exposició, senyor Cañao; el president del Comitè, senyor Marqués de Monteflorido, el representant de la Diputació de Barcelona a l'Exposició de Sevilla, En Josep Pascual del Povill; nombroses comissions d'entitats culturals, de la premsa i una nodrida representació de la colònia catalana. Els aplaudiments i visques segueixen fins a la sortida; festejant l'acte amb les seves aïroses sonades la Banda municipal de Sevilla.

La rebuda de l'Orfeó Català, constituït una manifestació brillantíssima i molt popular. La premsa sevillana dedicava el mateix dia grans elogis a la nostra gloriosa institució.

A la sortida de l'Estació els orfeonistes pujaren als autòmibus ja disposats allí per a transportar-los a la Ciutat Jardí, on tots fem estada. Els passeigs de la ciutat estan animadíssims i el poble, en veure'ns passar, aplaudeix i dona visques que els nostres cantaires contesten amb no menys afecte.

La primera impressió de Sevilla no pot ésser més agradable. Trobem una ciutat plètera de vida que va eixamplant-se considerablement com ho prova aquesta deliciosa Ciutat Jardí, ben moderna i força animada també.

Després d'haver sopat, la Junta de l'Orfeó visità el teatre on han de donar-se els dos concerts anunciats. En sortiren molt ben impressionats. Varen acordar, també, que el dia que es visitarà corporativament la Catedral, on, durant la missa resada, es cantaran alguns motets, a la sortida, l'Orfeó Català interpretarà, encara, davant de l'Ajuntament, tres o quatre peces del seu repertori.

Els orfeonistes han estat molt atesos. Disfrutaran de l'entrada gratuïta a l'Exposició tots els dies i trobaran tota mena de facilitats per a visitar l'Alcàsser, el Museu provincial i demés monuments i edificis notables de la ciutat. — S.

El gran èxit del concert

Ens diu des de Sevilla el nostre enviat especial que els cantaires continuen afagadíssims. El cert és que ha obtingut un èxit esclatant. El públic, que al començament observava una certa reserva, ha acabat ovacionant el nostre Orfeó amb un entusiasme extraordinari. Ha fet repetir diverses cançons populars, ha palesat un gran engrescament després de les obres del mestre Nicolau i l'acollida a la sardana final («Marinada», del mestre Pérez Moya), ha estat, simplement, apoteòsica.

Hom espera per al concert de demà un èxit encara més extraordinari.

L'acústica del teatre era tot just discreta. Per a demà, són preparats diversos actes a honor del nostre gloriós Orfeó.

A les onze de la nit hi haurà una serenada davant de l'Ajuntament.

Cal dir que la premsa sevillana és tota encomiàstica per l'Orfeó Català.

El Concert al Teatre de l'Exposició de Sevilla

(Per telègraf)

Sevilla, 6. — Ahir vespre donà el seu anunciament concert, al Teatre de l'Exposició, la institució coral Orfeó Català.

De molt abans de començar, totes les localitats i part destinada al públic es trobaven atapeïdes, i molts espectadors es quedaren sense poder entrar, malgrat haver-se disposat de tot l'espai del local, per a donar major cabuda al nombre d'oïents.

Entre els concurrents a aquest primer concert hi havia l'infant don Alfons, el príncep don Carles, totes les autoritats locals, tota la colònia catalana, les figures més notables del comerç i indústria i aristocràcia de Sevilla.

En aparèixer els orfeonistes foren saludats amb una entusiasta ovació. El concert es componia de tres part, quasi totes de cançons populars catalanes. Foren escoltades amb un religiós silenci i subratllant el públic el seu entusiasme al final de cada una.

Foren, no obstant, «La Mare de Déu» i «La mort de l'escola» les dues composicions que més impressionaren l'auditori.

Els orfeonistes, acompanyats de la cobla de sardanes, interpretaren la sardana «Marinera», que despertà un entusiasme enorme i que fou precis repetir. Al final se sentiren molts visques a l'Orfeó i a Barcelona. També el mestre Millet fou objecte de les més sorolloses demostracions d'afecte per part de tot el públic, i no podia dissimular l'emoció que l'embargava per l'entusiasme demostrat pel poble de Sevilla.

Un telegrama rebut a la Diputació

El senyor Maluquer i Viladot, ha rebut el següent telegrama:

«Sevilla. — Celebrat concert èxit complet, teatre brillantíssim. Repetit la majoria de composicions. Final cobla i Orfeó aclamats. Donarà concert públic, per a calmar poble desitja sentir-lo. — Santiago Riba».

L'agraïment de la Diputació per la rebuda que Sevilla ha dispeusat als orfeonistes

El president de la Diputació ha cursat el següent telegrama al Comissari Regi de l'Exposició de Sevilla:

«Rebut telegrama. Agraeixo en nom d'aquesta Corporació, entusiasta rebuda que Sevilla ha dispeusat a l'Orfeó Català, confiant que amb el seu art contribuirà a augmentar els vincles de fraternal afecte entre ambdues regions. A vostè na abraçada del seu antic company, Joan Maluquer i Viladot.»

Notes personals

En el Santuari de Nostra Senyora de Manassell (Austria) s'han celebrat les noces matrimonials del competent autor musical, Robert Gerhart i Ottenwaelder, amb la bella senyoreta Poldi Feichtegger. Moltes felicitats.

Vallès

CALDES DE MONTBUY. — No podien els dirigents de la novella «Associació de Cultura, d'aquesta vila, triar millor avinentesa per a la festa inaugural de l'entitat que la Nostra Dona de Montserrat. Constituï un concert, puix que fou un símbol força marcat dintre la significació de la diada.

El programa d'actes es desenvolupà tal com estava anunciat.

A la Sala de Sessions de la Casa Comunal, a les dotze del migdia i davant d'un públic nombros que l'emplenava completament i ho envala tot, el literat Carles Soldevila desenvolupà la seva conferència sobre el te-

L'ORFEO CATALA A SEVILLA

L'EXIT DEL CONCERT

Sevilla, 6. — Ahir a la nit donà el seu anunciament concert, al Teatre de l'Exposició, la institució coral Orfeó Català.

Des de molt abans de començar, les localitats i la part destinada al públic estaven atapeïdes, i foren molts els espectadors que es quedaren sense poder entrar a desgrat d'haver-se disposat tot l'espai del local per donar major cabuda del nombre d'oients.

Entre els concurrents a aquest primer concert hi havia el príncep don Alfons, l'infant D. Carles, totes les autoritats locals, tota la colònia catalana, les figures més sobresortints del comerç i indústria i aristocràcia de Sevilla.

En aparèixer els orfeonistes foren saludats amb una entusiàstica ovació. El concert es componia de tres parts, gairebé totes de cançons populars catalanes, les quals foren esmolrades amb un religiós silenci. El públic subratllà amb el seu entusiasme al final de cada composició.

Però «La Mare de Déu» i «La mort de l'escolà», foren les dues composicions que impressionaren ms l'auditori.

Els orfeonistes, acompanyats de la cobla de sardanes, interpretaren la sardana «Marinera», que despertà un entusiasme enorme i que calgué repetir, i al final se sentiren molts visques a l'Orfeó i a Barcelona, que foren conestats amb visques a Sevilla i a Espanya. També el mestre Millet fou objecte de les més sorolloses demostracions d'afecte per part de tot el públic, i no podia dissimular la seva emoció per l'entusiasme de què feia prova el poble sevillà.

OBSEQUIS ALS ORFEONISTES. L'EXPECTACIO PER AL SEGON CONCERT ES ENORME

Sevilla, 6. — Els representants de la Diputació de Barcelona que han vingut amb l'Orfeó Català, acompanyats de diversos membres de la Diputació i de l'Ajuntament de Sevilla, han estat a visitar els indrets típics de la ciutat.

Els orfeonistes han visitat aquest matí la Catedral, on han estat obsequiats amb un concert d'orgue.

Aquesta nit es ballaran sardanes la plaça de San Fernando.

Dijous vinent els orfeonistes cantaran al Catedral.

A la tarda del mateix dia l'Ajuntament i la Diputació obsequiaran els orfeonistes amb una forada a «El Quintillo».

Estan exhaurides totes les locali-

tats per al segon concert que se celebrarà demà.

Els organitzadors es veuen ajeunats per tothom i no saben com atendre els compromisos que en tal moment es presenten.

Ha calgut instal·lar cadires als passadissos i a la rotonda del Gran Casino.

A conseqüència de l'èxit assolit ahir a la nit per l'Orfeó Català, s'han organitzats caravanes d'automòbils per portar a Sevil·la, des de Còrdova, Huelva, Màlaga i nombrosos pobles de la província, les persones que desitgen assistir al concert.

Els orfeonistes són objecte de tota mena d'atencions per tot arreu on van.

UN CONCERT DE SARDANES

Sevilla, 6. — Dimecres, de dos quarts de deu a onze, donarà un concert a l'Alameda de Hércules, la cobla de sardanes que ha vingut acompanyant en la seva excursió l'Orfeó Català.

Els últims números del programa els executarà conjuntament amb l'Orfeó, que cantarà algunes sardanes.

L'ALCALDE

ELS OFERIRA UN BANQUET

L'alcalde de Sevilla oferirà dijous un banquet a honor del vicepresident de la Diputació Catalana, Sr. De Riba i dels diputats senyors Bastardas i Pradera i del president de l'Orfeó Català, Sr. Cabot i els directors.

EL CONCERT D'AHIR

Avui l'Orfeó ha donat un concert a la plaça de San Fernando amb la cooperació de la cobla. El públic, nombrosíssim, ha ovacionat els orfeonistes i els músics.

Diversos elements de l'Orfeó i membres de la colònia catalana de Sevilla, han ballat algunes sardanes, davant la complaença del públic.

CONFERENCIA DEL PROFESSOR HENRI FOCILLON

Henri Focillon, l'il·lustre catedràtic a la Sorbona d'Història de l'Art Modern, en la seva dissertació que realitzarà a Conferència Club parlarà sobre *Els orígens dels retrats francesos*, i il·lustrarà el seu estudi referent a aquest interessant punt de la història de la pintura amb nombroses projeccions.

Aquesta conferència se celebrarà divendres vinent, a les set de la tarda, a la sala de l'Hotel Ritz, local social de Conferència Club.

1930

L'ORFEO CATALA A SEVILLA

LA NOSTRA PRIMERA ENTITAT CHORAL
HA ESTAT REBUDA AMB GRANS DEMOS-
TRACIONS D'ENTUSIASME :: L'ALCALDÉ
DE SEVILLA DONA LA BENVINGUDA ALS
ORFEONISTES :: L'ORFEO CATALA DO-
NARA UN CONCERT POPULAR

El viatge triomfal de l'Orfeo Català

ELS viatges artístics de l'Orfeo Català tenen sempre una gran transcendència. El mestre Millet, davant els seus cantaires, farà conèixer al poble sevillà les nostres cançons populars i les composicions de més volada, i aquell poble conèixerà la nostra espiritualitat. El Matí, tenint en compte la importància de l'excursió artística, ha tramès a Sevilla el seu redactor senyor Riba i Martí. Heus ací la informació que ens ha tramès el nostre enviat especial:

Fa cinc anys que el nostre gloriós Orfeo Català tornava de Roma, on va assolir un triomf esclatant, segurament un dels més gloriosos que la nostra primera entitat choral hagi obtingut en terra estrangera.

La gloriosa senyera, benedida a Montserrat pel Bisbe Morgades, rebia a Roma la plenitud de la benedició — aquella benedició que és presagi de dons celestials — que Pius XI li atorgà amb una benivolència tota paternal.

Feia cinc anys que la senyera havia voleiat com au galana i avui, aromada encara de la benedició pontifical, sota el cel lluminós d'un dia esplendorós de maig voleiant al grat de l'aire, condueix l'Orfeo, li assenyala el camí del triomf.

En direcció a Sevilla l'Orfeo Català va sortir dissabte a la tarda. El comiat fou afectuós i entusiàstic; en posar-se el tren en marxa, l'Orfeo fou saludat amb grans aplaudiments. Els amics que han vingut a acomiadar-nos no poden dissimular la recança de no poder acompanyar l'Orfeo Català en el seu viatge, que serà sens dubte una nova pàgina gloriosa de la seva història admirable. La marxa lenta i calmosa del tren en sortir de l'estació, inicia sobtadament un rapidíssim accelerando i bronzent com sageta s'enduu els cantaires ardits, plens de joia, dalerosos de fer ressonar en el cor de l'assolellada i ardent Andalusia les cançons dolcíssimes que En Millet fa brollar d'aquest magnífic instrument que és l'Orfeo Català.

Una franca i simpàtica cordialitat uneix choristes

LLUIS MILLET

i mestres. En Millet paternalment expansiu, té per a tothom una paraula cordial, amable o gentil. En Pujol, organitzador infatigable, té cura de tots els detalls de la complicada expedició. Tothom és atès amb aquella amabilitat seva tan característica, amb la més exquisida cortesia.

Travessem ràpidament el camp de Tarragona, ubèrrim i lluminós. La blavor intensa de la Mediterrània i l'auria lluent de les pedres tarraconines formen una policromia enlluernadora.

A Tortosa, una representació de l'Associació de Música, saluda el mestre Millet. Els tortosins haurien desitjat sentir l'Orfeo Català de tornada de Sevilla: no ha estat possible organitzar el concert que s'havia projectat.

Sortim de Tortosa, i l'Ebre amplíssim — platejat de crepuscle — atreu els esguards; la seva correntia majestuosa s'escola suanment, manyagament.

A Uldecona, una gentada immensa aclama l'Orfeo Català i el Mtre. Millet. Una representació de l'Orfeo Montsià ha saludat l'il·lustre director de l'Orfeo Català. La secció de noies de l'Orfeo Montsià ha ofert al Mtre. Millet magnífics rams de flors.

L'entusiasme dels orfeonistes d'Uldecona ha estat desbordant. Alguns dels que havien pujat al tren per saludar el Mtre. Millet, no es donaren compte que el tren marxava i van haver de fer el viatge fins a Benicarló. L'incident no va tenir conseqüències desagradables, al contrari: els simpàtics orfeonistes d'Uldecona van confraternitzar amb els de l'Orfeo Català. El trajecte d'Uldecona a Benicarló devia semblar-los molt curt!

A Castelló, la violoncellista Sra. Sancristòfol ha ofert al Mtre. Millet un magnífic ram de flors de taronger.

A València, una nodrida representació de la Societat Filharmònica, amb el secretari Sr. Pecourt i el mestre Chavarri, han saludat el Mtre. Millet. La rebuda ha estat ben afectuosa. S'ultimen detalls de l'organització del concert que l'Orfeo Català donarà dissabte vinent.

enorme. Totes les cançons han estat aplaudides amb gran entusiasme. La Fornells ha obtingut un èxit en les cançons *El cant dels ocells* i *Els ocells del Paradís*. A la primera part, han hagut de repetir *L'hereu Riera* i la *Sardana de les Monges*. A la segona part, han estat aplaudides amb un entusiasme deirant *La Mare de Déu*, i *La mort de l'escolà*, d'En Nicolau. Aquesta darrera, ha causat una gran admiració. La tercera part ha acabat amb una sardana amb acompanyament de cobla. A l'acabament del concert, el públic ha victorejat l'Orfeo i el mestre Millet. L'ovació ha durat llarga estona.

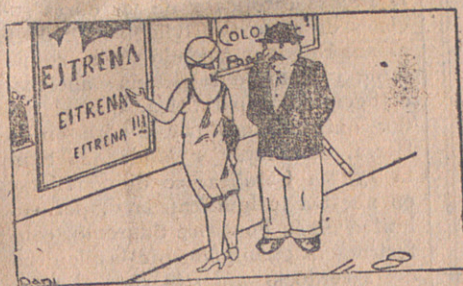
MES DETALLS DE L'ARRIBADA DE L'ORFEO A SEVILLA

Sevilla, 5. — Ahir diumenge, al matí, es reuní al Casino Mercantil la Comissió de festes per a preparar els actes a honor dels choristes de l'Orfeo Català que eren esperats ahir, a la tarda.

S'acordà un pla de festes per a fer agradable l'estada dels orfeonistes i membres de la cobla catalana i oferir una magnífica copa en record del viatge, així com fer un obsequi a la cobla.

Per tota la ciutat foren repartides amb profusió moltes fulles invitant els sevillans a fer una digna rebuda als orfeonistes.

Des de molt abans de les sis de la

— Quina fatalitat que se't trenquessin les ulleres. Ara no podem veure l'estrena.

— No et preocupis; me'n vaig a can GANZER que em graduaran la vista i me'n faran unes de noves en pocs minuts.

J. GANZER

A. Portal de l'Àngel, 33

senyor comte de Halcón, es proposa organitzar una sortida pel Guadalquivir a honor dels excursionistes, la qual tindrà lloc una d'aquestes tardes.

Es projecta que l'Orfeo, a més dels dos concerts que ha de donar al teatre de l'Exposició, en doni un altre de caràcter netament popular a la plaça de Sant Ferran, perquè tot el poble sevillà es faci càrrec del que és la famosa institució choral.

La cobla de sardanes interpretarà també diversos concerts en llocs públics.

Els orfeonistes arribaren molt satisfets del viatge, i deien que havien rebut per tot arreu grans demostracions d'afecte, però que sobretot a Uldecona, darrer poble de Catalunya, a València i a Còrdova, havien revestit caràcter apoteòsic, del qual guardaran durador record.

Sevilla, 5. — L'Orfeo Català romandrà a Sevilla fins a dijous vinent.

Després tornarà a Barcelona i es deturarà a València per tal de donar un concert.

TELEGRAMA AL PRESIDENT

El president de la Diputació ha rebut el següent telegrama del comissari regi de l'Exposició de Sevilla:

«Al recibir Orfeón Catalán reitérole en nombre Comité Exposición nuestras mayores gratitudes por envío notable embajada artística aplaudida entusiastamente al llegar por pueblo sevillano y cuya cooperación tanto contribuirá a la brillantez de nuestro Certamen. Salúdale muy afetuamente.»

DONARÀ UN CONCERT A LA PLAÇA DE SAN FRANCISCO

Sevilla, 5. — Aquest matí ha visitat l'alcalde el director de l'Orfeo Català, Sr. Millet, acompanyat del president, Sr. Cabot, i dels diputats provincials de Barcelona, senyor de Riba i Pradera, i li han fet saber que, accedint a la seva petició, l'Orfeo donarà un concert popular a la plaça de Sant Francesc, dimecres, a les onze de la nit.

Els orfeonistes han visitat l'Exposició i diversos monuments.

LES OBRES DEL MESTRE MORERA

Sevilla, 5. — A més de les obres ja esmentades en el nostre despatx precedent, l'Orfeo Català ha interpretat, al final del seu concert d'avui, les composicions del mestre Morera, les quals han estat rebudes amb grans ovacions, *Les fulles seques* i *Sota l'om*.

L'Orfeo Català ha produït una impressió definitiva entre el públic sevillà, i hi ha grans desitjos d'oïr els altres concerts que s'anuncien que donarà aquesta corporació musical en aquesta ciutat.

SARDANES PER LA COBLA BARCELONA QUE HAN ESTAT BALLADES

Sevilla, 5. — A la plaça de Sant Francesc la cobla Barcelona ha interpretat aquesta tarda algunes sardanes.

Diversos elements de la colònia catalana i de l'Orfesó Català han ballat aquestes sardanes.

Un gran gentada, sorpresa per l'espectacle nou a Sevilla, ovacionà els músics i el balladors.

La Sardana *La Santa Espina* ha gué d'ésser repetida entre grans aplaudiments. La plaça presentava un aspecte imponent.

Des d'aquest migdia que estan esgotades les localitats per al concert d'aquesta nit.

Telegrama del nostre enviat especial

L'ORFEO ARriba A VALENCIA

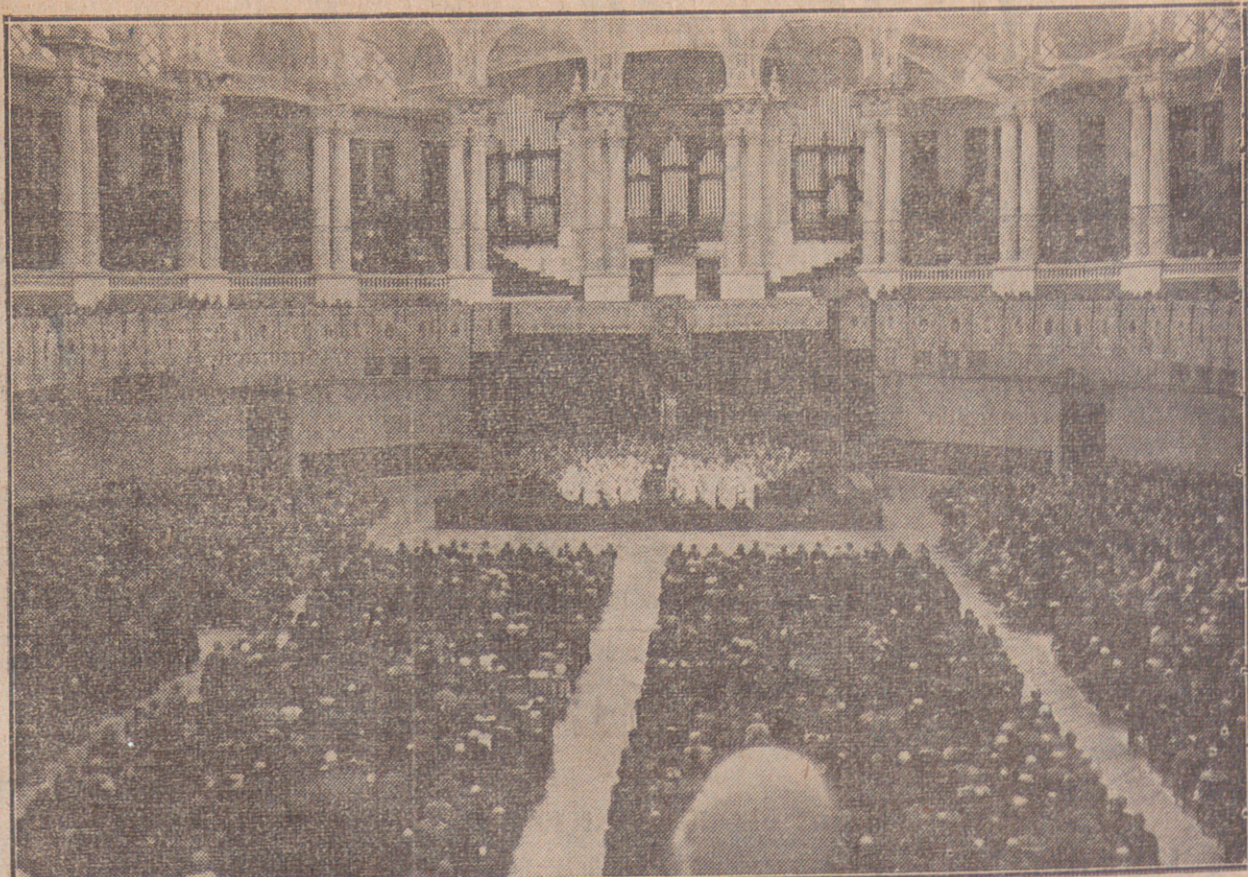
Ha arribat felicitant a València, camí de Sevilla. Durant el viatge hem rebut mostres de simpatia del poble. L'Orfeo d'Uldecona aclamà els expedicionaris. Oferí un ram de flors al mestre Millet. Diverses personalitats valencianes saludaren els orfeonistes.

ARRIBADA A SEVILLA

L'Orfeo Català arriba a Sevilla i és rebut per les autoritats. El vice-president de la Diputació Sr. Riba, el diputat Sr. Bastardes i l'Orfeo oïen missa a la Mesquita, que diu Mn. Joan Puntí. L'Orfeo canta dues composicions religioses. Aquestes foren cantades a petició dels seminaristes cordovesos. Seguim el viatge. Els expedicionaris catalans són rebuts triomfalment a Sevilla. L'alcalde de Sevilla saluda l'Orfeo i li contesta el vice-president de la Diputació. Escaperaven a l'estació, el comissari de l'Exposició, altes personalitats i la banda municipal. El públic aclama Catalunya, l'Orfeo i el mestre Millet.

EL PRIMER CONCERT

Sevilla, 6. — L'Orfeo Català ha donat el primer concert al Teatre de l'Exposició amb un èxit esclatant. Ha acudit al concert una gentada

Com va néixer «L'Empordà» de Joan Maragall i el mestre Morera

Diverses vegades s'ha dit que l'himne de Catalunya hauria d'ésser una sardana. Coincidint el poble amb aquestes veus, una sardana, actualment i interinament, ha triat com a himne: «La Santa Espina». I a un tros de terra catalana, la terra empordanesa, el poeta Joan Maragall i Enric Morera li donaren un himne: la bellíssima sardana «L'Empordà», una de les sardanes, amb «La Santa Espina» i «La nit de l'amor», més populars, del mestre Morera.

Conversant un dia amb el mestre Morera, de les seves obres, ens contava com va néixer ja seva cèlebre sardana «L'Empordà», que porta lletra de l'altíssim poeta Joan Maragall.

«L'Empordà» — ens deia el seu autor — té un origen ben humil. Aquesta sardana fou escrita per cantar-la una agrupació coral de les que surten d'excursió les festes assenyalades, pels pobles i ciutats de Catalunya.

D'això farà uns vint-i-cinc anys. Jo vivia aleshores a Sitges i feia de pagès — ens deia l'autor de «La Santa Espina», evocant i somrient—. Va venir a veure'm un corista de la societat coral dels tintorers de Barcelona i em digué que volien estrenar una sardana en una excursió que feien a Figueres, i que si jo els la faria. «—Prou—vaig respondre-li. —I la lletra?» «—Ja la hi donarem nosaltres.» «No; ja cercaré jjo qui me l'escrigui.» I així ho convinguérem.

Vaig escriure a Maragall demanant-li la lletra. Al cap de dos dies el poeta me la trametia, i em deia que si la trobava llarga, tallés per allà on volgués. Em va emocionar i entusiasmar el bellíssim poema de Maragall. El vaig respectar tot. No vaig tocar ni una lletra. Al cap de poques hores d'haver rebut el poema, el mateix dia, ja trametia a Maragall, posada en net, la música de «L'Empordà». Poc temps després l'esmentada societat dels tintorers va estrenar la sardana en la seva excursió a Figueres. No en vaig saber res. Més tard, les masses corals i els orfeons l'executaren amb gran èxit i esdevingué popular.

«L'Empordà» ha estat aclamada, com «La Santa Espina», per altres públics.

Recordo que En Capdevila, el president dels cors d'En Clavé, em digué que en la visita que fa pocs anys feren a Madrid, executaren «L'Empordà», en el concert que donaren al Teatre Reial, que estava completament ple, al qual assistiren nombroses personalitats. «L'Empordà», — segons En Capdevila — va obtenir un èxit gran i van haver de repetir-la tres o quatre vegades.

La sardana «L'Empordà» s'ha executat milers i milers de vegades, i la canten tots els orfeons de Catalunya.

Al teatre Olympia, fa un parell

d'anys, tingué lloc un festival popular dedicat al mestre Morera. Diversos artistes, orfeons i cobles interpretaren obres del mestre. I, finalment, es va estrenar la visió plàstica de «L'Empordà», realitzada pel mestre escenògraf Salvador Alarma, qui ja havia fet els decorats de les interpretacions escèniques del poeta Maragall.

La decoració de l'Alarma, amb tota la joia i la llum empordaneses, les altes muntanyes i l'esplendor de la mar Mediterrània, era l'ample escenari on esdevenia l'idili del Pastor i la Sirena del bellíssim poema maragallià.

La massa coral, composta de tres orfeons, secundada per Jues cobles, interpretava la part musical de la sardana del mestre Morera, mentre l'Esbart Folklore dansava en l'espallosa pista del teatre.

La massa coral, interiorment, cantava:

«Cap a la part del Pireneu,
vora els serrats i arran del mar,
s'obre una plana riallera,
és l'Empordà!

Digueu, companys, per on hi aneu,
digueu, companys, per on s'hi va,
tot és camí, tot és drecera,
si ens dem la mà!

Salut, noble Empordà,
salut, palau del vent,
portem el cor content
i una cançó!

Pels aires s'alçarà,
pels cors penetrarà,
penyora s'anirà fent de germanor
una cançó.»

Venia després l'acció escènica, l'idili del Pastor i la Sirena:

«A dalt de la muntanya hi ha un [pastor,
a dintre de la mar hi ha una sirena.
Ell canta al dematí, que el sol hi és bo;
ella canta les nits de lluna plena.

Ella canta:—Pastor, em fas neguit.—
Canta el pastor:—Em fas neguit.

[sirena.
—Si sabessis el mar com és bonic!
—Si veiessis la llum de la carena!

—Si baixessis, series mon marit!
—Si pugessis ma joia fóra plena!
—Si sabessis el mar com és bonic!
—Si veiessis la llum de la carena!

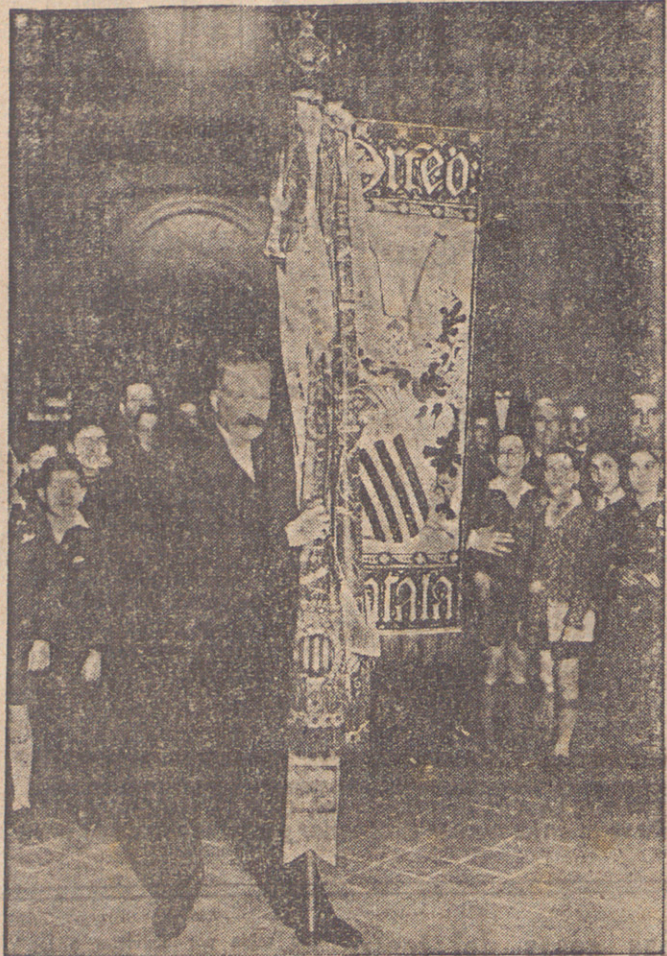
I acabaven cantant els cors:

«La sirena es féu un xic ençà,
un xic enllà el pastor de la muntanya,
fins que es trobaren al bell mig del pla
i de l'amor, plantaren la cabanya:
fou l'Empordà.»

Així va néixer i així fou popularitzada, escenificada i consagrada la sardana «L'Empordà», del poeta Joan Maragall i el mestre Morera, l'himne realment de la terra empordanesa.

MARTÍ MARTELL

El Orfeo Catalán en el Palacio Nacional

El maestro Millet, en el Palacio Nacional de la Exposición, con la «Senyera» del Orfeo Catalán. (Fot. Sagarra)

Por primera vez se presentó ayer el Orfeo Catalán en la Exposición, teniendo como marco el suntuoso salón de actos del Palacio Nacional. La expectación por oírle en el recinto del Certamen era extraordinaria, y así lo demostró la numerosísima concurrencia que acudió a la Exposición, atraída por el concierto, siendo muchas las personas que no pudieron entrar, debido a haberse agotado todas las localidades. A medida que hacían su aparición los coristas, eran acogidos con entusiastas aplausos, que culminaron a la entrada de la «Senyera» y del maestro Millet.

Puesto en pie, escuchó el público el *Himne de la Senyera*, y seguidamente el Orfeo ejecutó, con su irreplicable maestría, todas las obras de que constaba el programa, te-

niendo que bazar, ante la insistencia y nutridos aplausos de la concurrencia, varias composiciones, entre ellas *El cant dels ocells*, del propio maestro Millet, y *La sardana de les monges*, de Morera.

Al finalizar, renováronse los aplausos entusiastas del público al Orfeo y a su prestigioso director.

El numerosísimo público que la extraordinaria capacidad del Palacio Nacional no pudo cobijar, y que, atraído por la solemnidad artística que ayer se celebró en la Exposición, acudió a la misma desde mucho antes de la hora del concierto, se situó al amparo de los potentes altavoces, y, guardando un silencio solemne, pudo también oír el concierto del Orfeo Catalán.

J. C. V.

El solo nombre de esta institución cultural tan nuestra es ya por sí solo la evocación de una estela gloriosa de triunfos artísticos y la demostración más evidente de lo que alcanza a poder la voluntad humana crea-

do está puesta al servicio de una causa noble y desinteresada, porque este Orfeo Catalán, que ayer dejó oír las melodías de sus cantos en el gran salón del Palacio Nacional, es sabido que, nacida muy modestamente, ha

llegado a la importancia que hoy reviste, y trasapando las fronteras ha paseado triunfalmente su «Senyera» por otros pueblos que, después de admirarlo, colmaron de aplausos y de elogios la notable labor que desarrolla.

Fue en 1891 que, por iniciativa de los maestros don Luis Millet y don Amadeo Vives, se dio vida al Orfeo Catalán, contando como base con veintiocho coristas y treinta y siete socios protectores, instalándose en el modesto local que en la calle de Lladó ocupaba el Foment Catalánista, siendo en el concierto, organizado por el maestro Nicolau, en la Sala Bernareggi, el día 5 de abril de 1892, que cantó en público por vez primera, interpretando con gran aplauso *Ave verum*, de Mozart, y *Boda d'ocells*, de García Robles, y el 31 de julio de mismo año, en el salón de sesiones del Palacio de Ciencias, dió una nueva audición, que tituló «prova» de estudios, en la que cantó *Himne catalán*, de García Robles; *Fuile d'album*, de Amadeo Vives; *La guina*, de Gay; *La fladora*, *El segador*, *Els tres tambors*, canciones populares que armonizó el maestro Vives; *Dances espanyoles*, ejecutadas al piano por su autor, el maestro Granados; *Seglora*, del maestro Millet; *Corric festiu*, de Brunet; *Juventut sola*, de Millet; *Ballet de Berga*; *Ball del ciri*, de Alió; *Ballades*, de Gay; *La fada de Roses*, de Lapeyra, y *La complanta d'en Guillem*, de Vives.

Sería tarea imposible seguir paso a paso en su marcha progresiva la vida del Orfeo Catalán, que, por otra parte, no cabría en las limitadas proporciones de este artículo, pues desde este momento de su incorporación a la vida artística de nuestra tierra, su avance no se detiene, y en octubre del propio año 1892 toma parte en los conciertos de la Sociedad Catalana de Conciertos, prodigándose de manera sorprendente y haciendo verdadero derroche del sentimiento artístico de sus fundadores, del ajuste de ejecución de sus componentes y del acendrado amor a las tradiciones de nuestra tierra.

En 1893, el Orfeo Catalán se instaló ya independientemente en local propio, ocupando un piso en la calle de Cambios Nuevos. En aquella fecha eran cincuenta los coristas y setenta y nueve los socios protectores. Al año siguiente trasladóse a otro nuevo local, sito a la calle de Dufort, movido por las necesidades de su constante crecimiento, donde residió hasta que en 1897 pasó a ocupar la señorial mansión Casa Moxó, a la Plaza de San Justo, quedando allí hasta 1906, que pasó a ocupar provisionalmente la casa de la calle de las Magdalenas, mientras se terminaban las obras del palacio de su propiedad, que hoy ocupa, proyecto del arquitecto don Luis Doménech y Montaner.

NOTAS DE ARTE

Al Excmo. Sr. Conde de Güell Alcalde de Barcelona

«PERSEGUITS» cuadro al óleo de Simeón Cerdá, expuesto en las Galerías Lacylanas

Permitid, excelentísimo señor, que este artista de Arte, que admira por sobre de todo a V. E. por saber de antiguo su devoción y entusiasmo por todo cuanto al Arte se refiere, se atreva a dirigirlas estas líneas para interesarle por un asunto de actualidad palpitante, como es la relación de nuestros Museos de Arte con las obras que se exhiben en los Palacios Nacional y de Artes en la gran Exposición Nacional de Barcelona.

De este tema se ocuparon ya distinguidos críticos de la prensa local, y yo no sé que el anterior Ayuntamiento hubiese tomado en cuenta el asunto, a pesar de la importancia que tiene para nuestra ciudad. Se trata, excelentísimo señor, de que así como jamás se ha dado ocasión de reunir en un recinto como el Palacio Nacional de la Exposición tal cantidad de obras de arte maravillosas y de tal calidad, que

han sido y son la admiración de nacionales y extranjeros por el inmenso valor nacional que representan, así, también, jamás se dió la ocasión para Barcelona de poder quedarse para nutrir sus Museos con obras maravillosas que al Certamen se han presentado para la venta, haciendo desde luego nuestra ciudad un pequeño sacrificio económico, ya que lo ha hecho tan grande para cosas y edificios, que si bien son admirables, están destinados a desaparecer dentro de poco tiempo.

Sabe muy bien V. E. que nuestro Museo de Arte antiguo y arqueológico es digno de ser admirado como uno de los primeros de Europa por su interés de arte románico y gótico, cerámica y tejidos, pero en esta única ocasión podría completarse con obras de Arte llamado primitivo: tapicería de los siglos XVI, XVII y XVIII, y Arte aplicado en mue-

bles, cerámica y metalistería de las mismas épocas, de todo lo cual hay magníficos ejemplares en el Palacio Nacional, esperando quién los adquiera, y nadie con mejor preferencia que la ciudad de Barcelona.

Asimismo, excelentísimo señor, nuestro Museo de Arte Contemporáneo instalado en el Palacio de Bellas Artes, aunque está perfectamente instalado en orden cronológico, desde las obras de principios del siglo XIX hasta las producidas por los artistas de nuestros días, hay lagunas que llenar con obras de artistas modernos españoles, y que son solicitadas por los visitantes de dicho Museo, por ser sus firmas casi de nombre universal, me atrevo a referirme, y sólo por ejemplo, a las obras del genial artista Anglada Camarasa, de las que no poseemos ningún ejemplar en el Museo de Arte Contemporáneo, y de otros que están mal representados por su falta, como Pablo Picasso y Alvaréz de Sotomayor.

Por no pecar de prolijo o molesto, no sigo enumerando nombres y obras de artistas poco representados en nuestro Museo moderno, aun anteriores a los nombrados, como son los Madrazo, Padilla o Moreno Carbonero; etcétera, etc., de quienes se hallarían en esta ocasión buenas obras para completar nuestras colecciones municipales, dándoles el valor justo que se merecen, según atestiguan cuantos las visitan y la alta intelectualidad de nuestra amada Barcelona.

Si estas líneas, excelentísimo señor, pueden colaborar, con todos los respetos, a subsanar algunas deficiencias apuntadas, ya que estamos a tiempo todavía, sentiré la honda emoción de haber cumplido con un deber ciudadano.

Dios guarde a V. E. muchos años. — ESTEBAN BATLLE.

Simeón Cerdá

En una visita rápida de verano que tuve la satisfacción de hacer a la hermosa ciudad de Palma de Mallorca trabé conocimiento con este joven artista, sin que viese obra alguna de su mano. No obstante, por referencias supe que sostenía una gran lucha artística para hallar temas decorativos estudiando asuntos marinos, y que en ello estaban entusiasmados cuantos habían visto sus estudios. De abolengo de artistas, pues su padre lo es gran paisajista y director de la Escuela Superior de Bellas Artes de Mallorca, y también fueron artistas sus abuelos, el joven Simeón sigue el Arte de la pintura campo a traviesa, dejando a un lado enseñanzas oficiales y temas conocidos para ahondar en otras orientaciones más nuevas y, a mi entender, muy razonadas.

La orientación de la pintura llamada de caballete hacia un decorativismo equilibrado, fantaseando la naturaleza según la sensibilidad del artista, hasta hacer de una tela algo amable y bello, que deleite el espíritu y los ojos, es, sin duda, una expresión artística que tiene una finalidad social e intelectual. Simeón Cerdá, además de esa orientación, tiene otra, estimable, y es el de buscar temas no vulgares, raros por lo difíciles de estudiar, y novísimos por el modo de ser tratados. La vida de los peces y algas dentro del mar, que ha estudiado con tanta valentía y acierto decorativo el señor Cerdá, es un tema escabroso y tan difícil, que se necesita ser un pintor de gran dominio del color para lograr aquellos hermosos detalles y conjuntos. Sin duda, los cuadros de Cerdá son, además, una revelación de un gran artista que vence unos temas decorativos, que sólo han logrado vencerlos y plasmarlos muy pocos artistas en Europa.

E. BATLLE

LUIS MILLET

que juntamente con sus huéspedes del Orfeo Catalán, obtuvo ayer tarde un nuevo resonante éxito.

JOAQUÍN CABOT Y ROVIRA

presidente del Orfeo Catalán, benemérito propulsor de las gestas más salientes de dicha institución.

La actividad desplegada por el Orfeo es, en verdad, sorprendente. En sus comienzos, una vez dado a conocer en nuestra capital, se hace oír en Badalona, Ripoll, Masnou, Sitges y Valencia, llevando las primicias de su arte exquisito a los pueblos hermanos.

En 1895 se fundó la sección de niños, dirigida por el maestro Gay, y al año siguiente, bajo la dirección de doña Emerenciana Wehrle y de don José Lapeyra, se fundaba la sección de señoritas, completándose así el conjunto vocal que todos admiramos.

Su triunfal actuación en Madrid se ha de recordar, siempre con verdadera emoción, ya que sus demostraciones de aplauso y de afecto no cesaron un momento. Pero el Orfeo Catalán, cuya potencialidad vital no tiene límites, sintió la necesidad de llevar la demostración de su arte a otros públicos, en procura de la confirmación del aplauso dado por gentes extrañas a nuestras modalidades y costumbres, y, en consecuencia, organizó excursiones a Niza, Marsella, Perpignan, París y Londres, cuyos públicos no escasearon los aplausos ni las respectivas prensas los más elogiosos conceptos.

Al Orfeo Catalán se debe la creación de la Festa de la Ma-

sica, en la que se han premiado obras de infinidad de autores, que en ella encontraron el medio de revelarse.

Tal es, a grandes rasgos, el historial de esta artística entidad, en la cual vibra potente toda la espiritualidad de nuestra tierra, perenne manifestación de Arte, que al elevar nuestros corazones, es cual nube de oloroso incienso que sube hasta el trono de Dios, como leal ofrenda de un alma popular llena de amor y embriagada de poesía. Pero antes de dar por terminadas estas breves notas, hemos de hacer mención especial del maestro Luis Millet, verdadero autor del milagro que admiramos, poderoso voluntario, a cuya inquebrantable energía se debe la realidad artística que todos aplaudimos, pero aun toda esta voluntad hubiera chocado con los obstáculos de la realidad sin el valioso concurso del ilustre patricio don Joaquín Cabot, presidente de esta corporación, que, con su celo, desinteresada dedicación y cariño al Orfeo, ha sido el propulsor eficiente de sus progresos y de su espléndida situación actual.

Entidades culturales como el Orfeo Catalán son motivo de legítimo orgullo para los pueblos que tienen la suerte de contarlos entre sus manifestaciones extensas de espiritualidad artística.

«Hoja Oficial» no pertenece a ninguna empresa particular. Su producto se destina íntegro a la Casa Provincial de Caridad.

